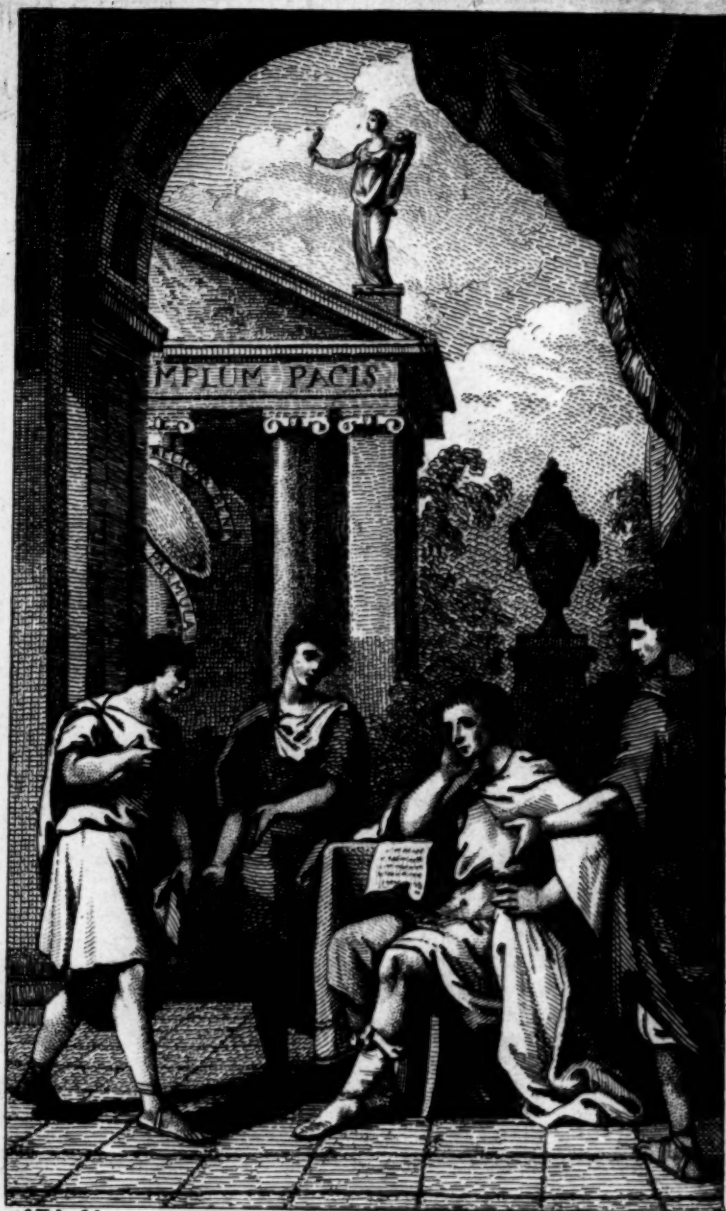

S. Wale del.

J. P. B. sculp.

Optimius olim
 Virgilius, post hunc Varius, dixere quid esset
 Et placui tibi, qui turpi fecernis honestum.

Lib. I. Sat. 6.

S. Wale del.

J. P. B. sculp.

Optimius olim
 Virgilius, post hunc Varius, dixere quid esset
 Et placui tibi, qui turpi fecernis honestum.

Lib. I. Sat. 6.

QUINTUS
HORATIUS
FLACCUS.

EDITIO NOVA,
A JOANNE LIVIE recognita.

LONDINI:

TYPIS ET IMPENSIS G. ET C. SPILSBURY.

Stat venale apud T. PAYNE, J. WHITE, T. EGERTON,
G. G. et J. ROBINSON, WEST et HUGHES.

1799.

166 e 15

THEATRE
H. O. B. A. T. I. U. S.
F. A. C. C. U. S.

BY APPOINTMENT

25

GULIELMUS ET CAROLUS SPILSBURY

BENEVOLO LECTORI.

JAMDUDUM exhaustâ QUINTI HORATII
FLACCI editione, Birmingham, 1760, apud
J. Baskerville, JOANNE LIVIE editore; nos ad
benè merendum de omnibus qui Latinos auctores
et literas colunt, hanc novam et recognitam
editionem prodimus, quam per triginta annos
prædictus J. LIVIE accuratissime perfecerat:
morte interceptus, non emisit in lucem. Deside-
rabitur inter doctos necnon inter cujuscumque
ordinis cives Vir ille doctrinâ præclarus egregiis-
que moribus præstans. Nihil verò in hâc Editione
desiderandum est; illam enim typis mandaverat
eruditissimus Editor noster, priusquàm morti
occumberet.

GULIELMUS ET CAROLUS SPITSBURY

BENEVOLO LECTORI.

JAMUDUM exhausti Quinti HORATII
FLACCI editione Birmingham, 1760, apud
J. Baskerville, JOHANNES JUVIS editores nos ad
bene merendum de omnibus qui Latinos auctores
et literas colunt, hanc novam et recognitam
editionem prodimus, quam per viginti annos
praedictus J. JUVIS accuratissime perfecti:
morte interceptus non emisit in lucem. Deinde
tabulat inter doctos necnon inter cuiusmodi
ordinis cives Vir ille doctus praedictus egregie
que moribus praestans. Nihil vero in hac Editione
desiderandum est; illam enim typis mandaverat
eruditissimus Editor noster, principum morti
occumbere.

HORATII FLACCI
CARMINUM
LIBER PRIMUS.

ODE L
QUINTI

HORATII FLACCI
CARMINUM

LIBRI QUATUOR.

Cernit tergiteis tollere honoribus;
Ebur, si propius crediderit horreo
Quodque de laevada vernitur arvis;
Caudasem patibis habere lauro
Agros; Auspicis modicis
Turpibus, ignem, ut fides
Miserum, postquam exiit, non
In hunc laeva, non in
Miserum, postquam exiit, non
Laeta vera sunt: nec totum rates
Quibus, laetais perpetuum pati.
Et qui nec veteris pocula Massici
Nec partem solida demere de die,

QUINTI

HORATII FLACCI

CARMINUM

LIBRI QUATUOR.

Q. HORATII FLACCI
C A R M I N U M
LIBER PRIMUS.

ODE I.
AD MÆCENATEM.

MÆCENAS, atavis edite regibus,
O et præsidium et dulce decus meum:
Sunt quos curriculo pulverem Olympicum
Collegisse juvat; metaque fervidis
Evitata rotis, palmaque nobilis
Terrarum dominos evexit ad Deos.
Hunc, si mobilium turba Quiritium
Certat tergeminis tollere honoribus;
Illum, si proprio condidit horreo
Quidquid de Libycis verritur areis;
Gaudentem patrios findere sarculo
Agros; Attalicis conditionibus
Nunquam dimoveas, ut trabe Cypria
Myrtoum pavidus nauta secet mare.
Luctantem Icariis fluctibus Africum
Mercator metuens, otium et oppidi
Laudat rura sui: mox reficit rates
Quassas, indocilis pauperiem pati.
Est qui nec veteris pocula Massici,
Nec partem solido demere de die,

Spernit, nunc viridi membra sub arbuto
 Stratus, nunc ad aquæ lene caput sacrae.
 Multos castra juvant, et lituo tubæ
 Permissus sonitus, bellaque matribus
 Detestata. Manet sub Jove frigido
 Venator, teneræ conjugis immemor;
 Seu visa est catulis cerva fidelibus,
 Seu rupit teretes Marsus aper plagas.
 Me doctarum cedere præmia frontium
 Dis miscent superis; me gelidum nemus,
 Nympharumque leves cum Satyris chori
 Secernunt populo; si neque tibia
 Euterpe cohibet, nec Polyhymnia
 Lesboum refugit tendere barbiton.
 Quod si me Lyricis vatibus inseris,
 Sublimi feriam sidera vertice.

ODE II.

AD AUGUSTUM.

Script. A. U. C. DCCXXVII.

JAM satis terris nivis atque diræ
 Grandinis mihi Pater, et rubente
 Dextera sacras jaculatus arcæ
 Terruit Urbem:
 Terruit gentes, grave ne rediret
 Seculum Pyrrhæ nova monstra questæ;
 Omne cum Proteus pecus egit altis
 Vilere montes;

Piscium

Piscium et summa genus hæsit ulmo,

Nota quæ sedes fuerat palumbis;

Et superjecto pavida natarunt

Æquore damæ.

Vidimus flavum Tiberim, retortis

Litore Etrusco violenter undis,

Ire disiectum monumenta Regis,

Templaque Vestæ;

Illic dum se nimium querenti

Jactat ultorem, vagus et sinistra

Labitur ripa, Jove non probante,

Uxoriis annis.

Audiet cives acuisse ferrum,

Quo graves Persæ melius perirent,

Audiet pugnæ, vitio parentum

Rara juvenis.

Quem vocet Divum populus ruentis

Imperi rebus? Prece qua fatigent

Virgines sanctæ minus audientem

Carmina Vestam?

Cui dabit partes scelus expiandi

Jupiter? Tandem venias, precamur,

Nube candentes humeros amictus,

Augur Apollo:

Sive tu mavis, Erycina ridens,

Quam Jocus circum volat, et Cupido;

Sive neglectum genus et nepotes

Respicias auctor,

Heu! nimis longo satiate ludo,

Quem juvat clamor, galeæque leves,

Acer et Marfi peditis cruentum

Vultus in hostem;

Sive mutata juvenem figura
 Ales in terris imitaris, alma
 Filius Maia, patiens vocari
 Caesaris ultor.

Serus in cœlum redeas, diuque
 Lætus interfis populo Quirini;
 Neve te nostris vitis iniquum
 Oclor aura

Tollat. Hic magnos potius triumphos,
 Hic ames dici Pater atque Princeps;
 Nen finas Medos equitare iunkos,
 Te duce, Cæsar.

ODE III.

AD NAVEM QUA VEHEBATUR VIRGILIUS ATHENAS PROFICISCENS.

Script. A. U. C. DCCXXXV.

SIC te Diva potens Cypri,
 Sic fratres Helenæ, lucida fidera,
 Ventorumque regat pater,
 Obstrictis aliis præter Iapyga,
 Navis, quæ tibi creditum
 Debes Virgilium! finibus Atticis
 Reddas incolumem, precor,
 Et serves animæ dimidium meæ.
 Illi robur, et æs triplex
 Circa pectus erat, qui fragilem truci
 Commisit pelago ratem
 Primus, nec timuit præcipitem Africum

Decer-

Decertantem Aquilonibus,
Nec tristes Hyadas, nec rabiem Noti;

Quo non arbiter Adriæ
Major, tollere seu ponere vult freta.

Quem mortis timuit gradum,
Qui fixis oculis monstra natantia,

Qui vidit mare turgidum, et
Infames scopulos Acroceraunia?

Nequidquam Deus abscedit
Prudens Oceano dissociabili

Terras; si tamen impie
Non tangenda rates transiliunt vada.

Audax omnia perpeti
Gens humana ruit per vetitum et nefas.

Audax Iapeti genus
Ignem fraude mala gentibus intulit.

Post ignem ætheria domo
Subductum, Macies, et nova Febrium,

Terris incubuit cohors;
Semotique prius tarda Necessitas

Leti corripuit gradum,
Expertus vacuum Dædalus æra

Pennis non homini datis:
Perrupit Acheronta Hercules labor.

Nil mortalibus arduum est.
Cælum ipsum petimus stultitia; neque

Per nostrum patimur scelus
Iracunda Jovem ponere fulmina.

ODE IV.

AD SESTIUM.

SOLVITUR acris hiems grata vice Veris et Favoni,
 Trahuntque fccas machinae carinas;
 Ac neque jam stabulis gaudet pecus, aut arator igni,
 Nec prata canis albicant pruinis.
 Jam Cytherea choros ducit Venus, imminente Luna;
 Junctaeque Nymphis Gratiae decentes
 Alterno terram quatunt pede; dum graves Cyclopum
 Vulcanus ardens urit officinas.
 Nunc decet aut viridi nitidum caput impedire myrto,
 Aut flore, terrae quem ferunt soluta:
 Nunc et in umbrosis Fauno decet immolare lucis,
 Seu poscat agna, five malit haedo.
 Pallida Mors æquo pulsat pede pauperum tabernas,
 Regumque turres. O beate Sesti,
 Vitæ summa brevis spem nos vetat inchoare longam.
 Jam te premet Nox, fabulaeque Manes,
 Et domus exilis Plutonia: quo simul mearis,
 Nec regna vini fortiare talis;
 Nec tenerum Lycidan mirabere, quo calet juvenis
 Nunc omnis, et mox virgines tepebunt.

ODE V.

AD PYRRHAM.

QUIS multa gracilis te puer in rosa
 Perfusus liquidis urget odoribus
 Grato, Pyrrha, sub antro?
 Cui flavam religas comam,
 Simplex munditiis? Heu, quoties fidem
 Mutatosque Deos flebit, et aspera
 Nigris æquora ventis
 Emirabitur insolens,
 Qui nunc te fruitor credulus aurea!
 Qui semper vacuum, semper amabilem
 Sperat, nescius auræ
 Fallacis. Miseri, quibus
 Intentata nites! Me tabula facer
 Votiva paries indicat uvida
 Suspendisse potenti
 Vestimenta maris Deo.

ODE VI.

AD AGRIPPAM.

Script. A. U. C. DCCXXV.

SCRIBERIS Vario fortis, et hostium
 Victor, Mæonii carminis aliti,
 Quam rem cumque ferox navibus aut equis
 Miles, te ducē, gesserit.

Nos,

Nos, Agrippa, neque hæc dicere, nec gravem
 Pelidæ stomachum cedere nescii,
 Nec cursus duplicis per mare Ulyssæi,
 Nec sævam Pelopis domum

Conamur, tenues grandia; dum pudor,
 Imbellisque lyræ Musa potens vetat
 Laudes egregii Cæsaris, ac tuas,
 Culpa deterere ingeni.

Quis Martem tunica tectum adamantina
 Digne scripserit? aut pulvere Troico
 Nigrum Merionen? aut ope Palladis
 Tydiden saperis parem?

Nos convivia, nos prælia virginum
 Sectis in juvenes unguibus acrium
 Cantamus, vacui, siue quid urimur,
 Non præter solitum leves.

ODE VII.

AD MUNATIUM PLANCUM.

LAUDABUNT alii claram Rhodon, aut Mitylenen,
 Aut Ephesum, bimarise Corinthi
 Mœnia, vel Baccho Thebas, vel Apolline Delphos
 Insignes, aut Theffala Tempe.
 Sunt quibus unum opus est intactæ Palladis arces
 Carmine perpetuo celebrare; et
 Undique decerptam fronti præponere olivam.
 Plurimus in Junonis honorem

Aptum

Aptum dicit equis Argos, ditiesque Mycenæ.

Me nec tam patiens Lacedæmon,

Nec tam Larissæ percussit campus opimæ,

Quam domus Albunæ resonantis,

Et præceps Anio, ac Tiburni lucus, et uda

Mobilibus pomaria rivis.

Albus ut obscuro deterget nubila cælo

Sæpe Notus, neque parturit imbres

Perpetuo: sic tu sapiens finire memento

Tristitiam, vitæque labores

Molli, Plance, mero; seu te fulgentia signis

Castra tenent, seu densa tenebit

Tiburis umbra tui. Teucer Salamina patremque

Cum fugeret, tamen uda Lyæo

Tempora populea fertur vinxisse corona,

Sic tristes affatus amicos:

Quo nos cunque feret melior Fortuna parente,

Ibimus, O focii comitesque!

Nil desperandum Teucro duce, et auspice Teucro;

Certus enim promisit Apollo

Ambiguam tellure nova Salamina futuram.

O fortes, pejoraque passi

Mecum sæpe viri! nunc vino pellite curas:

Cras ingens iterabimus æquor.

ODE VIII.

AD LYDIAM.

LYDIA, dic, per omnes

Te Deos oro, Sybarin cur properes amando

Perdere; cur apricum

Oderit campum, patiens pulveris atque solis.

Cur neque militaris

Inter æquales equitat, Gallica nec lupatis

Temperat ora frenis?

Cur timet fluvium Tiberim tangere? cur olivum

Sanguine viperino

Cautius vitat; neque jam livida gestat armis.

Brachia, sæpe disco,

Sæpe trans finem jaculo nobilis expedito?

Quid latet? ut marinæ

Filium dicunt Thetidis sub lacrimosa Trojæ

Funera, ne virilis

Cultus in cædem et Lycias proriperet catervas?

ODE IX.

AD THALIARCHUM.

VIDES ut alta stet nive candidum

Soracte, nec jam sustineant onus

Silvæ laborantes, geluque

Flumina consisterint acuto.

Dissolve frigus, ligna super foco
 Large reponens; atque benignius
 Deprome quadrimum Sabina,
 O Thaliarche, merum diota,
 Permitte Divis cetera; qui simul
 Stravere ventos aequore fervido
 Depræliantes, nec cupressi,
 Nec veteres agitantur orni.
 Quid sit futurum cras, fuge querere; et
 Quem Fors dierum cunque dabit, lucro
 Appone; neu dulces amores
 Sperne puer, neque tu choreas,
 Donec virenti canities abest
 Morosa. Nunc et Campus, et aræ,
 Lenesque sub noctem susurri
 Composita repetantur hora:
 Nunc et latentis proditor intimo
 Gratus puellæ risus ab angulo,
 Pignusque dereptum lacertis,
 Aut digito male pertinaci.

ODE X.

IN MERCURIUM.

MERCURI, facunde nepos Atlantis,
 Qui feros cultus hominum recentum
 Voce formasti catus, et decoræ
 More palæstræ:

Te canam magni Jovis ac Deorum
Nuncium, curvæque lyrae parentem,
Callidum quidquid placuit jocofo
Condere furto.

Te, hœves olim nisi reddidisses
Per dolum amotas, puerum minaci
Voce dum terret, viduus pharetra
Risit Apollo.

Quin et Atridas, duce te; superbos
Ilio dives Priamus relicto,
Thessalosque ignes, et iniqua Trojæ
Castra sefellit.

Tu pias lætis animas reponis
Sedibus, virgaque levem coerces
Aurea turbam, superis Deorum
Gratus et imis.

ODE XL.

AD LEUCONOEN.

TU ne quæsieris (scire nefas) quem mihi, quem tibi
Finem Dî dederint, Leuconoe; neu Babylonios
Tentaris numeros. Ut melius quidquid erit pati!
Seu plures hiemes, seu tribuit Jupiter ultimam,
Quæ nunc oppositis debilitat pumicibus mare
Tyrrhenum. Sapias; vina liques; et spatio brevi
Spem longam refeces. Dum loquimur, fugerit invida
Ætas. Carpe diem, quam minimum credula postero.

ODE

ODE XII.

AD AUGUSTUM.

Script. A. U. C. DCCXXXI.

QUEM virum aut heroa lyra; vel acri
Tibia, sumis celebrare, Clio?
Quem Deum? cujus recinet jocosa

Nomen imago,

Aut in umbrosis Heliconis oris,
Aut super Pinde; gelidove in Hamo,
Unde vocalem temere infecuta

Orphea filia,

Arte materna rapidos morantem
Fluminum lapsus, celeresque ventos,
Blandum et auritas fidibus canoris

Ducere quercus.

Quid prius dicare solitis Parentis
Laudibus? qui res hominum ac Deorum,
Qui mare ac terras, variisque mundum

Temperat horis;

Unde nil majus generatur ipso,
Nec viget quidquam simile, aut secundum:
Proximos illi tamen occupavit

Pallas honores.

Præliis audax, neque te filebo,
Liber, et sævis inimica virgo
Belluis; nec te, metuende certa

Phœbe sagitta.

Dicam et Alciden; puerosque Ledæ,
Hunc equis, illum superare pugniss
Nobilem: quorum simul alba nautis

Stella refulsit,

Defluit saxis agitatus humor;
 Concidunt venti, fugiuntque nubes;
 Et minax (Dî sic voluere) ponto
 Unda recumbit.

Romulum post hos prius, an quietum
 Pompili regnum memorem, an superbos
 Tarquinî fasces, dubito, an Catonis
 Nobile letum.

Regulum, et Scauros, animæque magnæ
 Prædignum, Pœno superante, Paulum,
 Gratus insigni referam Camena,
 Fabriciumque.

Hunc, et incomitis Curium capillis
 Utilem bello tulit, et Camillum
 Sæva paupertas, et avitus apto
 Cum Lare fundus.

Crescit occulto, velut arbor, ævo
 Fama Marcelli. Micat inter omnes
 Julium fidus, velut inter ignes
 Luna minores.

Gentis humanæ Pater atque custos,
 Orte Saturno, tibi cura magni
 Cæsaris fatis data: tu secundo
 Cæsare regnes.

Ille, seu Parthos Latio imminentes
 Egerit iusto domitos triumpho,
 Sive subiectos Orientis oræ
 Seras et Indos,

Te minor latum reget æquus orbem:
 Tu gravi curru quaties Olympum;
 Tu parum castis inimica mittes
 Fulmina lucis.

ODE XIII.

AD LYDIAM.

CUM tu, Lydia, Telephi
 Cervicem roseam, cerea Telephi
 Laudas brachia; vae! meum
 Fervens difficili bile tumet jecur.
 Tunc nec mens mihi, nec color
 Certa sede manet; humor et in genas
 Furtim labitur, arguens
 Quam lentis penitus macerer ignibus.
 Uror, seu tibi candidos
 Turparunt humeros immodicæ mero
 Rixæ; sive puer furens
 Impressit memorem dente labris notam.
 Non, si me satis audias,
 Speres perpetuum, dulcia barbare
 Lædentem oscula, quæ Venus
 Quinta parte sui nectaris imbuit.
 Felices ter et amplius,
 Quos irrupta tenet copula; nec malis
 Divulsus querimoniis
 Suprema citius solvet amor die!

ODE XIV.

AD REMPUBLICAM.

Script. A U. C. DCCXXVI.

O NAVIS, referent in mare te novi
Fluctus? O! quid agis? Fortiter occupa
Portum. Nonne vides, ut
Nudum remigio latus,
Et malus celeri saucius Africo,
Antennæque gemant; ac sine funibus
Vix durare carinæ
Possint imperiosius
Æquor? Non tibi sunt integra lintea;
Non Di, quos iterum pressa voces malo,
Quamvis Pontica pinus,
Silvæ filia nobilis,
Jactes et genus et nomen inutile;
Nil pictis timidus navita puppibus
Fidit. Tu, nisi ventis
Debes ludibrium, cave.
Nuper sollicitum quæ mihi tædium,
Nunc desiderium, curaque non levis,
Inter fusa nitentes
Vites æquora Cycladas.

ODE XV.

NEREI VATICINIUM DE RUINA TROJÆ.

Script. A. U. C. DCCXXII.

PASTOR cum traheret per freta navibus
Idæis Helenam perfidus hospitam;
Ingrato celeres obruit otio

Ventos, ut caneret fera

Nereus fata: 'Mala ducis avi domum,
Quam multo repetet Græcia milite,
Conjurata tuas rumpere nuptias,
Et regnum Priami vetus.

Eheu, quantus equis, quantus adest viris
Sudor! quanta moves funera Dardanæ
Genti! Jam galeam Pallas, et ægida,
Currusque, et rabiem parat.

Nequidquam Veneris præsidio ferox
Pectus cæsariem, grataque feminis
Imbelli cithara carmina divides:

Nequidquam thalamo graves

Hæstas, et calami spicula Cnossii
Vitabis, strepitumque, et celerem sequi
Ajacem: tamen, heu! serus adulteros

Crines pulvere collines.

Non Laertiaden, exitium tuæ

Gentis, non Pylum Nestora respicis?

Urgent impavidi te Salaminus

Teucerque, et Sthenelus sciens

Pugnæ; sive opus est, imperitare equis

Non auriga piger. Merionen quoque

Nosces. Ecce fuit te reperire atrox

Tydides melior patre;

ODE

Quem tu, cervus uti vallis in altera
 Visum parte lupum graminis immemor,
 Sublimi fugies mollis anhelitu,
 Non hoc pollicitus tuz.
 Iracunda diem proferet Illo
 Matronisque Phrygum classis Achillei:
 Post certas hiemes uret Achaicus
 Ignis Pergameas domos.

ODE XVI.

PALINODIA.

O MATRE pulchra filia pulchrior,
 Quem criminosis cunque voles modum
 Pones iambis; sive flamma,
 Sive mari libet Adriano.
 Non Dindymene, non adytis quatit
 Mentem sacerdotum incola Pythius,
 Non Liber æque, non acuta
 Si geminant Corybantes æra,
 Tristes ut iræ: quas neque Noricus
 Deterret ensis, nec mare naufragum,
 Nec sævus ignis, nec tremendo
 Jupiter ipse ruens tumultu.
 Fertur Prometheus addere principi
 Limo coactus particulam undique
 Desectam, et insani leonis
 Vim stomacho apposuisse nostro.

Iræ Thyesten exitio gravi
 Stravere; et altis urbibus ultimæ
 Stetere causæ, cur perirent
 Funditus, imprimeretque muris
 Hostile aratrum exercitus insolens.
 Compesce mentem. Me quoque pectoris
 Tentavit in dulci juventa
 Fervor, et in celeres iambos
 Misit furentem. Nunc ego mitibus
 Mutare quæro tristia; dum mihi
 Fias recantatis amica
 Opprobriis, animumque reddas.

ODE XVII.

AD TYNDARIDEM.

VELOX amœnum sæpe Lucretilem
 Mutat Lyçæo Faunus, et igneam
 Defendit læstatem capellis
 Usque meis, pluviosque ventos.
 Impune tutum per nemus arbutos
 Quærant latentes, et thyma, devias
 Olentis uxores mariti:
 Nec virides metuunt colubras,
 Nec Martiales hædulæ lupos;
 Utcunque dolci, Tyndari, fistula
 Valles, et Usticæ cubantis
 Levia personuerê saxa.

Di

Dî me tuentur : Dîs pietas mea,
 Et Musa cordi est. Hic tibi Copia
 Manabit ad plenum benigno,
 Ruris honorum opulenta, corau.
 Hic in reducta valle Canicula
 Vitabis æstus, et fide Teia
 Dices laborantes in uno
 Penelopen vitreamque Circen.
 Hic innocentis pocula Lesbii
 Duces sub umbra ; nec Semeleius
 Cum Marte confundet Thyoneus
 Prælia ; nec metues protervum
 Suspecta Cyrum, ne male disparti
 Incontinentes injiciat manus,
 Et scindat hærentem coronam
 Crinibus, immeritamque vestem.

ODE XVIII.

AD VARUM.

NULLAM, Vare, sacra vite prius severis arborem
 Circa mite solum Tiburis, et mœnia Catili.
 Siccis omnia nam dura Deus proposuit ; neque
 Mordaces aliter diffugiunt solitudines.
 Quis post vina gravem militiam aut pauperiem crepat ?
 Quis non te potius, Bacche pater, teque, decens Venus ?
 At ne quis modici transiliat munera Liberi,
 Centaurea monet cum Lapithis rixa super mero
 Debellata :

Debellata : monet Sithoniis non levis Evius,
 Cum fas atque nefas exiguo sine libidinum
 Discernunt avidi. Non ego te, candide Bassareu,
 Invitum quatiā; nec variis obſita frondibus
 Sub divum rapiam. Sæva tene cum Berecynthio
 Cornu tympana : quæ ſubſequitur cæcus Amor ſui,
 Et tollens vacuum plus nimio Gloria verticem,
 Arcanique Fides prodiga, perlucidior vitro.

ODE XIX.

DE GLYCERA.

MATER sæva Cupidinum,
 Thebanæque jubet me Semeles puer,
 Et lasciva Licentia,
 Finitis animum reddere amoribus.
 Urit me Glyceræ nitor
 Splendentis Pario marmore purius :
 Urit grata protervitas,
 Et vultus nimium lubricus aspici.
 In me tota ruens Venus
 Cyprum deferuit; nec patitur Scythas,
 Et verſis animoſum equis
 Parthum dicere, nec quæ nihil attinent.
 Hic vivum mihi ceſpitem, hic
 Verbenas, pueri, ponite, thuraque
 Bimi cum patera meri.
 Maſtata veniet lenior hoſtia.

AD

ODE XX.

AD MÆCENATEM.

VILE, potabis modicis Sabinum
 Cantharis, Græca quod ego ipse testa
 Conditum levi; datus in theatro
 Cum tibi plausus,
 Care Mæcenas, eques, ut paterni
 Fluminis ripæ, simul et jocosa
 Redderet laudes tibi Vaticani
 Montis imago.
 Cæcubam, et prelo domitam Caleno,
 Tu bibes uvam: mea nec Falernæ
 Temperant vites, neque Formiani
 Pocula colles,

ODE XXI.

IN DIANAM ET APOLLINEM.

DIANAM teneræ dicite virgines:
 Intonsum, pueri, dicite Cynthium,
 Latonamque supremo
 Dilectam penitus Jovi.
 Vos lætam fluviis, et nemorum coma,
 Quæcunque aut gelido prominet Algidio,
 Nigris aut Erymanthi
 Silvis, aut viridis Cragi.

Vos Tempe totidem collite sandibus,
 Natalemque, matres, Delos Apollinis,
 Insignemque pharetra
 Fraternaue humerum lyra.
 Hæc bellum lacrimosum; hic miseram famem
 Pestemque a populo et principe Casare in
 Persas atque Britannos
 Vestra motus ager preces.

ODE XXII.

AD ARISTHIUM FUSCUM.

INTEGER vitæ, scelerisque purus
 Non eget Mauris jaculis, neque arcu,
 Nec venenatis gravida sagittis,
 Fusce, pharetra;
 Sive per Syrtis iter istius, sive
 Sive facturus per inhospitalem
 Caucasum, vel quæ loca fabulosus
 Lambit Hydaspes.
 Namque me silva lupo in Sabina,
 Dum meam canto Lalagen, et ultra
 Terminum curis vagor expeditis,
 Fugit inermis;
 Quale portentum neque militaris
 Daunias latis alit æsculetis;
 Nec Jubæ tellus generat, leonum
 Arida nutrix.

Pone me pigris ubi nulla campis
Arbor æstiva recreatur aura;
Quod latus mundi nebula, malusque

Jupiter urget:

Pone sub curru nimium propinqui
Solis, in terra domibus negata;
Dulce ridentem Lalagen amabo,
Dulce loquentem.

ODE XXIII.

AD CHLOEN.

VITAS hinnuleo me similis, Chloë,
Quærenti pavidam montibus aviis
Matrem, non sine vano
Aurarum et filia: metu.

Nam, seu mobilibus vepris inhorruit
Ad ventum foliis, seu virides rubum

Dimovere lacertæ,
Et corde et genibus tremit.

Atqui non ego te, tigris ut aspera
Gætulusve leo, frangere persequor.

Tandem desine matrem
Tempestiva sequi viro.

ODE XXIV.

AD VIRGILIUM.

Script. A. U. C. DCCXXX.

QUIS desiderio fit pudor aut modus
 Tam cari capitis? Præcipe lugubres
 Cantus, Melpomene, cui liquidam Pater
 Vocem cum cithara dedit.

Ergo Quintilium perpetuus sopor
 Urget! cui Pudor, et Justitiæ soror
 Incorrupta Fides, nudaque Veritas

Quando ullum inveniet parem?
 Multis ille bonis flebilis occidit;
 Nulli flebilior quam tibi, Virgili.

Tu frustra pius, heu! non ita creditum
 Poscis Quintilium Deos.

Quid? si Threicio blandius Orpheo
 Auditam moderere arboribus fidem;

Non vanæ redeat sanguis imagini,
 Quam virga semel horrida,

Non lenis precibus fata recludere,
 Nigro compulerit Mercurius gregi.

Durum! Sed levius fit patientia,
 Quidquid corrigere est nefas.

ODE XXV

AD LYDIAM

PARCIUS junctas quatiant fenestras
 Istibus crebris juvenes protervi,
 Nec tibi somnos adimunt; amatque
 Janua limen,
 Quæ prius multum facilis movebat
 Cardines. Audis minus et minus jam,
 'Me tuo longas pereunte noctes,
 Lydia, dormis?'

Invicem mœchos anus arrogantes
 Flebis in solo levis angiportu,
 Thracio bacchante magis sub inter-
 Junia vento:

Cum tibi flagrans amor, et libido
 Quæ solet matres furiare equorum,
 Sæviet circa jecur ulcerosum;
 Non sine questu,

Læta quod pubes edera virente
 Gaudeat, pulla magis atque myrto,
 Aridas frondes Hiemis sodali
 Dedicet Euro.

ODE XXVI.

AD MUSAM DE ÆLIO LAMIA.

Scripti: A. U. C. DCCXXXI.

MUSIS amicus, tristitiam et metus
Tradam protervis in mare Creticum
Portare venis; queis sub Arcto
Rex gelidæ metuatur oræ,
Quid Tiridaten terreat, unice
Securus. O quæ fontibus integris
Gaudes, apricos nocte flores,
Nocte meo Lamiæ coronam,
Pimplei dulcis! Nil sine te mei
Possunt honores. Hunc fidibus novis,
Hunc Lesbio sacrare plectro
Teque tuasque decet sorores.

ODE XXVII.

AD SODALES INTER POCULA RIXANTES.

NATIS in usum lætitiæ scyphis
Pugnare Thracum est. Tollite barbarum
Morem, verecundumque Bacchum
Sanguineis prohibete rixis:
Vino et lucernis Medus acinaces
Immane quantum discrepat! Impium
Lenite clamorem, Sodales,
Et cubito remanete pressi.

Vultis severi me quoque sumere
 Partem Falerni? Dicat Opuntia
 Frater Megillæ, quo beatus
 Vulnere, qua pereat sagitta.
 Cessat voluntas? Non aha bibam
 Mercede. Quæ te cunque domat Venus,
 Non erubescendis adurit
 Ignibus, ingenuoque semper
 Amore peccas. Quidquid habes, age,
 Depone tutis auribus.... Ah! miser,
 Quanta laboras in Charybdi,
 Digne puer meliore flamma!
 Quæ saga, quis te solvere Theſſalis
 Magus venenis, quis poterit Deus?
 Vix illigatum te triformi
 Pegasus expediat Chimæra.

ODE XXVIII.

NAUTAM INTER ET ARCHYTÆ UMBRAM DIALOGUS.

Script. A. U. C. DCCXXXII.

NAUTA.

TE maris ac terræ, numeroque carentis arenæ
 Menforem cōhibent, Archytæ,
 Pulveris exigui prope litus parva Matinum
 Munera; nec quidquam tibi prodest
 Aerias tentasse domos, animoque rotundum
 Percurrisse polum, morituro.

ARCHYTÆ

ARCHYTÆ UMBRA.

Occidit et Pelopis genitor conviva Deorum,
Tithonusque remotus in auras,
Et Jovis arcanis Minos admissus.

NAUTA.

Habentque
Tartara Panthoiden, iterum Orco
Demissum; quamvis clypeo Trojana refixo
Tempora testatus, nihil ultra
Nervos atque eutem Morti concesserat atra.

ARCHYTÆ UMBRA.

Judice te, non sordidus auctor
Naturæ verique. Sed omnes una manet Nox,
Et caleanda semel via Leti.
Dant alios Furæ torvo spectacula Marti:
Exitio est avidum mare nautis.
Mista senum ac juvenum densentur funera: nullum
Sæva caput Proserpina fugit.
Me quoque devexi rapidus comes Orionis
Illyricis Notus obruit undis.
At tu, Nauta, vagæ ne parce malignus arenæ
Ossibus et capiti inhumato
Particulam dare. Sic, quodcunque minabitur Eurus
Fluctibus Hesperis, Venusina
Plectantur silvæ, te sospite! multaue merces,
Unde potest, tibi defluat æquo
Ab Jove, Neptunoque sacri custode Tarenti.
Negligis immeritis nocituram
Postmodo te natis fraudem committere forsan?
Debita jura vicesque superbæ
Te maneant ipsum! Precibus non linquar inultis;
Teque piacula nulla resolvent.
Quanquam festinas, non est mora longa, licebit
Injecto ter pulvere curras.

ODE XXIX.
AD ICCIUM.

Script. A. U. C. circiter DCCXXVII.

ICCI, beatis nunc Arabum invides

Gazis, et acrem militiam paras

Non ante devictis Sabææ

Regibus, horribilique Medo.

Nectis catenas. Quæ tibi virginum,

Sponso necato, barbara serviet?

Puer quis ex aula capillis

Ad cyathum statuetur unctis.

Doctus sagittas tendere Sericas

Arcu paterno? Quis neget arduis

Pronos relabi posse rivos

Montibus, ac Tiberim reverti;

Cum tu coemptos undique nobiles

Libros Panætii, Socraticam et domum,

Mutare loricis Iberis,

Pollicitus meliora, tendis?

ODE XXX.

AD VENEREM.

O VENUS, regina Cnidi Paphique,

Sperne dilectam Cyprum, et vocantis

Thure te multo Glyceræ decoram

Transfer in ædem.

Fervidus

Fervidus tecum Puer, et solutis
 Gratiae zonis, properentque Nymphæ,
 Et parum comis sine te Juventas,
 Mercuriusque.

ODE XXXI.

AD APOLLINEM.

Script. A. U. C. DCCXXVI.

QUID dedicatum poscit Apollinem
 Vates? quid orat, de patera novum
 Fundens liquorem? Non opimas
 Sardiniae segetes feracis;
 Non æstuosæ grata Calabria
 Armenta; non aurum, aut ebur Indicum;
 Non rura, quæ Liris quiescit
 Mordet aqua taciturnus amnis.
 Premant Calenam falce, quibus dedit
 Fortuna, vitem; dives et aureis
 Mercator exsiccet cubilis
 Vina Syra reparata merce,
 Dis carus ipse, quippe ter et quater
 Anno revilens æquor Atlanticum
 Impune, Me pascunt olive,
 Me cichorea, levesque malvæ,
 Frui paratis et valido mihi,
 Latoc, donec, ac precor integra
 Cum mente; nec turpem senectam
 Degere, nec cithara carentem.

ODE.

ODE XXXII.

AD LYRAM.

POSCIMUR. Si quid vacui sub umbra
 Lusimus tecum, quod et hunc in annum
 Vivat et plures, age dic Latinum,
 Barbite, carmen,
 Lesbio primum modulate civi:
 Qui ferox bello, tamen inter arma,
 Sive jactatam religarat udo
 Litore navim,
 Liberum, et Musas, Veneremque et illi
 Semper hærentem Puerum canebat,
 Et Lycum nigris oculis nigroque
 Crine decorum.
 O decus Phœbi, et dapibus supremi
 Grata testudo Jovis! O laborum
 Dulce lenimen! mihi cunque salve
 Rite vocanti.

ODE XXXIII.

AD ALBIUM TIBULLUM.

ALBI, ne doleas plus nimio memor
 Immitis Glycerea; neu miserabiles
 Decantes elegos, cur tibi junior
 Læsa præniteat fide.

Insignem

Insignem tenui fronte Lycorida
 Cyri torret amor : Cyrus in asperam
 Declinat Pholoen ; sed prius Appulis
 Jungentur capreae lupis,
 Quam turpi Pholoe peccet adultero,
 Sic visum Veneri ; cui placet impares
 Formas atque animos sub juga ahenea
 Sævo mittere cum joco.
 Ipsum me melior cum peteret Venus,
 Grata detinuit compede Myrtale
 Libertina, fretis acrior Adriæ
 Curvantis Calabros sinus.

ODE XXXIV.

PARCUS Deorum cultor et infrequens;
 Insanientis dum sapientiz
 Consultus erro, nunc retrorsum
 Vela dare, atque iterare cursus
 Cogor relectos. Namque Diespiter,
 Igni corusco nubila dividens
 Plerumque, per purum tonantes
 Egit equos, volucremque currum :
 Quo bruta tellus, et vaga flumina,
 Quo Styx, et invisi horrida Tænari
 Sedes, Atlanteusque finis
 Concutitur. Valet ima summis

Mutare,

Mutare, et insignia attenuat Deus;
Obscura promens: hinc apicem rapax
Fortuna cum fridore acuto
Sustulit; hic posuisse gaudet.

ODE XXXV.

AD FORTUNAM.

Script. A. U. C. DCCXXVII.

O DIVA, gratum quæ regis Antium,
Præfens vel imo tollere de gradu
Mortale corpus, vel superbos.

Vertere funeribus triumphos:

Te pauper ambit sollicita prece
Ruris colonus; te dominam æquoris,
Quicumque Bithyna laceffit

Carpathium pelagus carina.

Te Dacus asper, te profagi Seythæ,
Urbesque, gentesque, et Latium ferox,
Regumque matres barbarorum, et
Purpurei metuunt tyranni.

Injurioso ne pede proruas
Stantem columnam; neu populus fremens
Ad arma cessantes ad arma

Concitet, imperiamque frangat.

Te semper antea sæva Necessitas,
Clavos trabales et cuneos manu
Gestans ahens; nec severas

Vacus abest, liquidumve plumbum.

Te Spes, et albo rara Fides colit
 Velata panno; nec comitem abnegat,
 Utique mutata potentes
 Veste domos inimica linquīs.
 At vulgus infidum, et moeritrix retro
 Perjura cedit: diffugiant, cadis
 Cum face siccatis, amici
 Ferre jugum pariter dolosi.
 Serves iturum Cæsarem in ultimos
 Orbis Britannos, et juvenum recens
 Examen Eois timendum
 Partibus, Oceanoque rubro.
 Eheu! cicatricum ac sceleris pudet,
 Fratrumque. Quid nos dura refugimus
 Ætas? quid intactum nefasti
 Liquimus? Unde manum juvenus
 Metu Deorum continuit? quibus
 Pepercit aris? O utinam nova
 Incude diffingas retusum in
 Massagetæ Arabasque ferrum!

ODE XXXVI.

AD PLOTIUM NUMIDAM.

Script. A. U. C. DCCXXX.

ET thure et fidebus juvat
 Placare, et vituli sanguine debito,
 Custodes Numidæ Deos:
 Qui nunc, Hesperia sospes ab ultima,

E

Caris

Caris multa sodalibus,
 Nulli plura tamen dividit oscula
 Quam dulci Lamizæ; memor
 Actæ non alio rege puertizæ,
 Mutatzque simul togæ.
 Cressa ne careat pulchra dies nota:
 Neu promptæ modus amphoræ,
 Neu morem in Saliū sit requies pædum;
 Neu multi Damalis meri
 Bassum Threicia vincat amysside;
 Neu defint epulis rosæ,
 Neu vivax apium, neu breve lilium.
 Omnes in Damalin putres
 Deponent oculos; nec Damalis novo
 Divelletur adultero,
 Lascivis ederis ambitiosior.

ODE XXXVII.

AD SODALES.

Script. A. U. C. DCCXXIV.

NUNC est bibendum, nunc pede libero
 Pulsanda tellus: nunc Saliaribus
 Ornare pulvinar Deorum
 Tempus erat dapibus, Sodales.
 Antehac nefas depromere Cæcubum
 Cellis avitis; dum Capitolio
 Regina dementes ruinas,
 Funus et imperio parabat,

Contaminato

Contaminato cum grege turpium
Morbo virorum, quidlibet impotens
Sperare, fortunaque dolci
Ebria. Sed minuit furorem
Vix una sospes navis ab ignibus;
Mentemque lymphatam Mareotico
Redegit in veros timores
Cæsar, ab Italia volentem
Remis adurgens (accipiter velut
Molles columbas, aut leporem citus
Venator in campis nivalis
Æmonia) daret ut catenis
Fatale monstrum: quæ generosius
Perire quærens, nec muliebriter
Expavit ensen, nec latentes
Classe cita reparavit oras.
Ausa et jacentem visere regiam
Vultu sereno; fortis et asperas
Tractare serpentes, ut atrum
Corpore combiberet venenum,
Deliberata morte ferocior:
Sævis Liburnis scilicet invidens
Privata deduci superbo
Non humilis mulier triumpho.

ODE XXXVIII.

AD PUERUM.

PERSICOS odi, Puer, apparatus:

Displacent nexæ philyra coronæ:

Mitte festari, rosa quo locorum

Sera moretur.

Simplici myrto nihil allabores

Sedulus curæ. Neque te ministrum

Dedecet myrtus, neque me sub arcta

Vite bibentem.

Q. HORATII FLACCI
C A R M I N U M
LIBER SECUNDUS.

ODE I.
AD ASINIUM POLLIONEM.

Script. A. U. C. DCCXXV.

MOTUM ex Metello consule civicum,
Bellique causas, et vitia, et modos,
Ludumque Fortunæ, gravesque
Principum amicitias, et arma
Nondum expiatis uncta croribus,
Periculosæ plenum opus aleæ,
Tractas, et incedis per ignes
Suppositos cineri doloso.
Paulum severæ Musa tragædiæ
Desit theatris. Mox, ubi publicas
Res ordinaris, grande munus
Cecropio repetes cothurno,
Insigne mœstis præsidium reis,
Et consulenti, Pollio, curiæ;
Cui laurus æternos honores
Dalmatico peperit triumpho.
Jam nunc minaci murmure cornuum
Perstringis aures, jam litui strepunt:
Jam fulgor armorum fugaces
Terret equos, equitumque vultus.

Videre magnos jam videor duces
Non indecoro pulvere sordidos;

Et cuncta terrarum subacta,
Præter atrocem animum Catonis.

Juno, et Deorum quisquis amicus
Afris inulta cesserat impotens

Tellure, victorum nepotes
Retulit inferias Jugurthæ.

Quis non Latino sanguine pinguior
Campus sepulcris impia prælia

Testatur, auditumque Modis
Hesperie sonitum ruinæ?

Qui gurgēs, ecquæ flumina lugubris
Ignara belli? quod mare Daunus

Non decoloravere cædes?
Quæ caret ora cruore nostro?

Sed ne relictis, Musa præceam, jociis,
Cææ retractes munera Neptis:

Mecum Dionæo sub antro
Quære modos leviori plestro.

ODE II.

AD CRISPUM SALLUSTIUM.

Script. inter A. U. C. DCCXXIV. et DCCXXXII.

NULLUS argento color est avaris
Abdito terris, inimice lampæ
Crispe Sallusti, nisi temperato
Splendeat usu.

Vivet

Vivet extento Procleius aëvo,
 Notus in fratres animi paterni;
 Illum aget penna metuente solvi
 AD. Fama superflua.
 Latius regnes avidum domando
 Spiritum, quam si Libyam remotis
 Gadibus jungas, et interque Pœnus
 Serviat uni.
 Crescit indulgens sibi dirus hydrops;
 Nec sitim pellit, nisi causa morbum
 Fugerit venis, et aquosus albo
 Corpore languor.
 Redditum Cyri solio Phraaten,
 Dissidens plebi, numero beatorum
 Eximit Virtus, populumque falsis
 Dedocet uti.
 Vocibus; regnum et diadema totum
 Deferens uni, propriamque laurum,
 Quisquis ingentes oculo irretito
 Spectat acervos.

QDE III.

AD QUINTUM DELLIIUM.

Script. post A. U. C. DCCXXIII.

ÆQUAM memento rebus in arduis
 Servare mentem, non secus in bonis
 Ab insolenti temperatam
 Lætitiâ; moriture Delli,

Seu

Seu mœstus omni tempore vixeris;
 Seu te in remoto gramine per dies
 Festos reclinatum bearis
 Interiore nota Palerni
 Qua pinus ingens albaque populus
 Umbram hospitem consociare amant
 Ramis, et obliquo laborat
 Lympha fugax trepidare rivo:
 Huc vina, et unguenta, et nimium brevis
 Flores amicos ferre iube rosa;
 Dum res, et ætas, et Sororum
 Fila trium patientur atra
 Cedas coemtis saltibus, et domo,
 Villaque, flavus quam Tiberis lavit:
 Cedas; et exstructis in altum
 Divitiis potietur heres.
 Divesne prisco et natus ab Inacho,
 Nil interest, an pauper et infima
 De gente sub dio moreris,
 Victima nil miserantis Orci.
 Omnes eodem cogimur: omnium
 Versatur urna ferius ocus
 Sors exitura, et nos in æternum
 Exilium impositura cymbæ.

ODE IV.

AD XANTHIAM PHOCEUM.

Script. A. U. C. DCCXXIX.

NE sit ancillæ tibi amor pudori,
 Xanthia Phoeu. Prius insolentem
 Serva Briseis niveo colore
     Movit Achillem.
 Movit Ajacem Telamone natum
 Forma captivæ dominum Tecmessa;
 Arsit Atrides medio in triumpho
     Virgine rapta;
 Barbaræ postquam cecidere turmæ
 Thessalo victore, et ademptus Hector
 Tradidit fessis leviora tolli
     Pergama Graiis.
 Nescias an te generum beati
 Phyllidis flavæ decorent parentes;
 Regium certe genus, ac Penates
     Mœret iniquos.
 Crede non illam tibi de scelestâ
 Plebe dilectam; neque sic fidelem.
 Sic lucro averſam, potuisse nasci
     Matre pudenda.
 Brachia, et vultum, teretesque furas
 Integer laudo. Fuge suspicari,
 Cujus octavum trepidavit ætas
     Claudere lustrum.

ODE V.

NONDUM subacta ferre jugum valet

Cervice: nondum munia compari

Æquare, nec tauri ruentis

In Venerem tolerare pondus.

Circa virentes est animus tuæ

Campos juvenæ, nunc fluviis gravem

Solantis æstum, nunc in udo

Ludere cum vitulis salicto

Prægestientis. Tolle cupidinem

Immitis uvæ. Jam tibi lividos

Distinguet Autumpus racemos

Purpureo varius colore.

Jam te sequetur (currit enim ferox

Ætas; et illi, quos tibi demserit,

Apponet annos) jam proterva

Fronte petet Lalage maritum;

Dilecta, quantum non Pholoe fugax,

Non Chloris; albo sic humero nitens,

Ut pura nocturno renidet

Luna mari, Cnidiusve Gyges:

Quem si puellarum infereres choro,

Mire sagaces falleret hospites

Discrimen obscurum, solutis

Crinibus, ambiguoque vultu.

ODE VI

AD SEPTIMIUM.

Script. ante A. U. C. DCCXXXIV.

SEPTIMI, Gades aditure mecum, et
Cantabrum indoctum juga ferre nostra, et
Barbaras Syrtes, ubi Maura semper

Æstuat unda :

Tibur Argæo positum colono
Sit meæ sedes utinam senectæ ;
Sit modus lasso maris, et viarum,

Militiæque.

Unde si Parcæ prohibent iniquæ,
Dulce pellitis ovibus Galeæ
Flumen, et regnata petam Laconi

Rura Phalantho.

Ille terrarum mihi præter omnes
Angulus ridet ; ubi non Hymetto
Mella decedunt, viridique certat

Bacca Venafro ;

Ver ubi longum tepidasque præbet
Jupiter brumas, et amicus Aulon
Fertili Baccho minimum Falernis

Invidet uvis.

Ille te mecum locus, et beatæ
Postulant arces. Ibi tu calentem
Debita sparges lacrima favillam

Vatis amici.

ODE

ODE VII

AD POMPEIUM.

Script. A. U. C. DCCXV.

O SÆPE mecum tempus in ultimum
 Deductæ, Bruto militis duce,
 Quis te redonavit Quiritem
 Dis patriis, Italique cælo,
 Pompei, meorum prime fœdaliū?
 Cum quo morantem sæpe diem mero
 Fregi, coronatus nitentes
 Malobathro Syrio capillos.
 Tecum Philippos et celerem fugam
 Sensi, relicta non bene parmula;
 Cum fracta virtus, et minaces
 Turpe solum tetigere mento.
 Sed me per hostes Mercurius celer
 Denso paventem sustulit ære:
 Te rursus in bellum resorbens
 Unda fretis tulit æstuosis.
 Ergo obligatam redde Jovi dapem;
 Longaque festum militum latus
 Depone sub lauro mea, non
 Parce cadis tibi destinatis.
 Oblivioso levæ Massico
 Ciboria exple. Funde capacibus
 Unguenta de conchis. Quis adeo
 Deproperare apio coronas
 Curatve myrto? Quem Venus arbitrum
 Dicet bibendi? Non ego sanius
 Bacchabor Edonis. Recepto
 Dulce mihi furere est amico.

ODE

ODE VIII.

AD BARINEN.

ULLA si juris tibi pejerati
 Poena, Barine, nocuisset unquam;
 Dente si nigro fieres, vel uno
 Turpior ungui,
 Crederem. Sed tu, simul obligasti
 Perfidum votis caput, enitescis
 Pulchrior multo, juvenumque prodis
 Publica cura.
 Expedit matris cineres opertos
 Fallere, ac toto taciturna noctis
 Signa cum caelo, gelidaque Divos
 Morte carentes,
 Ridet hoc, inquam, Venus ipsa; rident
 Simples Nymphae, ferus et Cupido,
 Semper ardentes acuens sagittas
 Cote cruenta.
 Adde, quod pubes tibi crescit omnis:
 Servitus crescit nova; nec priores
 Impiae tectum dominae relinquunt,
 Saepe minati.
 Te suis matres metuunt juvenis:
 Te senes parci; miserque nuper
 Virgines nuptae, tua ne retardet
 Aura maritos.

ODE IX.

AD VALGIUM.

Script. A. U. C. DCCXXXIV.

NON semper imbres nubibus hispidos
Manant in agros, aut mare Caspium
Vexant inaequales procellae
Usque; nec Armeniis in oris,
Amice Valgi, stat glacies iners
Menses per omnes, aut Aquilonibus
Querceta Gargani laborant,
Et foliis viduantur orni.
Tu semper urges sebilibus modis
Mythen adentum; nec tibi Vespere
Surgente decedunt amores,
Nec rapidum fugiente Solem.
At non ter aeo sanctus amabilem
Ploravit omnes Antiochum senex
Annos; neque impubem parentes
Troilon, aut Phrygiae sorores
Flevire semper. Desine mollium
Tandem querelarum; ac potius nova
Cantemus Augusti tropaea
Caesaris; et rigidum Niphaten,
Medumque flumen gentibus additum
Victis, minores volvere vortices;
Intraque praescriptum Gelonos
Exiguus equitare campis.

ODE CX

AD LICINIUM QUODAM

Script. inter A. U. C. DCCXXIV. et DCCXXXII.

RECTIUS vives, Licini, neque altum
Semper urgendo; neque, dum procellas
Cautus horrescis, nimium premendo.

Latus iniquum.

Auream quisquis mediocritatem
Diligit, tutus caret obsoleto
Sordibus tecti, caret invidenda

Sobrius aula.

Sævius ventis agitur ingens
Pinus; excelsæ graviore casu
Decidunt turres; feriuntque summos

Fulgura montes.

Sperat infestis, metuit secundis
Alteram sortem bene præparatum
Pectus. Informes hiemes reducit

Jupiter: idem.

Summovet. Non, si male nunc, et olim
Sic erit. Quondam citharæ tacentem
Suscitat Musam, neque semper arcum

Tendit Apollo.

Rebus angustis animosus atque
Fortis appare: sapienter idem
Contrahe ventum nimium secundo

Turgida vela.

ODE XL

AD QUINTIUM HIRPINUM.

Script. post A. U. C. DCCXXX.

QUID bellicosus Cantaber, et Scythes,
 Hirpine Quinti, cogites Adria
 Divisus obiecto, remittas
 Querere; neu trepides in usum
 Poscentis ævi parca. Fugit retro
 Levis Juventas et Decor, arida
 Pellente lascivos amores
 Canitie, facilemque somnum.
 Non semper idem floribus est honor
 Vernis; neque uno Luna rubens nitet
 Vultus. Quid æternis minorem
 Consiliis animum fatigas?
 Cur non sub altæ vel platano, vel hæc
 Pinu jacentes sic temere, et res
 Canos odorati capillos,
 Dum licet, Assyriique nardo
 Potamus vesti? Dissipat Evius
 Curas edaces. Quis puer oclis
 Restinguit ardenti Falerni
 Pocula prætereunte lymphe
 Quis devium scortum eliciet domo
 Lyden? Eburna dic age cum lyra
 Maturet, incantam Lacina
 More comam religata nodo.

ODE XII.

AD MÆCENATEM.

Script. post A. U. C. DCCXXV. IN ARBOR. V. C.

NOLIS longa feræ bella Numantiæ,
 Neu durum Annibalem, neu Siculum mare
 Pœno purpureum sanguine, mollibus
 Aptari citharæ modis;
 Neu sævos Lapithas, et nimium mero
 Hylæum; domitosve Herculeæ manu
 Tellaris juvenes, unde periculum

Fulgens contremuit domus
 Saturni veteris: tuque pedestribus
 Dices historiis prælia Cæsaris,
 Mæcenas, melius, ductaque per vias

Regum colla minantium.
 Me dulces domina: Musa Licymniæ
 Cantus, me voluit dicere lucidum
 Fulgentes oculos, et bene mutuis

Fidam pectus amoribus;
 Quam nec ferre pedem dedecuit choris,
 Nec certare joco, nec dare brachia
 Ludentem nitidis virginibus, sacro

Dianæ celebris die.
 Num tu, quæ tenuit dives Achæmenes,
 Aut pinguis Phrygiæ Mygdonias opes
 Permutare velis crine Licymniæ,

Plenas aut Arabum domos?
 Dum flagrantia detorquet ad oscula
 Cervicem; aut facili sævitia negat
 Quæ poscente magis gaudeat eripi,

Interdum rapere occupat.

ODE XII.
ODE XIII.IN ARBOREM CUJUS CASU REPENTINO PENE
OPPRESSUS FUERAT.

Script. A. U. C. DCCXXXIV.

ILLE et nefasto te posuit die
 (Quicumque) primum, et sacrilega manu
 Produxit, Arbos, in nepotum
 Perniciem, opprobriumque pagi.
 Illum et parentis crediderim fui
 Fregisse cervicem, et penetralia
 Sparfisse nocturno cruore
 Hospitis. Ille venena Colcha,
 Et quidquid usquam concipitur nefas,
 Tractavit; agro qui statuit meo
 Te triste lignum, te caducum
 In domini caput immerentis.
 Quid quisque vitet, nunquam homini satis
 Cautum est in horas. Navita Bosporum
 Pœnus perhorrescit, neque ultra
 Cæca timet aliunde fata;
 Miles sagittas et celerem fugam
 Parthi; catenas Parthus et Italum
 Robur: Sed improvisa Leti
 Vis rapuit, rapietque gentes.
 Quam pene furvæ regna Proserpina,
 Et judicantem vidimus Æacum,
 Sedesque discretas piorum, et
 Æolii fidibus querentem

Sappho

Sappho puellis de popularibus;
 Et te sonantem plenius aureo,
 Alcææ, plectro dura navis,
 Dura fugæ mala, dura belli!
 Utrumque sacro digna silentio
 Mirantur Umbræ dicere: sed magis
 Pugnas, et exactos tyrannos,
 Densum humeris bibit aure vulgus.
 Quid mirum? ubi illis carminibus stupens
 Demittit atras bellus centiceps
 Aures, et intorti capillis
 Eumenidum recreantur angues.
 Quin et Prometheus, et Pelopis parens
 Dalei laborem decipitur sono;
 Nec curat Orion leones,
 Aut timidos agitare lyncas.

ODE XIV.

AD POSTUMUM.

EHEU! fugaces, Postume, Postume,
 Labuntur anni; nec pietas moram
 Rugis, et instanti senectæ
 Afferet, indomitæque Morti.
 Non si trecentis, quotquot eunt dies,
 Amice, places illacrimabilem
 Plutona tauris: qui ter amplem
 Geryonen Tityonque tristi

Compescit

Compescit unda, scilicet omnibus,
Quicumque terra munere vescimur.

Enaviganda, sive reges

Sive inopes erimus coloni.

Frustra cruento Marte carebimus,

Fractisque ranci flustibus Adria:

Frustra per Autumnos nocentem

Corporibus metuemus Anstrum.

Vifendus ater flumine languido

Cocytus errans, et Danaï genus

Infame, damnatusque longi

Sisyphus Æolides laboris.

Linguenda tellus, et domus, et placens

Uxor; neque harum, quas colis, arborum

Te, præter invisas cupressos,

Ulla brevem dominum sequetur.

Absumet heres Cæcuba dignior

Servata centum clavibus; et mero

Tinget pavementum superbus,

Pontificum potiore cænis.

ODE XIV.

AD POSTUMUM.

ODE XV.

IN SECVLI SUI LUXV

JAM pauca aratro jugera regia

Moles relinquent. Undique latius

Extenta visentur Lucrino

Stagna lacu; platanusque coelebs

Compescit

Evincet

Evincet ulmos. Tum violaria, et
 Myrtus, et omnis copia narium,
 Spargent olivetis odorem,
 Fertilibus domino priori.
 Tum spissa ramis laurea fervidos
 Excludet ictus. Non ita Romuli
 Præscriptum et intonsi Catonis
 Auspiciis, veterumque norma.
 Privatus illis census erat brevis,
 Commune magnum. Nulla decempedis
 Metata privatis opacum
 Porticus excipiebat Arcton;
 Nec fortuitum spernere cespitem
 Leges sinebant, oppida publico
 Sumtu jubentes ac Deorum
 Tempia novo decorare saxo.

ODE XVI.

A D. GROSAPHUM.

Script. post A. U. C. DCCXIX.

OTIUM Divos rogat impotenti
 Prensus Agæo, simul atra nubes
 Condidit Lunam, neque certa fulgent
 Sidera nautis:
 Otium bello furiosa Thrace,
 Otium Medi pharetra decori,
 Grosphæ, non gemmis, neque purpura ve-
 nale, nec auro.

Non

Non enim gazæ, neque consularis
Summovet lictor miseros tumultus
Mentis, et Curas laqueata circum
Tecta volantes.

Vivitur parvo bene, cui paternum
Splendet in mensa tenui salinum;
Nec leves somnos timor aut cupidus
Sordidus aufert.

Quid brevi fortes jaculamur ævo
Multæ? quid terris alio calentes
Sole mutamus? Patriæ quis exul
Se quoque fugit iniquus.

Scandit æratas vitiosa naves
Cura; nec turmas equitum relinquit;
Ociore cervis, et agens nimbos
Ociore Euro.

Lætus in præsens animus quod ultra est
Oderit curare, et amara leni
Temperet risu. Nihil est ab omni
Parte beatum.

Abstulit clarum cita mors Achillem;
Longa Tithonum minuit senectus:
Et mihi forsân, tibi quod negarit,
Porriget hora.

Te greges centum, Siculaque circum
Mugiant vaccæ; tibi tollit hinnitum
Apta quadrigis equa; te bis Afro
Murice tinctæ.

Vestiunt lanæ: mihi parva rura, et
Spiritus Graiæ senuem Camenæ
Parca non mendax dedit, ac malignum
Spernere vulgus.

ODE XVII.

AD MÆCENATEM.

Script. post A. U. C. DCCXXXIV.

CUR me querelis exanimas tuis?
 Nec Dis amicum est, nec mihi, te prius
 Obire, Mæcenas, mearum
 Grande deus columenque rerum.
 Ah! te meæ si partem animæ rapit
 Maturior vis, quid moror alteram,
 Nec carus æque, nec superstes
 Integer? Ille dies utramque
 Ducet ruinam. Non ego perfidum
 Dixi sacramentum: Ibiinus, ibimus,
 Utcunque præcedes, supremum
 Carpere iter comites parati
 Me nec Chimæra spiritus ignæ,
 Nec, si resurgat, centimanus Gyas
 Divellet unquam. Sic potenti
 Iustitiæ placitumque Parciæ
 Seu Libra, seu me Scorpheus aspicit
 Formidolosus (pars violentior
 Natalis horæ) seu tyrannus
 Hesperie Capricornus undæ:
 Utrumque nostrum incredibili modo
 Consentit astrum. Te Jovis implor
 Tutela Saturno, refulgens
 Eripuit, volucrisque Fati
 Tardavit alas, cum populus frequens
 Faustum theatris ter crepuit sonum:
 Me truncus illapsus cerebro
 Sustulerat, nisi Faunus ictum

Dextra

Dextra levasset, Mercurialium
Custos virorum. Reddere victimas

Ademque votivam memento: A D A

Nos humilem feriemus agnam.

ODE XVIII.

Non ebur, neque aureum

Mea repidet in domo lacunar:

Non trabes Hymettias

Premunt columnas altissima recisæ

Africa, neque Attali

Ignotus heres regiam occupavi;

Nec Laconicas mihi

Trahunt honestæ purpuræ clientæ.

At fides, et ingeni

Benigna vena est; pauperemque dives

Me petit. Nihil supra

Deos laceſſo; nec potentem amicum

Largiora flagito,

Satis beatus viciis Sabinis.

Truditar dies die,

Novæque pergunt interire Lunæ;

Tu secunda marmora

Locas sub ipsum funus, ac sepulchri

Immemor stratis domos;

Marisque Baiis obſtrepentis urges

Summovere litora,

Parum locuples continente sipa

Quid,

Quid, quod usque proximos
 Revellis agri terminos, et ultra
 Limites clientium
 Salis avarus? Pellitur paternos
 In sinu ferens Deos
 Et uxor, et vir, fordidosque natos.
 Nulla certior tamen
 Rapacis Orci sede destinata
 Aula divitem manet
 Herum. Quid ultra tendis? Æqua tellus
 Pauperi recluditur,
 Regumque pueris; nec satelles Orci
 Callidum Promethea
 Revexit auro captus. Hic superbum
 Tantalum atque Tantali
 Genus coerceat: hic levare functum
 Pauperem laboribus
 Vocatus, atque non vocatus, audit.

ODE XIX.

IN BACCHUM.

BACCHUM in remotis carmina rupibus
 Vidi docentem (credite posteri)

Nymphasque discentes, et aures
 Capripedum Satyrorum acutas.
 Evoe! recenti mens trepidat metu,
 Plenoque Bacchi pectore turbidum
 Lætatur. Evoe! parce Liber,
 Parce, gravi metuende thyrsos.

Fas pervicaces sit mihi Thyiadas,
 Vinique fontem, lactis et uberes
 Cantare rivos, atque truncis

Lapsa cavis iterare mella :

Fas et beatæ conjugis additum
 Stellis honorem, testaque Penthei.

Disjecta non leni ruina,

Thracis, et exitum Lycurgi.

Tu flectis amnes, tu mare barbarum :

Tu, separatis avidus in jugis,

Nodo coerces viperino

Bistonidum sine fraude crines.

Tu, cum parentis regna per arduum

Cohors Gigantum scanderet impia,

Rhocetum retorristi leonis

Unguibus horribilique mala ;

Quamquam, choreis aptior et jocis

Ludoque dictus, non sat idoneus

Pugnæ ferebaris : sed idem

Pacis eras mediæque belli.

Te vidit insons Cerberus aureo

Cornu decorum, leniter atterens

Caudam ; et recedentis trilingui

Ore pedes tetigitque crura.

ODE XX.

AD MÆCENATEM.

NON usitata, non tenui ferar
Penna biformis per liquidum æthera
Vates; neque in terris morabor
Longius; invidiaque major
Urbes relinquam. Non ego, Pauperum
Sanguis parentum, non ego quem vocant,
Dilecte Mæcenas, obibo;
Nec Stygia cohibebor unda.
Jam jam residunt cruribus asperæ
Pelles; et album motor in alitem
Superna, nascunturque leves
Per digitos humerosque plumæ.
Jam Dædaleo tutior Icaro
Visam gementis litora Bospori,
Syrtesque Gætulas, canorus
Ales, Hyperboreosque campos.
Me Colchus, et qui dissimulat metum
Marsæ cohortis, Dacus, et ultimi
Noscent Geloni: me peritus
Discet Iber, Rhodanique potor.
Absint inani funere nenix,
Luctusque turpes, et querimonia:
Compesce clamorem, ac sepulcri
Mitte supervacuos honores.

Q. HORATII FLACCI
C A R M I N U M
LIBER TERTIUS.

ODE I.
AD ASINIUM POLLIONEM.

ODI profanum vulgus, et arceo.
Favete linguis. Carmina non prius
Audita Musarum sacerdos
Virginibus puerisque canto.
Regum timendorum in proprios greges,
Reges in ipsos imperium est Jovis,
Clari Giganteo triumpho,
Cuncta supercilio moventis.
Est ut viro vir latius ordinet
Arbusta sulcis; hic generosior
Descendat in Campum petitor;
Moribus hic meliorque fama
Contendat; illi turba clientium
Sit major: æqua lege Necessitas
Sortitur insignes et imos:
Omne capax movet urna nomen.
Districtus ensis cui super impia
Cervice pendet, non Siculæ dapes
Dulcem elaborabunt saporem:
Non avium citharæque cantus

Somnum

Somnum reducent. Somnus agrestium
Lenis virorum non humiles domos

Fastidit, umbrosamque ripam,

Non Zephyris agitata Tempe.

Desiderantem quod satis est, neque

Tumultuosum sollicitat mare,

Nec sævus Arcturi cadentis

Impetus, aut orientis Hædi:

Non verberatæ grandine vineæ,

Fundusve mendax; arbore nunc aquas

Culpante, nunc torrentia agros

Sidera, nunc hiemes iniquas.

Contracta pisces æquora sentiunt,

Jactis in altum molibus. Huc frequens

Cæmenta demittit redemptor

Cum famulis, dominusque terræ

Fastidiosus: sed Timor et Minæ

Scandunt eodem quo dominus; neque

Decedit ærata triremi, et

Post equitem sedet atra Cura.

Quod si dolentem nec Phrygius lapis,

Nec purpurarum fidere clarior

Delenit usus, nec Falerna

Vitis, Achæmeniumve costum;

Cur invidendis postibus, et novo

Sublime ritu moliar atrium?

Cur valle permutem Sabina

Divitias operosiores?

ODE II.

AD AMICOS.

Script. ante A. U. C. DCCXXXIV.

ANGUSTAM, Amici, pauperiem pati
 Robustus acri militia puer
 Condiscat, et Parthos feroces
 Vexet eques metuendus hasta;
 Vitamque sub dio, et trepidis agat
 In rebus. Illum ex mœnibus hosticis
 Matrona bellantis Tyranni
 Prospiciens, et adulta virgo
 Suspiret: 'Eheu! ne rudis agminum
 Sponsus laceffat regius asperum
 Tactu leonem, quem cruenta
 Per medias rapit ira cædes.'
 Dulce et decorum est pro patria mori.
 Mors et fugacem persequitur virum;
 Nec parcat imbellis juventæ
 Poplitibus, timidove tergo.
 Virtus, repulsæ nescia sordidæ,
 Incontaminatis fulget honoribus;
 Nec fumit aut ponit secures
 Arbitrio popularis auræ.
 Virtus, recludens immeritis mori
 Cælum, negata tentat iter via;
 Cœtusque vulgares, et udam
 Spernit humum fugiente penna.

Est et fideli tuta silentio
 Merces. Vetabo, qui Cereris sacrum
 Vulgarit arcana, sub isdem
 Sit trabibus, fragilemve mecum
 Solvat phaselum. Sæpe Diespiter
 Neglectus incesto addidit integrum;
 Raro antecedentem scelestum
 Deferuit pede Poena claudio.

ODE III.

Script. A. U. C. DCCXXXIII. vel DCCXXXIV.

JUSTUM, ac tenacem propositi virum,
 Non civium ardor prava jubentium,
 Non vultus instantis tyranni
 Mente quatit solida; neque Auster
 Dux inquieti turbidus Adriæ,
 Nec fulminantis magna Jovis manus:
 Si fractus illabatur Orbis,
 Impavidum ferient ruinæ.
 Hac arte Pollux, hac vagus Hercules
 Enifus, arces attigit igneas;
 Quos inter Augustus recumbens
 Purpureo bibit ore nectar.
 Hac te merentem, Bacohe pater, tuæ
 Vexere tigres, indocili jugum
 Collo trahentes. Hac Quirinus
 Martia equis Acheronta fugit,

Gratum

Gratum elocuta consiliantibus

Junone Divia: Ilion, Ilion

Fatalis incestusque iudex,

Et mulier peregrina vertit

In pulverem (ex quo destituit Deos

Mercede pacta Laomedon) mihi

Castæque damnatum Minervæ,

Cum populo et duce fraudulento.

Jam nec Lacænæ splendet adulteræ

Famulus hospes; nec Priami domus

Perjura pugnaces Achivos

Hectoreis opibus refringit;

Nostrisque ductum seditionibus

Bellum resedit. Protinus et graves

Iras, et invisum nepotem,

Troica quem peperit sacerdos,

Marti redonabo. Illum ego lucidas

Inire sedes, ducere nectaris

Succos, et ascribi quietis

Ordinibus patriar Deorum.

Dum longus inter sæviat Ilion

Romamque pontus, qualibet exules

In parte regnanto beati:

Dum Priami Paridisque busto

Insultet armentum, et catulos feræ

Celent inultæ; stet Capitolium

Fulgens, triumphatisque possit

Roma ferox dare jura Medis.

Horrenda late nomen in ultimas

Extendat oras, qua medius liquor

Secernit Europen ab Afro,

Qua tumidus rigat arva Nilus;

Aurum

Aurum irrepertum, et sic melius situm
 Cum terra celat, spernere fortior
 Quam cogere humanos in usus,
 Omne sacrum rapiente dextra.
 Quicumque mundo terminus obstitit,
 Hunc tangat armis; visere gestiens
 Qua parte debacchentur ignes,
 Qua nebulae pluviique rores.
 Sed bellicosus fata Quiritibus
 Hac lege dico, Ne nimium pii
 Rebusque fidentes, avitæ
 Tecta velint reparare Trojæ.
 Trojæ renascens alite lugubri
 Fortuna tristi clade iterabitur,
 Ducente victrices catervas
 Conjuge me Jovis et sorore.
 Ter si refurgat murus athenæus,
 Austore Phœbo; ter pereat meis
 Excisus Argivis, ter uxor
 Capta virum puerosque ploret.
 Non hæc jocosæ conveniunt lyrae.
 Quo Musa tendis? Desine pervicax
 Referre sermones Deorum, et
 Magna modis tenuare parvis.

ODE

ODE IV.

AD CALLIOPEN

Script. A. U. C. DCCXLIV.

DESCENDE cælo, et dic age tibia

Regina longum Calliope melos;

Seu voce nunc mavis acuta,

Seu fidibus citharaque Phœbi.

Auditis? an me ludit amabilis

Infania? Audire et videor pios

Errare per lucos, amœnæ

Quos et aquæ subeunt, et auræ.

Me fabulosa Vulture in Appulo,

Altricis extra limen Apulia,

Ludo fatigatumque somno,

Fronde nova puerum palumbæ

Texere; mirum quod foret omnibus,

Quicumque celsæ nidum Acherontis,

Saltusque Bantinos, et arvum

Pingue tenent humilis Forénti,

Ut tuto ab atris corpore viperis

Dormirem et ursis; ut premerer sacra

Lauroque, collataque myrto,

Non sine Dīs animosus infans.

Vester, Camenæ, vester in arduos

Tollor Sabinos; seu mihi frigidum

Præneste, seu Tibur supinum,

Seu liquidæ placuere Baia.

Vestris

Vestris amicis fontibus et choris,
Non me Philippis versa arces retro,

Devota non extinxit arbor,

Nec Sicula Palinurus unda.

Utcunque mecum vos eritis; libens

Infanientem navita Bosporum

Tentabo, et arcentes arenas

Litoris Assyrii viator.

Visam Britannos hospitibus feros,

Et lætum equino sanguine Concanum:

Visam pharetratos Gelonos,

Et Scythicum inviolatus amnem.

Vos Cæsarem altum, militia simul

Festas cohortes reddidit oppidis,

Finire quærentem labores

Pierio recreatis antro.

Vos lenè consilium et datis, et dato

Gaudetis almæ: Scimus ut impios

Titanas, immanemque turmam

Fulmine sustulerit caduco,

Qui terram inertem, qui mare temperat

Ventosum, et Umbras, regnaque tristia,

Divosque, mortalesque turbas

Imperio regit unus æquo.

Magnum illa terrorem intulerat Jovi

Fidens juvenus horrida brachiis,

Fratresque tendentes opaco

Pelion imposuisse Olympo.

Sed quid Typhoeus, et validus Mimas,

Aut quid minaci Porphyriion statu;

Quid Rhætus, evulsisque truncis

Enceladus jaculator audax,

Contra

Contra sonantem Palladis ægida iuncta
 Possent ruentes? Hinc avidus stetit
 Vulcanus: hinc Matrona Juno, et
 Nunquam humeris positurus arcum,
 Qui rore puro Castaliae lavit
 Crines solutos, qui Lyciae tenet
 Dumeta, natalemque silvam;
 Delius et Patareus Apollo.
 Vis consili expers mole ruit sua
 Vim temperatam Di quoque provehant
 In majus: idem odere vires
 Omne nefas animo moventes.
 Testis mearum centimanus Gyas
 Sententiarum; notus et integræ
 Tentator Orion Dianæ,
 Virginea domitus sagittæ
 Injecta monstris Terra dolet suis
 Mœretque partus fulmine luridum
 Missos ad Orcum; nec peredit
 Impositam celer ignis Ætnam;
 Incontinentia nec Tiryi jecur
 Relinquit ales, nequitia additus
 Custos: amatorem trecente
 Pirithoum cohibent catenæ.
 Magna illis terrorum iniuria, et
 Fides juvenis horrida preces
 Patresque tenentes opaco
 Pelion impositæ Olympo.
 Sed quid Typhoeus, et validus Atlas
 Aut quid mirum? Populæ hæc
 Quid Rhœtus, evellitque trunca
 Enceladus jaculator audax,

ODE V.

AUGUSTI LAUDES.

Script. A. U. C. DCCXXXV.

CÆLO tonantem credidimus Jovem

Regnare : præfens Divus habebitur

Augustus, adjectis Britannis

Imperio, gravibusque Persis.

Milesne Crassi, conjuge barbara,

Turpis maritus vixit ? et hostium

(Proh Patria, inversique mores !)

Consenuit focerorum in arvis

Sub rege Medo Marfus, et Appulus,

Anciliorum, et nominis, et togæ

Oblitus, æternæque Vestæ,

Incolumi Jove et urbe Roma ?

Hoc caverat mens provida Reguli,

Dissentientis conditionibus

Fœdis ; et exemplo trahenti

Perniciem veniens in ævum,

Si non periret immiserabilis

Captiva pubes. * Signa ego Punicis

Affixa delubris, et arma

Militibus sine cæde, dixit,

* Derepta vidi. Vidi ego civium

Retorta tergo brachia libero,

Portasque non clausas, et arva

Marte coli populata nostro:

H

Auro

Auro repensus scilicet acrior
Miles redibit! Flagitio additis
    Damnum, Neque amissos colores
    Lana refert medicata fūco;
Nec vera virtus, cum semel excidit,
Curat reponi deterioribus.
    Si pugnat extricata densis
    Cerva plagis, erit ille fortis,
Qui perfidis se credidit hostibus;
Et Marte Pœnos proteret altero,
    Qui lora restrictis lacertis
    Sensit iners, timuitque mortem
Hinc unde vitam sumeret aptius,
Pacem et duello miscuit. O Pudor!
    O magna Carthago, probrosis
    Altior Italiæ ruinis!
Fertur pudicæ conjugis osculum,
Parvosque natos, ut capitis minor,
    Ab se removisse, et virilem
    Torvus humi posuisse vultum;
Donec labantes consilio Patres
Firmaret auctor nunquam alias dato,
Interque mœrentes amicos
    Egregius properaret exul,
Atqui sciebat quæ sibi barbarus
Tortor pararet: non aliter tamen
Dimovit obstantes propinquos,
    Et populum reditus morantem,
Quam si clientum longa negotia
Dijudicata lite relinqueret,
Tendens Venafranos in agros,
    Aut Lacedæmonium Tarentum.

ODE VI.

AD ROMANOS.

Script. A. U. C. DCCXXVI. vel DCCXXVII.

DELICTA majorum immeritus lues,
 Romane, donec templa refeceris
 Ædesque labentes Deorum, et
 Fœda nigro simulacra fumo.
 Dis te minorem quod geris, imperas:
 Hinc omne principium, huc refer exitum.
 Di multa neglecti dederunt
 Hesperie mala luctuose.
 Jam bis Monæses, et Pacori manus
 Non auspicatos contudit impetus
 Nostros; et adjecisse prædam
 Torquibus exiguis renidet.
 Pene occupatam seditionibus
 Delevit Urbem Dacus, et Æthiops;
 Hic classe formidatus, ille
 Missilibus melior sagittis.
 Fecunda culpæ secula nuptias
 Primum inquinavere, et genus, et domos:
 Hoc fonte derivata clades
 In patriam populosque fluxit.
 Motus doceri gaudet Ionicos
 Matura virgo, et fingitur artibus;
 Jam nunc et incestos amores
 De tenero meditatur ungui.

H 2

Mox

Mox iuniores quærit adulteros
 Inter mariti vina: neque eligit
 Cui donet impermissa raptim
 Gaudia, luminibus remotis;
 Sed iussa coram non sine conscio
 Surgit marito, seu vocat infitor,
 Seu navis Hispanæ magister,
 Dedecorum pretiosus emtor.
 Non his juvenus orta parentibus
 Infecit æquor sanguine Panico;
 Pyrrhumque, et ingentem cecidit
 Antiochum, Annibalemque dirum:
 Sed rusticorum mascula militum
 Proles, Sabellis docta ligonibus
 Versare glebas, et severæ
 Matris ad arbitrium recisos
 Portare fustes; Sol ubi montium
 Mutaret umbras, et joga demeret
 Bobus fatigatis, amicum
 Tempus agens abeunte curru
 Damnoſa quid non imminuit dies?
 Ætas parentum, pejor avis, tulit
 Nos nequiores, mox daturos
 Progeniem vitiosiore.

ODE VII.

AD ASTERIEN.

QUID fies, Asterie, quem tibi candidi
Primo resituent vere Favonii,

Thyna merce beatum,

Constantis juvenem fide

Gygen? Ille Notis actus ad Oricum

Post insana Capræ sidera, frigidas

Noctes, non sine multis

Infomnis lacrimis, agit.

Atqui sollicitæ nuntius hospitiæ,

Suspirare Chloen, et miseram tuis

Dicens ignibus uri,

Tentat mille vaser modis,

Ut Prætextum mulier perfida credulum esse

Falsis impulerit criminibus, nimis

Casto Bellerophonti

Maturare necem, refert.

Narrat pene datum Pelea Tartaro,

Magnessam Hippolyten dum fugit abstinent;

Et peccare docentes

Pellax historias movet.

Frustra: nam scopulis surdior Icarî

Voces audit adhuc integer. At, tibi

Ne vicinus Enipeus

Plus justo placeat, cave.

Quamvis non alius, flectere equum sciens

Æque, conspicitur gramine Martio,

Nec quisquam citus æque

Tusco denatat alveo;

Prima nocte domum claude, neque in vias
 Sub cantu querule despice tibiae;
 Et te saepe vocanti
 Duram difficilis mane.

ODE VIII.

AD MÆCENATEM.

Script. A. U. C. DCCXXXV.

MARTIIS coelebs quid agam Calendis
 Quid velint flores, et acerra thuris
 Plena, miraris, positusque carbo in
 Cespite vivo,
 Docte sermones utriusque linguae.
 Voveram dulces epulas, et albam
 Libero caprum, prope funeratus
 Arboris icu.
 Hic dies, anno redeunte, festus
 Corticem ascriptum pice dimovebit
 Amphoræ, fumum bibere instituta
 Consule Tallo.
 Sume, Mæcenas, cyathos amici
 Sospitis centum, et vigiles lucernas
 Perfer in lucem: procul omnis esto
 Clamor et ira.
 Mitte civiles super Urbe curas.
 Occidit Daci Otifonis agmen:
 Medus infestus sibi luctuosus
 Diffidet armis:

Servit

Servit Hispanæ vetus hostis oræ
 Cantaber, fera domitus catena:
 Jam Scythæ laxo meditantur arcu
 Cedere campis.
 Negligens, ne qua populus laboret,
 Parce privatis nimium cavere:
 Dona præsentis rape lætus horæ, ac
 Linque severa.

ODE IX.

AD LYDIAM.

HORATIUS.

DONEC gratus eram tibi,
 Nec quisquam potior brachia candidæ
 Cervici juvenis dabat;
 Persarum vigui rege beator.

LYDIA.

Donec non aliam magis A
 Arfisti, neque erat Lydia post Chloen;
 Multi Lydia nominis
 Romana vigui clarior Illa.

HORATIUS.

Me nunc Thressa Chloe regit,
 Dulces docta modos, et citharæ sciens;
 Pro qua non metuum mori,
 Si parcant animæ fata superstici.

LYDIA.

LYDIA.
 Me torret face mutua
 Thurini Calais filius Ornyti;
 Pro quo bis patiar mori,
 Si parcant puero fata superstiti.

HORATIUS.
 Quid si prisca redit Venus,
 Diductosque jugo cogit aheneo?
 Si flava excutitur Chloe,
 Rejectæque patet janua Lydiæ?

LYDIA.
 Quanquam fidere pulchrior
 Ille est, tu levior cortice, et improbo
 Iracundior Adria;
 Tecum vivere anem, tecum obeam libens.

ODE X.

AD LYCEN.
EXTREMUM Tanaim si biberes, Lyce,
 Sævo nupta viro; me tamen asperas
 Porrectum ante fores objicere incolis
 Plorares Aquilonibus.
 Audin' quo strepitu janua, quo nemus
 Inter pulchra satum tecta remugiat
 Ventis; et positas ut glaciæ nives
 Puro numine Jupiter?

Ingratam

Ingratam Veneri pone superbiam,
 Ne currente rota funis eat retro.
 Non te Penelopem difficilem precis

Tyrrhenus genuit parens.

O, quamvis neque te munera, nec preces,
 Nec tinctus viola pallor amantium,
 Nec vir Pieria pellice facius

Curvat; supplicibus tuis

Parcas, nec rigida mollior aesculo,
 Nec Mauris animum minor anguibos.
 Non hoc semper erit liminis aut aquae

Cœlestis patiens latus.

ODE XI.

AD MERCURIUM.

MERCURI (nam te docilis magistro
 Movit Amphion lapides canendo)
 Tuque Testudo resonare septem

Callida nervis,

Nec loquax olim neque grata, nunc et
 Divitum mensis et amica templis;
 Dic modos, Lyde quibus obstinatas

Applicet aures:

Quæ, velut latis equal trima campis,
 Ludit exiliū, metuitque tangi
 Nuptiarum expers, et adhuc protervo

Cruda marito.

Tu

Tu potes tigres comitesque filvas
 Ducere, et rivos celeres morari.
 Cessit immanis tibi blandienti
 Janitor aulae

Cerberus; quanquam furiale centum
 Muniunt, angues caput, aestuatque
 Spiritus teter, saniesque manat
 Ore trilingui.

Quin et Ixion, Tityosque vultu
 Risit invito: stetit urna paulum
 Sicca, dum grato Danaï puellas
 Carmine mulces.

Audiat Lyde scelus atque notas
 Virginum pœnas, et inane lymphæ
 Dolium fundo pereuntis imo,
 Seraque fata

Quæ manent culpas etiam sub Orco.
 Impiæ (nam quid potuere majus?)
 Impiæ sponfos potuere duro
 Perdere ferro.

Una de multis, face nuptiali
 Digna, perjurum fuit in parentem
 Splendide mendax, et in omne virgo
 Nobilis ævum:

'Surge,' quæ dixit juveni marito,
 'Surge, ne longus tibi somnus, unde
 Non times, detur: focerum ac scelestas
 Falle sorores,

Quæ, velut nactæ vitulos lænæ,
 Singulos eheu! lacerant. Ego illis
 Mollior nec te feriam, neque intra
 Claustra tenebo.

Me pater sævis oneret catenis,
 Quod viro clemens misero peperci :
 Me vel extremos Numidarum in agros
 Classe releget.

I, pedes quo te rapiunt et auræ,
 Dum favet Nox, et Venus : I secundo
 Omine ; et nostri memorem sepulcro
 Insculpe querelam.

ODE XII.

AD NEOBULEN.

MISERARUM est neque Amori dare ludum,
 neque dulci

Mala vino lavere ; aut exanimari metuentes
 Patruæ verbera linguae.

Tibi qualum Cythereæ puer ales, tibi telas,
 Operosæque Minervæ studium aufert, Neobule,
 Liparæi nitor Hebri ;

Simul unctos Tiberinis humeros lavit in undis,
 Eques ipso mellor Bellerophonte, neque pugno,
 Neque segni pede victus ;

Catus idem per apertum fugientes agitato
 Grege cervos jaculari, et celer alto latitantem
 Fruticeto excipere aprum.

ODE XIII.
AD FONTEM BANDUSIUM.

O FONS Bandusiz, splendidior vitro,
Dulci digne mero, non sine floribus,
Cras donaberis hædo;
Cui frons, turgida cornibus
Primis, et Venerem et prælia destinat.
Frustra : nam gelidos inficiet tibi
Rubro sanguine rivos
Lascivi soboles gregis.
Te flagrantis atrox hora Caniculæ
Nescit tangere : tu frigus amabile
Fessis vomere tauris
Præbes, et pecori vago.
Fies nobilium tu quoque fontium,
Me dicente cavis impositam ilicem
Saxis, unde loquaces
Lymphæ defiliunt tuæ.

ODE XIV.

AD ROMANOS.

DE REDITU AUGUSTI.

Script. A. U. C. DCCXXX.

HERCULIS ritu modo dictus, O Plebs,
Morte venalem petiisse laurum,
Cæsar Hispana repetit Penates
Victor ab ora.

Unice gaudens mulier marito
Prodeat, justis operata Divis;
Et soror clari ducis, et decoræ
Suppliee vitta

Virginum matres, juvenumque nuper
Sospitum. Vos O pueri, et puellæ
Jam virum expertes, male O ominatis
Parcite verbis.

Hic dies vere mihi festus atras
Eximet curas: ego nec tumultum,
Nec mori per vim metuam, tenente
Cæsare terras.

I, pete unguentum, puer, et coronas,
Et cadum Marfi memorem duelli;
Spartacum si qua potuit vagantem
Fallere testa.

Dic et argutæ properet Neæra,
Myrrheum nodo cohibente crinem:
Si per invisum mora janitorem
Fiet, abito.

Lenit albescens animos capillus
Litium et rixæ cupidos protervæ.
Non ego hoc ferrem calidus juvena,
Consule Planco.

ODE XV.

AD CHLORIN.

UXOR pauperis Ibyci,
 Tandem nequitiae fige modum tuæ,
 Famosisque laboribus :
 Maturo propior define funeri
 Inter ludere virgines,
 Et stellis nebulam spargere candidis.
 Non, si quid Pholoen satis,
 Et te, Chlори, decet. Filia rectius
 Expugnat juvenum domos,
 Pulso Thyias uti concita tympano.
 Illam cogit amor Nothi
 Lascivæ similem ludere capreae :
 Te lanæ prope nobilem
 Tonsæ Luceriam, non citharæ decent ;
 Nec flos purpureus rosæ,
 Nec poti vetulam face tenus cadi.

ODE XVI.

AD MÆCENATEM.

INCLUSAM Danaen turris ahenea,
 Robustæque fores, et vigilum canum
 Tristes excubiæ, munierant satis
 Nocturnis ab adulteris ;

Si non Acrisium, virginis abditæ
Custodem pavidum, Jupiter ac Venus
Risissent : fore enim tutum iter et patens

Converso in pretium Deo.

Aurum per medios ire satellites,
Et perrumpere amat saxa, potentius
Ictu fulmineo. Concidit auguris

Argivi domus, ob lucrum

Demersa exitio. Diffidit urbium
Portas vir Macedo, et subruit æmulos
Reges muneribus. Munera navium
Sævos illaqueant duces.

Crescentem sequitur Cura pecuniam,
Majorumque fames. Jure perhorru
Late conspicuum tollere verticem,

Mæcnas, Equitum decus.

Quanto quisque sibi plura negaverit,
Ab Dis plura feret. Nil cupientium
Nudus castra peto, et transfuga divitum

Partes linquere gestio ;

Contemptæ dominus splendidior rei,
Quam si quidquid arat impiger Appulus
Occultare meis dicerer horreis,

Magnas inter opes inops.

Puræ rivus aquæ, silvaque jugerum
Paucorum, et segetis certa fides meæ,
Fulgentem imperio fertilis Africæ

Fallit forte beatior.

Quanquam nec Calabræ mella ferunt apes,
Nec Læstrygonia Bacchus in amphora
Languescit mihi, nec pinguis Gallicis

Crescunt vellera pascuis ;

Importuna

Importuna tamen pauperies abest,
 Nec, si plura velim, tu dare deneges.
 Contracto melius parva cupidine
     Vedtigalia porrigam,
 Quam si Mygdoniis regnum Alyattei
 Campis continuem. Multa petentibus
 Defunt multa. Bene est, cui Deus obtulit
     Parca quod satis est manu.

ODE XVII.

AD ÆLIUM LAMIAM.

ÆLI, vetusto nobilis ab Lamo,
 [Quando et priores hinc Lamias ferunt
     Denominatos; et nepotum
     Per memores genus omne fastos
 Auctore ab illo ducit originem]
 Qui Formiarum mœnia dicitur
     Princeps, et innantem Maricæ
     Litoribus tenuisse Lirim
 Late tyrannus: cras foliis nemus
 Multis, et alga litus inutili,
     Emissa tempestas ab Euro
     Sternet, aquæ nisi fallit augur
 Annosa cornix. Dum potis, aridum
 Compono lignum. Cras genium mero
     Curabis, et porco bimestri,
     Cum famulis operum solutis.

ODE

ODE XVIII.

AD FAUNUM.

FAUNE, Nympharum fugientum amator,
 Per meos fines et aprica rura
 Lenis incedas, abeasque parvis
 Æquus alumnis;
 Si tener pleno cadit hædus anno,
 Larga nec defunt Veneris sodali
 Vina crateræ, vetus ara multo
 Fumat odore,
 Ludit herbofo pecus omne campo,
 Cum tibi Nonæ redeunt Decembres:
 Festus in pratis vacat otioso
 Cum bove pagus:
 Inter audaces lupus errat agnos:
 Spargit agrestes tibi filva frondes:
 Gaudet invifam pepuliffe foffor:
 Ter pede terram.

ODE XIX.

AD TELEPHUM.

Script. ante A. U. C. DCCXXXII.

QUANTUM distet ab Inacho
 Codrus, pro patria non timidus mori,
 Narras, et genus Æaci,
 Et pugnata sacro bella sub Ilio:

Quo Chium pretio cadum
 Mercemur; quis aquam temperet ignibus;
 Quo præbente domum, et quota
 Pelignis caream frigoribus, taces.
 Da Lunæ propere novæ,
 Da Noctis mediæ, da, puer, Auguria
 Murenæ: tribus aut novem
 Miscantor cyathis pocula commodis.
 Qui Musas amat impares,
 Ternos ter cyathos attonitus petet
 Vates: tres prohibet supra
 Rixarum metuens tangere Gratia,
 Nudis juncta sororibus.
 Infanire juvat. Cur Berecynthia
 Cessant flamina tibi?
 Cur pendet tacita fistula cum lyra?
 Parentes ego dexteras
 Odi. Sparge rosas. Audiat invidus
 Dementem strepitum Lycus,
 Et vicina seni non habilis Lyco.
 Spissa te nitidum coma,
 Puro te similem, Telephe, Vespéro,
 Tempestiva petit Rhode:
 Me lentus Glyceræ torret amor meæ.

ODE XX.

AD PYRRHUM.

NON vides quanto moveas periclo,
 Pyrrhe, Gætula catulos lænæ?
 Dura post paulo fugies inaudax
 Prælia raptor,
 Cum per obstantes juvenum catervas
 Ibit insignem repetens Nearchum:
 Grande certamen, tibi præda cedat
 Major an illi,
 Interim, dum tu celeres sagittas
 Promis, hæc dentes acuit timendos,
 Arbiter pugnae posuisse nudo
 Sub pede palmam
 Fertur; et leni recreare vento
 Sparsum odoratis humerum capillis,
 Qualis aut Nireus fuit, aut aquosa
 Raptus ab Ida.

ODE XXI.

AD AMPHORAM.

Script. A. U. C. DCCXXII.

ONATA mecum consule Manlio,
 Seu tu querelas, siye geris jocos,
 Seu rixam et insanos amores,
 Seu facilem, pia Testa, somnum:

Quocunque

Quocunque lectum nomine Massicum

Servas, moveri digna bono die,

Descende, Corvino jubente

Promere languidiora vina.

Non ille, quanquam Socraticis madet

Sermonibus, te negliget horridus.

Narratur et prisca Catonis

Sæpe mero caluisse virtus.

Tu lene tormentum ingenio admoves

Plerumque duro: tu sapientium

Curas, et arcanum jocosum

Consilium retegis Lyæo:

Tu spem reducis mentibus anxiiis,

Viresque; et addis cornua pauperi.

Post te neque iratos trementi

Regum apices, neque militum arma.

Te Liber, et, si lata aderit, Venus,

Segnesque nodum solvere Gratia,

Vivæque producent lucernæ,

Dum rediens fugat astra Phœbus.

ODE XXII.

IN DIANAM.

MONTIUM custos nemorumque, Virgo,

Quæ laborantes utero puellas

Ter vocata audis, adimisque leto,

Divæ triformis:

Imminens

Imminens villæ tua pinus esto,
 Quam per exactos ego lætus annos
 Verris, obliquum meditantis ictum,
 Sanguine donem.

ODE XXIII.

AD PHIDYLEN.

CÆLO supinas si tuleris manus
 Nascente Luna, rustica Phidyle,
 Si thure placaris et horna
 Fruge Lares, avidaque porca;
 Nec pestilentem sentiet Africum
 Fecunda vitis, nec sterilem seges
 Rubiginem, aut dulces alumni
 Pomifero grave tempus anno.
 Nam quæ nivali pascitur Alcido
 Devota quercus inter et ilices,
 Aut crescit Albanis in herbis,
 Victima pontificum secures
 Cervice tinget. Te nihil attinet
 Tentare multa cæde bidentium
 Parvos coronantem marino
 Rore Deos, fragilique myrto.
 Immunis aram si tetigit manus;
 Non sumtuosa blandior hostia
 Mollibit aversos Penates
 Farre pio, et saliente mica.

ODE

ODE XXIV.

AD AVAROS.

Script. ante A. U. C. DCCXXVII.

INTACTIS opulentiorThesauris Arabum et divitis Indiæ,
Cæmentis licet occupes.Tyrrhenum omne tuis et mare Apulicum ;
(Sic figit adamantinos

Summis verticibus dura Necessitas

Clavos) non animum metu,

Non Mortis laqueis expedies caput.

Campestres melius Scythæ,

Quorum plaustra vagas rite trahunt domos,

Vivunt, et rigidi Getæ ;

Immetata quibus jugera libera

Fruges et Cererem ferunt ;

Nec cultura placet longior annua,

Defunctumque laboribus

Æquali recreat sorte vicarius.

Illic matre carentibus

Privignis mulier temperat innocens ;

Nec dotata regit virum

Conjux, nec nitido fudit adultero.

Dos est magna parentum

Virtus, et metuens alterius viri

Certo fœdere castitas ;

Et peccare nefas, aut pretium emori.

O ! quisquis volet impias

Cædes, et rabiem tollere civicam ;

Si quæret PATER URBIVM
Subscribi statuis, indomitam audeat
Refrenare licentiam,
Clarus postgenitis: quatenus, heu nefas!
Virtutem incolumem odimus,
Sublatam ex oculis quærimus invidi.
Quid tristes querimonie,
Si non supplicio culpa reciditur?
Quid leges sine moribus
Vanæ proficiunt? si neque fervidis
Pars inclusa caloribus
Mundi, nec Boræ finitimum latus,
Duratæque solo nives
Mercatorem abigunt; horrida callidi
Vincunt æquora navitæ;
Magnum pauperies opprobrium jubet
Quidvis et facere et pati,
Virtutisque viam deferit arduæ.
Vel nos in Capitolium,
Quo clamor vocat, ac turba faventium;
Vel nos in mare proximum
Gemmas, et lapides, aurum et inutile,
Summi materiem mali,
Mittamus. Scelerum si bene pœnitet,
Eradenda cupidinis
Pravi sunt elementa; et teneræ nimis
Mentes asperioribus
Firmandæ studiis. Nescit equo rudis
Hærare ingenuus puer,
Venarique timet; ludere doctior,
Seu Græco jubeas trocho,
Seu malis vetitâ legibus alea;

Cum

Cum perjura patris fides
 Consortem, et socium fallat, et hospitem,
 Indignoque pecuniam
 Heredi properet. Scilicet improbus
 Crescunt divitiæ: tamen
 Curtæ nescio quid semper abest rei.

ODE XXV.

AD BACCHUM.

Script. A. U. C. DCCXXV.

QUO me, Bacche, rapis tui
 Plenum? Quæ nemora, quos agor in specus,
 Velox mente nova? quibus
 Antris egregii Caesaris audiar
 Æternum meditans decus
 Stellis inferere, et concilio Jovis?
 Dicam insigne, recens, adhuc
 Indictum ore alio? Non focus in jugia
 E somnis stupet Evias,
 Hebrum prospiciens, et nive candidam
 Thracen, ac pede barbaro
 Lustratam Rhodopen. Ut mihi devio
 Rupes et vacuum nemus
 Mirari libet? O Naiadum potens,
 Baccharumque valentium
 Proceras manibus vertere fraxinos;

Nil

Nil parvum, aut humili modo,

Nil mortale loquar. Dulce periculum est,

O Lenæ, sequi Deum

Cingentem viridi tempora pampino.

AD GALATÆAM NAVIGATURAM.

ODE XXVI.

AD VENEREM.

VIXI puellis nuper idoneus,

Et militavi non sine gloria:

Nunc arma defunctumque bello

Barbiton hic paries habebit,

Lævum marinæ qui Veneris latus

Custodit. Hic, hic ponite lucida

Funalia, et vectes, et arcus

Oppositis foribus minaces.

O quæ beatam Diva tenes Cyprum, et

Memphin carentem Sithonia nivē,

Regina, sublimi flagello

Tange Chloen semel arrogantem.

ODE XXVII.

AD GALATEAM NAVIGATURAM.

Script. A. U. C. DCCXXXII. vel DCCXXXIII.

IMPIOS paræ recinentis omen
 Ducit, aut prægnans canis, aut ab agro
 Rava decurrens lupa Lanuvino,
 Fetæ vulpes;

Rumpit et serpens iter institutum,
 Si per obliquum similis sagittæ
 Terruit mannos. Ego, cui timebo

Providus auxpex,
 Antequam stantes repetat paludes
 Imbrium divina avis imminens,
 Oscinem corvum prece suscitabo

Solis ab orto.
 Sis licet felix ubicunque mavis,
 Et memor nostri, Galatæa, vivas:
 Namque nec lævus vetat ire picus,

Nec vaga cornix.
 Sed vides quanto trepidet tumultu
 Pronus Orion? Ego quid sit ater
 Adriæ novi sinus; et quid albus

Peccet Iapyx.
 Hostium uxores puerique cæcos
 Sentiant motus orientis Austri, et
 Æquoris nigri fremitum, et trementes
 Verbere ripas.

Sic

Sic et Europe niveum doloso
Credidit tauro latus; at scitentem
Belluis pontum medianque fraudes
Palluit audax.

Nuper in pratis studiosa florum, et
Debitæ Nymphis epifex coronæ,
Nocte sublustri nihil ultra præter
Vidit et undas.

Quæ simul centum ætigit potentem
Oppidis Oetam: 'O patris, O relicum
Filiae nomen, pietasque!' dixit,
Victa furore.

'Unde, quæ veni? Levis una moræ testis
Virginum culpæ. Vigilansne ploro
Turpe commissum? an vitio clementer
Ludit imago

Vana, quam porta fugatas abstinuit
Somnia ducit? Meliusne flagitis
Ire per longa fuit, an recentes
Carpere flores?

Si quis infamem mihi nunc juvenum
Dedat iratæ, lacerare ferro et
Frangere enitar modo multum amati
Cornua monstri.

Impudens liqui patrios Penates,
Impudens Orcum moror. O Deorum
Si quis hæc audis, utinam inter errem
Nuda leones!

Antequam torpis inacies decentes
Occupet malas, teneræque succas
Defluat prædæ, speciosa quæro
Pascere tigres.

Vilis Europe, pater urget absens :
 Quid mori cessas ? Potes hac ab orno
 Pendulum zona bene te secuta

Elidere collum :

Sive te rupe et acuta leto
 Saxa delectant, age, te procella
 Crede veloci ; nisi herile mavis

Carpere pensum

Regius sanguis, dominaeque tradi
 Barbarae pellex. Aderat querenti
 Perfidum ridens Venus, et remisso

Filius arcu !

Mox ubi ludit satis : Abstineto,
 Dixit, irarum calidaeque rixae,
 Cum tibi invisus laceranda reddet

Cornua taurus.

Uxor invicti Jovis esse nescis ?
 Mitte singultus. Bene ferre magnam
 Disce fortunam : tua sectus Orbis

Nomina ducet.

ODE XXVIII.

AD LYDEN.

FESTO quid potius die
 Neptuni facias ? Prome reconditum,
 Lyde, strenua Cæcubum ;
 Munitæque adhibe vim sapientiae.

Inclinare

Inclinare meridiem
 Sentis, ac, veluti stet volucris dies,
 Parcis deripere horreo
 Cessantem Bibuli consulis amphoram.
 Nos cantabimus invicem
 Neptunum, et virides Nereidum comas:
 Tu curva recines lyra
 Latonam, et celeris spicula Cynthiæ:
 Summo carmine, quæ Cnidon
 Fulgentesque tenet Cycladas, et Paphum
 Junctis visit oloribus.
 Dicetur merita Nox quoque nenia.

ODE XXIX.

AD MÆCENATEM.

Script. A. U. C. DCCXXXIII.

TYRRHENA regum progenies, tibi
 Non ante verso lenè merum cado,
 Cum flore, Mæcenas, rosarum, et
 Pressa tuis balanus capillis
 Jamdudum apud me est. Eripe te mora;
 Neu semper udum Tibur et Æsula
 Declive contempleris arvom, et
 Telegoni juga parricidæ.
 Fastidiosam desere copiam, et
 Molem propinquam nubibus arduis:
 Omitte mirari beatæ
 Fumum, et opes, strepitumque Romæ.

Plerumque gratæ divitibus vices,
Mundæque parvo sub Lare pauperum

Cœnæ, sine aulæis et ostro,

Solicitam explicuere frontem.

Jam clârus occultum Andromedæ pater

Ostendit ignem : jam Procyon furit,

Et stella vesani Leonis,

Sole dies referente ficcus :

Jam pastor umbras cum grege languido

Rivumque fessus quærit, et horridi

Dumeta Silvani ; caretque

Ripa vagis taciturna ventis.

Tu civitatem quis deceat status

Curas ; et, Orbis sollicitus, times

Quid Seres et regnata Cyro

Bactra parent, Tanaisque discors.

Prudens futuri temporis exitum

Caliginosa nocte premit Deus ;

Ridetque, si mortalis ultra

Fas trepidat. Quod adest, memento

Componere æquus. Cetera fluminis

Ritu feruntur, nunc medio alveo

Cum pace delabentis Etruscum

In mare ; nunc lapides adesos,

Stirpesque raptas, et pecus, et domos

Volventis una, non sine montium

Clamore vicinæque silvæ,

Cum fera diluvies quietos

Irritat amnes. Ille potens sui

Lætusque degit, cui licet in diem

Dixisse, ' Vixi. Cras vel atra

Nube polum Pater occupato,

Vel

Vel sole puro; non tamen irritum,
 Quodcunque retro est, efficiet; neque
 Diffinget, infectumque reddet,
 Quod fugiens semel hora vexit.
 Fortuna sævo leta negotio, et
 Ludum insolentem ludere pertinax;
 Transmutat incertos honores,
 Nunc mihi, nunc alii benigna.
 Laudo manentem. Si celeres quatit
 Pennas; resigno quæ dedit, et mea
 Virtute me involvo, probamque
 Pauperiem sine dote quæro.
 Non est meum, si mugiat Africis
 Malus procellis, ad miseras preces
 Decurrere, et votis pacisci,
 Ne Cypriæ Syriæque merces
 Addant avaro divitias mari;
 Dum me biremis præsidio scaphæ
 Nudum per Ægæos tumultus
 Aura ferat, geminusque Pollux.

ODE XXX.

EXEGI monumentum ære perennius,
 Regalique situ pyramidum altius;
 Quod non imber edax, non Aquilo impotens
 Possit diruere, aut innumerabilis
 Annorum series, et fuga temporum.
 Non omnis moriar; multaque pars mei
 Vitabit

Vitabit Libitinani. Usque ego postera
 Crescam laude recens; dum Capitolium
 Scandet cum tacita virgine pontifex,
 Dicar, qua violens obstrepat Ausidus,
 Et quā pauper aquæ Daunus agrestium
 Regnavit populorum, ex humili potens,
 Princeps Æolium carmen ad Italos
 Deduxisse modos. Sume superbiam
 Quæsitam meritis, et mihi Delphica
 Lauro cinge volens, Melpomene, comam.

ODE XXX

Q. HORATII FLACCI
C A R M I N U M
LIBER QUARTUS.

ODE I

AD VENEREM.

Script. A. U. C. DCCXXXVIII.

INTERMISSA, Venus, diu
Rursus bella moves? Parce precor, precor.
Non sum qualis eram bonæ
Sub regno Cinaræ. Define, dulcium
Mater sæva Cupidinum,
Circa lustra decem flectere mollibus
Jam durum imperiis. Abi
Quo blandæ juvenum te revocant præces.
Tempestivius in domum
Pauli, purpureis ales oloribus,
Comissabere Maximi;
Si torrere jecur quæris idoneum.
Namque et nobilis, et decens,
Et pro sollicitis non tacitus reis,
Et centum puer artium,
Late signa feret militiæ tuæ;

Et,

Et, quandoque potentior
 Largis munusculis miserit annuli,
 Albanos prope te lacus
 Ponet marmoream sub trabe Cerea.
 Illic plurima naribus
 Duces thura; lyraque, et Berecynthia
 Delectabere tibia,
 Mistis carminibus non sine fistula.
 Illic bis pueri dic
 Numen cum teneris virginibus tuum
 Laudantes, pede candido
 In morem Saliam ter quatient humum.
 Me nec femina, nec puer
 Jam, nec spes animi credula mutui,
 Nec certare juvat mero;
 Nec vincere novis tempora floribus.
 Sed cur heu! Ligeris, cur
 Manat raris meas lacrima per genas?
 Cur facunda parum deo oro
 Inter verba calidæ linguae silentio?
 Nocturnis te ego somniis
 Jam captum tenéo; jam volucrem sequor
 Te per gramina Martii
 Campi; te per aquas, dure, volubiles.

ODE II.

AD ANTONIUM IULUM

Scripta A. U. C. DCCXII.

PINDARUM quisquis studet emulari;

Iule, ceratis opo Dadales

Nititur pennis, vitreo daturus

Nomina ponto

Monte decurrens velut amnis, imbres

Quem super notis aluere ripas,

Fervet immensusque ruit profundo

Pindarus ore :

Laurea donandus Apollinari,

Seu per audaces nova dithyrambos

Verba devolvit, numericque fertur

Lege solutis ;

Seu Deos, regesve canit Deorum

Sanguinem, per quos cecidere iusta

Morte Centauri, cecidit tremende

Flamma Chimære ;

Sive, quos Elea domum reducit

Palma cælestes, pugilemve equumve

Dicit, et centum potiore signis

Munere donat ;

Flebili sponse juvenemve raptum

Plorat, et vires, animūque, moresque

Aureos educit in astra, nigroque

Invidet Orco.

Multa

Multa Dircaëum levat aura cycnum,
Tendit, Antoni, quoties in altos
Nubium tractus; ego, apis Matinæ
More modoque

Grata carpentis thyma per laborem
Plurimum, circa nemus uvidique
Tiburis rivos operosa parvus

Carmina fingo.

Concines majore Poeta plectro
Cæsarem, quandoque trahet feroces
Per Sacrum clium, merita decorus

Fronde, Sicambros:

Quo nihil majus meliusve terris
Fata donavere, bonique Divi;
Nec dabunt, quamvis redeant in aurum

Tempora priscum.

Concines lætosque dies, et Urbis
Publicum ludum, super impetrato
Fortis Augusti reditu, Forumque

Litibus orbem.

Tum meæ (si quid loquor audiendum)
Vocis accedet bona pars; et, 'O sol
Pulcher, O laudande!' canam recepto

Cæsare felix.

Tumque dum procedit, Io Triumphe!
Non semel dicemus, Io Triumphe!
Civitas omnis; dabimusque Divia

Thura benignis.

Te decem tauri totidemque vacca,
Me tener solvet vitulus, relictæ
Matre qui largis juvenescit herbis

In mea vota;

Fronte

Fronte curvatos imitatus ignes
 Tertium Lunæ referentis ortum,
 Qua notam duxit niveus videri,
 Cetera fulvus.

ODE III.

AD MELPOMENEN.

QUEM tu, Melpomene, semel
 Nascentem placido lumine videris,
 Illum non labor Isthmius
 Clarabit pugilem; non equus impiger
 Curru ducet Achaico
 Victorem; neque res bellica Delis
 Ornatum foliis ducem,
 Quod regum tumidas contuderit minas,
 Ostendet Capitolio:
 Sed quæ Tibur aquæ fertile præfluunt,
 Et spissæ nemorum comæ,
 Fingent Æolio carmine nobilem.
 Romæ principis urbium
 Dignatur soboles inter amabiles
 Vatum ponere me choros;
 Et jam dente minus mordeor invido.
 O testudinis aureæ
 Dulcem quæ strepitum, Pieri, temperas!
 O mutis quoque piscibus
 Donatura cycni, si libeat, sonum!

Totum muneris hoc tui est,
 Quod monstror digito prætereuntium
 Romanæ fidicen lyra:
 Quod spiro et placeo (si placeo) tuum est.

ODE IV.

DRUSI LAUDES.

Script. A U. C. DCCXLI.

QUALEM ministrum fulminis alitem
 (Cui rex Deorum regnum in aves vagas

Permisit, expertus fidelem

Jupiter in Ganymede flavo)

Olim juvenas, et patrius vigor

Nido laborum propulit inciam;

Vernisque jam nimbis remotis,

Insolitos docuere nifus

Venti paventem; mox in ovilia

Demisit hostem vividus impetus;

Nunc in reluctantes dracones

Egit amor dapis atque pugnae:

Qualemve lætis caprea pascuis

Intenta, fulvæ matris ab ubere

Jam jamque depulsum leonem,

Dente novo peritura, vidit:

Videre Rhætis bella sub Alpibus

Drusum gerentem Vindelici; [quibus

Mos unde deductus per omne

Tempu Amazonia secusi

Dextras

Dextras obarmet, querere distuli :
 Nec scire fas est omnia] et dia
 Lateque victrices catervæ,
 Consiliis juvenis repressæ.
 Sensere quid mens rite, quid indoles
 Nutrita faustis sub penetralibus
 Possit, quid Augusti paterans
 In pueros animus Neronæ.
 Fortes creantur fortibus et bonis :
 Est in juvenis, est in equis patrum
 Virtus; neque imbellem feroce
 Progenerant aquilæ columbæ.
 Doctrina sed vim promovet insitam,
 Rectique cultus pectora roborant :
 Utcunque defecere mores,
 Indecorant bene nata culpæ.
 Quid debeas, O Roma, Neronibus,
 Testis Metaurum flumen, et Asdrubal
 Devictus, ac pulcher fugatis
 Ille dies Latio tenebris.
 Qui primus alma risit adorea :
 Dirus per urbes Afer ut Italas,
 Ceu flamma per tadas, vel Euræ
 Per Siculas equitavit undas.
 Post hoc secundis usque laboribus
 Romana pubes crevit, et impio
 Vastata Pœnorum tumultu
 Fana Deos habuere rectos ;
 Dixitque tandem perfidus Annibal :
 'Cervi, luporum præda rapacium,
 Sectamur ultro, quos opimus
 Fallere et effugere est triumphus.

Gens, quæ cremato fortis ab Ilio
 Jactata Tuscis æquoribus sacra,
 Natosque, maturosque patres
 Pertulit Ausonias ad urbes;
 Duris ut ilæx tonsa bipennibus
 Nigræ feraci frondis in Algido,
 Per damna, per cædes, ab ipso
 Ducit opes animumque ferro.
 Non Hydra secto corpore firmior
 Vinci dolentem crevit in Herculem;
 Monstrumve summisere Colchi
 Majus, Echionæve Thebæ.
 Merces profundo, pulchrior evenit:
 Luctere, multa proruit integrum
 Cum laude victorem, geritque
 Prælia conjugibus loquenda,
 Carthagini jam non ego nuncios
 Mittam superbos. Occidit, occidit
 Spes omnis, et fortuna nostri
 Nominis, Asdrubale interemto.
 Nil Claudie non perficiunt manus,
 Quas et benigno numine Jupiter
 Defendit, et Curæ sagaces
 Expediunt per acuta belli.

ODE V.

AD AUGUSTUM.

DIVIS orte bonis, optime Romulan,
Custos gentis, abes jam nimirum diu;
Maturum redditum pollicitus Patrum
Sancto concilio, redi.

Lucem redde tue, Dux bone, patria:
Instar veris epim vultus tibi tuus
Affulsit, populo gratior it dies,

Et soles mellas nitent.
Ut mater juvenem, quem Notus invido
Flatu Carpathii trans maris aequora
Cunctantem spatio longius annuo

Dulci distinet a domo,
Votis, ominibusque, et precibus vocat,
Curvo nec faciem litore demovet:
Sic desiderijs ista fidelibus

Quærit patria Cæsarem.
Tutus bos etenim prata perambulat:
Nutrit rura Ceres, almaque Faustitas:
Pacatum volitant per mare navis:

Culpari metuit Fides:
Nullis polluitur casta domus stupris:
Mos et lex maculosum odornit aesar:
Laudantur simili prole puerpere:
Culpam Poena premit eques.

Quis Parthum paveat? quis gelidum Scythen?
 Quis Germania quos horrida parturit
 Fetus, incolumi Cæsare? quis feræ

Bellum curet Iberiæ?

Condit quisque diem collibus in suis,
 Et vitem viduas ducit ad arbores:
 Hinc ad vina venit lætus, et alteris

Te mensis adhibet Deum.

Te multa præce, te prosequitur mero

Defuso pateris, et Laribus tuum

Miscet numen, uti Græcia Castoris

Et magni memòr Herculis.

Longas O utinam, Dux bone, ferias

Præstes Hesperis, dicimus integro

Sicci mane die, dicimus uvidi,

Cum Sol Oceano subest.

ODE VI.

AD APOLLINEM.

Script. A. U. C. DCCXXXVII.

DIVE, quem proles Niobea magnæ

Vindicem lingua, Tityosque raptor

Sensit, et Troje prope victor altæ

Phthius Achilles,

Ceteris major, tibi miles impar;

Filius quanquam Thetidis marinæ

Dardanas turres quateret tremenda

Cuspide pugnax.

Ille,

Ille, mordaci velut icta ferro
Pinus, aut impulsus cupressus Euro,
Procidit late, posuitque collum in
Pulvere Teucro.

Ille, non inclusus equo Minervæ
Sacra mentito, male feriatos
Troas, et lætam Priami choreis

Falleret aulam :

Sed palam captis gravis, heu nefas, heu !
Nescios fari pueros Achivis
Ureret flammis, etiam latentem

Matris in alvo ;

Ni, tuis victus Venerisque grata

Vocibus, Divum pater annuisset

Rebus Æneæ potiore ductos

Alite muros.

Doctus Argeæ fidicen Thaliæ,

Phœbe, qui Xantho lavis amne crines,

Dauniæ defende decus Camenæ,

Levis Agyieum.

Spiritum Phœbus mihi, Phœbus artem

Carminis, nomenque dedit Poetæ.

Virginum primæ, puerique claris

Patribus orti,

Delia tutela Deæ, fugaces

Lyncas et cervos cohibentis arcu,

Lesbium servate pedem, meique

Pollicis ictum ;

Rite Latonæ puerum canentes,

Rite crescentem face Noctilucam,

Prosperam frugum, celeremque pronos

Volvere menses.

Nupta

Nupta jam dices: Ego Dis amicum,
 Seculo festas referente lucas,
 Reddidi carmen, docilis modorum
 Vatis Horati.

ODE VII.

AD TORQUATUM.

DIFFUGERE nives: redeunt jam gramina campis,
 Arboribusque comæ
 Mutat terra vices; et decrefcentia ripas
 Flumina præter eunt:
 Gratia, cum Nymphis geminisque Sororibus, audet
 Ducere nuda choros:
 Immortalia ne speres monet annus, et alium
 Quæ rapit hora diem.
 Frigora mitefcunt Zephyris: Ver proterit Ætas,
 Interitura, simul
 Pomifer Autumnus fruges effuderit, et mox
 Bruma recurrit iners.
 Damna tamen celeres reparant cæleſtia Luna:
 Nos, ubi decidimus
 Quo pater Æneas, quo Tullus dives, et Ancus
 Pulvis et umbra fumus.
 Quis fcit an adjiciant hodiernæ cræſtina fumæ
 Tempora Di ſuperi?
 Cuncta manus avidas fugient heredis, amico
 Quæ dederis animo.

Cum

Cum semel occideris, et de te splendida Minos
 Fecerit arbitria;
 Non, Torquate, genus, non te sacundia, non te
 Restituet pietas.
 Infernis neque enim tenebris Diana pudicum
 Liberat Hippolytum;
 Nec Lethæa valet Theseus abrumperé caro
 Vincula Pirithoo.

ODE VIII.

AD MARCIUM CENSORINUM.

DONAREM pateras gratæque commodus,
 Censorine, meis æra sodalibus.
 Donarem tripodas, præmia fortium
 Graiorum. Neque tu pessima munerum
 Ferres, divite me scilicet artium
 Quas aut Parrhasius protulit, aut Scopas;
 Hic saxo, liquidis ille coloribus
 Solers nunc hominem ponere, nunc Deum.
 Sed non hæc mihi vis; nec tibi talium
 Res est, aut animus, deliciarum egens,
 Gaudes carminibus. Carmina possumus
 Donare, et pretium dicere muneri.
 Non incisa notis marmora publicis,
 Per quæ spiritus et vita redit bonis
 Post mortem ducibus; non celeres fugæ,
 Rejectæque retrorsum Annibalis minæ;

Non

Non impendia Carthaginis impia;
 Ejus, qui domita nomen ab Africa
 Lucratu rediit, clarius indicant
 Laudes, quam Calabræ Pierides: neque
 Si chartæ flectant quod bene feceris,
 Mercedem tuleris. Quid foret illa
 Mavortisque puer, si Taciturnitas
 Obstaret meritis invida Romuli
 Ereptum Stygiis fluctibus Æacum
 Virtus, et favor, et lingua potentium
 Vatum divitiis consecrat insulis.
 Dignum laude virum Musa vetat mori:
 Cælo Musa beat. Sic Jovis interest
 Optatis epulis impiger Hercules;
 Clarum Tyndaridæ sidus ab intimis
 Quassas eripiunt æquoribus rates;
 Ornatus viridi tempora pampino
 Liber vota bonos ducit ad exitus.

ODE IX.

AD LOLLIVM.

Script. inter A. U. C. DCCXXV et DCCXXVI

NE forte credas interiura, que
 Longe sonantem natas ad Ausidum
 Non ante vulgatas per artes
 Verba loquor socianda chordis.

Non,

Non, si priores Maconius tenet
Sedes Homerus, Pindarica latent

Cæque, et Alcæi minaces

Stesichorique graves Camæar;

Nec, si quid olim luserit Anacreon;

Delevit ætas. Spirat adhuc amor,

Vivuntque commissi calores

Æolia fidibus puella.

Non sola comtos arsit adulteri

Crines, et aurum vestibus illitum

Mirata, regalesque cultus

Et comites, Helenæ Lacæna;

Primusve Tæncer tela Cydonio

Direxit arcu. Non semel Ilios

Vexata: non pugnavit ingens

Idomeneus, Sthenelusve solus.

Dicenda Musis prælia: non ferox

Hæctor, vel acer Deiphobus graves

Excepit ictus pro pudicis

Conjugibus puerisque primus.

Vixere fortes ante Agamemnona

Multi; sed omnes illacrimabiles

Urgentur ignotique longa

Nocte, carent quia vate sacro.

Paulum sepulta distat inertie

Celata virtus. Non ego te meis

Chartis inornatum filebo;

Totve tuos patiar labores

Impune, Lolli, carpere lividas

Obliviones. Est animus tibi

Rerumque prudens, et secundis

Temporibus dubiisque rectus;

Vindex

Vindex avaræ fraudis, et abstinentiæ ille non
 Ducentis ad se cuncta pecuniæ;
 Consulque non unius anni,
 Sed quoties bonus atque fidus
 Judex honestum prætulit utili,
 Rejecit alto dona nocentium
 Vultu, et per obstantes catervas
 Explicuit sua victor arma.
 Non possidentem multa vocaveris
 Recte beatum. Rectius occupat
 Nomen beati, qui Deorum
 Muneribus sapienter uti,
 Duramque callet pauperiem pati,
 Pejusque leto flagitium timet.
 Non ille pro caris amicis
 Aut patria timidus perire.

ODE X.
 AD LIGURINUM.

Script. A. U. C. DCCXXXVIII.

O CRUELIS adhuc, et Veneris muneribus potens,
 Insperata tuæ cum veniet bruma superbiæ,
 Et, quæ nunc humeris involitant, deciderint comæ,
 Nunc et qui color est puniceo flore prior rosæ
 Mutatus, Ligurine, in faciem verterit hispidam;
 Dices: 'Heu!' (quoties te in speculo videris alterum)
 'Quæ mens est hodie, cur eadem non puero fuit?
 Vel cur his animis incolumes non redeunt genæ?'

ODE

ODE XI.

AD PHYLLIDEM.

Script. circiter A. U. C. DCCXXVIII.

EST mihi nonum superantis annum

Plenus Albani cadus; est in horto,

Phylli, nectendis apium coronis;

Est ederae vis

Multa, qua crines religata fulges:

Ridet argento domus: ara, castis

Vincta verbenis, avet immolato

Spargier agno:

Cuncta festinat manus: huc et illuc

Curfitant mistæ pueris puellæ:

Sordidum flammæ trepidant rotantes

Vertice fumum.

Ut tamen noris quibus advocere

Gaudiis, Idus tibi sunt agenda:

Qui dies mensem Veneris marinæ

Findit Aprilem,

Jure solennis mihi, sanctiorque

Pene natali proprio, quod ex hac

Luce Mæcenæ meus affluentes

Ordinat annos.

Telephum, quem tu petis, occupavit,

Non tuæ sortis juvenem, puella

Dives et lasciva; tenetque grata

Compede vinctum.

M

Terret

Terret ambustus Phaethon avaras
 Spes: et exemplum grave præbet ales
 Pegafus, terrenum equitem gravatus
 Bellerophonten,
 Semper ut te digna sequare; et, ultra
 Quam licet sperare nefas putando,
 Disparem vites. Age, jam meorum
 Finis amorum,
 (Non enim posthac alia calebo
 Femina) condisce modos, amanda
 Voce quos reddas. Minuuntur atra
 Carmine curæ.

ODE XL.

AD VIRGILIUM.

Script. ante A. U. C. DCCXXXV.

JAM veris comites, quæ mare temperant,
 Impellunt animæ lintea Thraciæ:
 Jam nec prata rigent, nec fluvii strepunt
 Hiberna nive turgidi.
 Nidum ponit, Ityn flebiliter gemens,
 Infelix avis, et Cecropiæ domus
 Æternum opprobrium, quod male barbaras
 Regum est ulta libidines.
 Dicunt in tenero gramine pinguium
 Custodes ovium carmina fistula;
 Delectantque Deum, cui pecus et nigræ
 Colles Arcadiæ placent.

Adduxerit

Adduxere sitim tempora, Virgili:
 Sed pressum Calibus ducere Liberum
 Si gestis, juvenum nobilium cliens,
 Nardo vina merebere.
 Nardi parvus onyx eliciet cadum,
 Qui nunc Sulpiciis accubat horreis,
 Spes donare novas largus, amaraque
 Curarum eluere efficax:
 Ad quæ si properas gaudia, cum tua
 Velox merce veni. Non ego te meis
 Immunem meditor tingere poculis,
 Plena dives ut in domo.
 Verum pone moras, et studium lucri;
 Nigrorumque memor, dum licet, ignium,
 Misce stultitiam consiliis brevem.
 Dulce est desipere in loco.

ODE XIII

AD LYCEN.

AUDIVERE, Lyce, Di mea vota: Di
 Audivere, Lyce. Fis anus: et tamen
 Vis formosa videri,
 Ludisque, et bibis impudens;
 Et cantu tremulo pota Cupidinem
 Lentum sollicitas. Ille virentis et
 Doctæ psallere Chiræ
 Pulchris excubat in genis:

M 2

Impor-

Importunus enim transvolat aridas
 Quercus; et refugit te, quia luridi
 Dentes, te, quia rugæ
 Turpant et capitis nives,
 Nec Coæ referant jam tibi purpuræ,
 Nec cari lapides tempora, quæ semel
 Notis condita fastis
 Includit volucris dies.
 Quo fugit Venus? heu! quò color? heu! decens
 Quo motus? Quid habes illius, illius
 Quæ spirabat amores,
 Quæ me surpuerat mihi,
 Felix post Cinaram, notaque et artium
 Gratarum facies? Sed Cinaræ breves
 Annos Fata dedere,
 Servatura diu parem
 Cornicis vetulæ temporibus Lycen;
 Possent ut juvenes visere fervidi,
 Multo non sine risu,
 Dilapsam in cineres facem.

ODE XIV.

AD AUGUSTUM.

Script. A. U. C. DCCXLI.

QUÆ cura Patrum, quæve Quiritium
 Plenis honorum muneribus tuas,
 Anguste, virtutes in ævum
 Per titulos memoresque fastos!

Æternæ?

Æternæ? O, qua Sol habitabiles
 Illustrat oras, Maxime principum,
 Quem legis expertes Latine
 Vindelici didicere nuper
 Quid Marte posses. Milite nam tuo
 Drusus Genaunos, implacidum genus,
 Breunosque veloces, et arces
 Alpibus impositas tremendis,
 Dejecit acer plus vice simplici.
 Major Neronum mox grave prælium
 Commisit, immanesque Rhetos
 Auspiciis pepulit secundis;
 Spectandus in certamine Martio,
 Devota morti pectora liberae
 Quantis fatigaret ruinis;
 Indomitas prope qualis undas
 Exercet Auster, Pleiædum choro
 Scindente nubes, impiger hostium
 Vexare turmas, et frementem
 Mittere equum medios per ignes.
 Sic tauriformis volvitur Ausidus,
 Qui regna Dauni præfluit Appuli,
 Cum sævit, horrendamque cultis
 Diluviem meditatur agris;
 Ut barbarorum Claudius agmina
 Ferrata vasto diruit impetu,
 Primosque et extremos metendo
 Stravit humum, sine clade victor,
 Te copias, te consilium, et tuos
 Præbente Divos. Nam tibi, quo die
 Portus Alexandria supplex
 Et vacuam patefecit anslam,

Fortuna lustro prospera tertio,
 Belli secundos reddidit exitus,
 Laudemque et optatum peractis
 Imperiis decus arrogavit.
 Te Cantaber non ante domabilis,
 Medusque et Indus; te profugus Scythes
 Miratur, O tutela præsens
 Italix dominæque Romæ!
 Te fontium qui celat origines
 Nilusque, et Ister; te rapidus Tigris,
 Te belluosus qui remotis
 Obsirepit Oceanus Britannis;
 Te non paventis funera Gallix,
 Duræque tellus audit Iberix:
 Te cæde gaudentes Sicambri
 Compositis venerantur armis.

ODE XV.

AUGUSTI LAUDES.

Script. A. U. C. DCCXLIV.

PHŒBUS volentem prælia me loqui,
 Victas et urbes, increpuit lyra;
 Ne parva Tyrrhenum per æquor
 Vela darem. Tua, Cæsar, ætas
 Fruges et agris retulit uberes;
 Et signa nostro restituit Jovi,
 Dèrepta Parthorum superbis
 Postibus, et vacuum duellis

Janum

Janum Quirini clausit ; et ordinem
Rectum evaganti frena Licentiæ
Injecit, emovitque culpas ;
Et veteres revocavit artes,
Per quas Latinum nomen et Italæ
Crevere vires, famaue, et imperi
Porrecta majestas ad ortus
Solis ab Hesperio cubili.
Custode rerum Cæsare, non furor
Civilis, aut vis exiget otium :
Non ira, quæ procudit enses,
Et miseras inimicat urbes.
Non, qui profundum Danubium bibunt,
Edicta rumpent Julia ; non Getæ,
Non Seres infidive Persæ,
Non Tanaim prope flumen orti.
Nosque, et profestis lucibus et sacris,
Inter jocosæ munera Liberi,
Cum prole matronisque nostris,
Rite Deos prius apprecati,
Virtute sanctos, more patrum, duces,
Lydis remisto carmine tibiis,
Trojamque, et Anchisæ, et almæ
Progeniem Veneris canemus,

HORATII FLACCI

E P O D O N

LIBER

QUINTI

HORATII FLACCI

E P O D O N

LIBER.

QUINTI
HORATI FLACC
E P O D O N
LIBER

Q. HORATII FLACCI

E P O D O N

L I B E R.

ODE I.

AD MÆCENATEM.

Script. A. U. C. DCCXXIII.

IBIS Liburnis inter alta navium,

Amice, propugnacula,

Paratus omne Cæsaris periculum

Subire, Mæcenas, tuo.

Quid nos? quibus te vita sit superstita

Jucunda; si contra, gravis.

Utrumne jussi persequemur otium

Non dulce, ni tecum simul?

An hunc laborem mente latûri, decet

Qua ferre non molles viros?

Feremus: et te vel per Alpium juga,

Inhospitalem et Caucasum,

Vel Occidentis usque ad ultimum sinum,

Forti sequemur pectore.

Roges, tuum labore quid juvem meo

Imbellis, ac firmus parum.

Comes minore sum futurus in metu,

Qui major absentes habet:

Ut

Ut assidens implumibus pullis avis
 Serpentium allapsus timet
 Magis relictis; non, ut adsit, auxili
 Latura plus præsentibus.
 Libenter hoc et omne militabitur
 Bellum in tuæ spem gratiæ:
 Non ut juvencis illigata pluribus
 Aratra nitantur mea,
 Pecusve Calabris ante sidus fervidum
 Lucana mutet pascuis;
 Neque ut superni villa candens Tusculi
 Circea tangat mœnia.
 Satis superque me benignitas tua
 Ditavit: haud paravero,
 Quod aut avarus ut Chremes terra premam,
 Discinctus aut perdam ut nepos.

 ODE II.

VITÆ RUSTICÆ LAUDES.

BEATUS ille, qui procul negotiis,
 Ut prisca gens mortalium,
 Paterna rura bobus exercet suis,
 Solutus omni fenore;
 Neque excitatur classico miles truci,
 Neque horret iratum mare;
 Forumque vitat, et superba civium
 Potentiorum limina,

Ergo

Ergo aut adulta vitium propagine audax
 Altas maritat populos,
 Inutilesve falce ramos amputans
 Feliciores inserit;
 Aut in reducta valle mugientium
 Prospectat errantes greges;
 Aut pressa puris mella condit amphoris;
 Aut tondet infirmas oves.
 Vel cum decorum mitibus pomis caput
 Autumnus agris extulit,
 Ut gaudet insitiva decerpens pira,
 Certantem et uvam purpure,
 Quis muneretur te, Priape, et te, pater
 Silvane, tutor finium!
 Libet jacere modo sub antiqua ilice,
 Modo in tenaci gramine.
 Labuntur altis interim ripis aquae;
 Queruntur in silvis aves;
 Frondesque lymphis obstreperunt manantibus,
 Somnos quod invitet leves.
 At cum tonantis annus hibernus Jovis
 Imbres nivesque comparat,
 Aut trudit acres hinc et hinc multa cane
 Apros in obstantes plagas;
 Aut amite levi rama tendit retia,
 Turdis edacibus dolos;
 Pavidumve leporem, et advenam laqueo gruem
 Jucunda captat præmia.
 Quis non malarum, quas amor curas habet,
 Hæc inter obliviscitur?
 Quod si pudica mulier in partem juvens
 Domum atque dulces liberos,

N

(Sabina

(Sabina qualis, aut perusta folibus
 Pernicis uxor Appuli)
 Sacrum vetustis extruat lignis focum
 Lassi sub adventum viri;
 Claudensque textis cratibus letum pecus;
 Distenta siccet ubera;
 Et horna dulci vina promens dolio,
 Dapes inemptas apparet:
 Non me Lúcrina juverint conchylia,
 Magisve rhombus aut scari,
 Si quos Eois intonata fluctibus
 Hiems ad hoc vertat mare;
 Non Afra avis descendat in ventrem meum,
 Non attagen Ionicus
 Jucundior, quam lecta de pinguisimis
 Oliva ramis arborum,
 Aut herba lapathi prata amantis, et gravi
 Malvæ salubres corpori,
 Vel agna festis cæsa Terminalibus,
 Vel hædus ereptus lupo.
 Has inter epulas ut juvat pastas oves
 Videre properantes domum!
 Videre fessos vomerem inversum boves
 Collo trahentes languido;
 Positosque vernas, ditis examen domus,
 Circum renidentes Lares!
 Hæc ut locutus fenerator Alfius,
 Jam jam futurus rusticus,
 Omnem relegit Idibus pecuniam;
 Quærit Calendis ponere.

ODE III.

AD MÆCENATEM.

PARENTIS olim si quis impia manu

Senile guttur fregerit,
Edit cicutis allium nocentius.

O dura messorum ilia !
Quid hoc veneni sævit in præcordiis ?

Num viperinus his cruor
Incoctus herbis me fefellit ? an malas

Canidia tractavit dapes ?
Ut Argonautas præter omnes candidum

Medea mirata est ducem,
Ignota tauris illigaturum iuga

Perunxit hoc Iasonem :
Hoc delibutis ulta donis pellicem,

Serpente fugit alite.
Nec tantus unquam siderum insedit vapor

Siticulosa Apulix ;
Nec munus humeris efficacis Herculis.

Inarfit æstuosius.
At si quid unquam tale concupiveris,

Jocose Mæcenas, precor
Manum puella suavio opponat tuo,

Extrema et in sponda cubet.

ODE IV.

AD MENAM.

Script. inter A. U. C. DCCXII. et DCCXVIII.

LUPIS et agnis quanta sortito obigit,
 Tecum mihi discordia est,
 Ibericis peruste funibus latus,
 Et crura dura compede.
 Licet superbus ambules pecunia,
 Fortuna non mutat genus.
 Videsne, Sacram metiente te viam
 Cum bis trium ulnarum toga,
 Ut ora vertat huc et huc euntium
 Liberrima indignatio?
 'Sectus flagellis hic Triumviralibus,
 Praeonis ad fastidium,
 Arat Falerni mille fundi jugera,
 Et Appiam mannis terit;
 Sedilibusque magnus in primis Eques,
 Othone contento, sedet.
 Quid attinet tot rostra navium gravi
 Aërati duci pondere
 Contra latrones atque servilem manum,
 Hoc, hoc Tribuno militum?

ODE V.

IN CANIDIAM VENEFICAM.

AT O Deorum quidquid in cœlo regit
Terras et humanum genus,
Quid iste fert tumultus? ecquid omnium
Vultus in unum me truces?
Per liberos te, si vocata partibus
Lucina veris adfuit,
Per hoc inane purpuræ decus precor,
Per improbaturum hæc Jovem;
Quid ut noverca me intueris, aut uti
Petita ferro bellua?
Ut hæc tremante questus ore constitit
Insignibus raptis puer,
Impube corpus, quale posset impia
Mollire Thracum pectora;
Canidia, brevibus implicata viperis
Crines et incommum caput,
Jubet sepulcris caprificos erutas,
Jubet cupressus funebres,
Et uncta turpis ova ranae sanguine,
Plumamque nocturnæ strigis,
Herbasque quas Iolcos, atque Iberia
Mittit venenorum ferax,
Et ossa ab ore rapta jejuna canis,
Flammis aduri Colchicis.
At expedita Sagana, per totam domum
Spargens Avernales aquas,
Horret capillis ut marinus asperis
Echinus, aut furens aper.

Abacta nulla Veia conscientia
 Ligonibus duris humum
 Exhaustabat, ingemens laboribus,
 Quo posset infossus puer
 Longo die bis terque mutata dapis
 Inemori spectaculo;
 Cum promineret ore, quantum exstant aqua
 Suspensa mento corpora,
 Exsucca uti medulla, et aridum jecur
 Amoris esset poculum,
 Intermitato cum semel fixæ cibo
 Intabuissent pupulae.
 Non defuisse masculæ libidinis
 Ariminensem Foliam,
 Et otiosa credidit Neapolis,
 Et omne vicinum oppidum;
 Quæ sidera excantata voce Thessala,
 Lunamque cœlo deripit.
 Hic irrefectum sæva dente livido
 Canidia rodens pollicem,
 Quid dixit? aut quid tacuit? O rebus meis
 Non infideles arbitrae,
 Nox, et Diana, quæ silentium regis,
 Arcana cum sunt sacra;
 Nunc, nunc adeste: nunc in hostiles domos
 Iram atque numen vertite.
 Formidolosæ dum latent filvis feræ,
 Dulci sopore languidæ;
 Senem (quod omnes rideant) adulterum
 Latrent Suburanæ canes,
 Nardo perunctum, quale non perfectius
 Meæ elaborarint manus.

Quid

Quid accidit? Cur dira barbara minus
 Venena Medea valent;
 Quibus superbam fugit ulta pellicem,
 Magni Creontis filiam,
 Cum palla, tabo manus inbutum, novam
 Incendio nuptam abstulit?
 Atqui neque herba, nec latens in asperis
 Radix fefellit me locum.
 Indermis quævis omnium cubilibus
 Oblivione pellicum.
 Ah, ah! solutus ambulat veneficæ
 Scientioris carmine.
 Non usitatis, Vare, potionibus
 (O multa fleturum caput!)
 Ad me recurres; nec vocata mens tua
 Maris redibit vocibus.
 Majus parabo, majus infundam tibi
 Fastidienti poculum;
 Priusque colum fides inferius man,
 Tellure porrecta super,
 Quam non amore sic mei flagres, uti
 Bitumen atris ignibus.
 Sub hæc puer jam non, ut ante, mollibus
 Lenire verbis impias;
 Sed dubius unde romperet silentium,
 Misit Thyestes preces:
 Venena magnum fas nefasque, non valent
 Convertere humanam vicem.
 Diris agam vos: dira detestatio
 Nulla expiatur victima.
 Quin, ubi perire jussus expiravero,
 Nocturnus occurram Furor;

Petamque

Petamque vultus Umbra curvis anguibus
 (Quæ vis Deorum est Manium)
 Et, inquietis assidens præcordiis,
 Pavore somnos auferam.
 Vos turba vicitim hinc et hinc saxis petens
 Contundet obscenas anus.
 Post insepulta membra different lupi,
 Et Esquilinæ alites;
 Neque hoc parentes, heu mihi supersites!
 Effugerit spectaculum.

ODE VI.

IN CASSIUM SEVERUM.

QUID immerentes hospites vexas, Canis,
 Ignavus adversum lupos?
 Quin huc inanes, si potes, vertis minas,
 Et me remorsurum petis?
 Nam qualis aut Molossus, aut fulvus Lacon,
 Amica vis pastoribus,
 Agam per altas aure sublata nives,
 Quæcunque præcedet fera.
 Tu, cum timenda voce complesti nemus,
 Projectum odoraris cibum.
 Cave, cave. Namque in malos asperrimus
 Parata tollo cornua;
 Qualis Lycambæ spretus infido gener,
 Aut acer hostis Bupalus.
 An, si quis atro dente me petiverit,
 Inultus ut sebo puer?

ODE

ODE VII

AD POPULUM ROMANUM!

Script. A. U. C. DCCXXI.

QUO, quo, Scelesti, ruitis? aut cur dexteris
 Aptantur enses conditi?
 Parumne campis, atque Neptuno super,
 Fufum est Latini sanguinis?
 Non ut superbas invidæ Carthaginis
 Romanus arces ureret,
 Intactus aut Britannus ut descenderet
 Sacra catenatus via;
 Sed ut, secundum vota Parthorum, sua
 Urbs hæc perfret dextera.
 Neque hic lupis mos, nec fuit leonibus,
 Nunquam nisi in dispar feris.
 Furorne cæcos, an rapit vis acrior,
 An culpa? Responsum date...
 Tacent: et albus ora pallor inficit,
 Mentisque percussæ stupent.
 Sic est: Acerba fata Romanos agunt,
 Scelusque fraternæ necis,
 Ut immerentis fluxit in terram Remi
 Sacer nepotibus cruor.

ODE VIII.

IN ANUM LIBIDINOSAM.

ROGARE longo putidam te seculo,

Vires quid enervet meas ?

Cum sit tibi dens ater, et rugis vetus

Frontem Senectus exaret ;

Hietque turpis inter aridas nates

Podex, velut crudæ bovis.

Sed incitat me pectus, et mamma putres,

Equina quales ubera ;

Venterque mollis, et femur tumentibus

Exile suris additum.

Esto beata : funus atque imagines

Ducant triumphales tuum ;

Nec sit marita, quæ rotundioribus

Onusta baccis ambulet.

Quid, quod libelli Stoici inter Sericos

Jacere pulvillos amant ?

Illiterati num minus nervi rigent ?

Minusve languet fascinum ?

Quod ut superbo provoces ab inguine,

Ore allaborandum est tibi.

ODE IX.

AD MÆCENATEM.

Script. A. U. C. DCCXXIII.

QUANDO repostum Cæcubum ad festas dapes,
 Victore lætus Cæsare,
 Tecum sub alta (sic Jovi gratum) domo,
 Beate Mæcenas, bibam;
 Sonante mistum tibiis cæmen lyra,
 Hac Dorium, illis Barbarum?
 Ut nuper; ætus cum freto Neptunius
 Dux fugit uestis navibus,
 Minatus Urbi vincla, quæ detraxerat
 Servis amicus perfidis.
 Romanus cheu! (posterî negabitis)
 Emancipatus feminae
 Fert vallum et arma miles, et spadonibus
 Servire rugosis potest;
 Interque signa turpe militaria
 Sol aspicit conopium.
 Ad hoc frementes verterunt bis mille equos
 Galli, canentes Cæsarem;
 Hostiliumque navium portu latent
 Puppes sinistrorsum citæ.
 Io Triumphe! tu moraris aureos
 Currus, et intactas boves.
 Io Triumphe! nec Jugurthino parem
 Bello reportasti ducem;
 Neque Africanum, cui super Carthaginem
 Virtus sepulcrum condidit.

Terra

Terra marique victus hostis Punico
 Lugubre mutavit sagum;
 Aut ille centum nobilem Cretam urbibus
 Ventis iturus non suis;
 Exercitatus aut petit Syrtes Noto;
 Aut fertur incerto mari.
 Capaciones affer huc, puer, scyphos,
 Et Chia vina aut Lesbica;
 Vel, quod fluentem nauseam coerceat,
 Metire nobis Cæcubum.
 Curam metumque Caesaris rerum iuvat
 Dulci Lyao solvere.

ODE X.

IN MÆVIUM.

MALA soluta navis exit alite
 Ferens olentem Mævium.
 Ut horridis utrumque verberes latus,
 Auster, memento fluctibus.
 Niger rudentes Euris, inverso mari,
 Fractosque remos differat.
 Infurgat Aquilo, quantus altis montibus
 Frangit trementes ilices.
 Nec sidus atra nocte amicum appareat,
 Qua tristis Orion cadit;
 Quietiore nec feratur equore
 Quam Graia victorum manus,
 Cum Pallas icto verit iram ab Illo
 In impiam Ajacis ratem.

O quantus

O quantus instat navitis sudor tuis,
 Tibique pallor luteus,
 Et illa non virilis ejulatio,
 Preces et aversum ad Jovem;
 Ionius udo cum remugiens sinus
 Noto carinam ruperit!
 Opima quod si præda curvo litore
 Projecta mergos juveris;
 Libidinosus immolabitur caper,
 Et agna Tempestatibus.

ODE XL.

AD PETTIUM.

PETTI, nihil me, sicut antea, juvat
 Scribere versiculos, amore percussum gravi:
 Amore qui me, præter omnes, expetit
 Mollibus in pueris aut in puellis urere.
 Hic tertius December, ex quo destitit
 Inachia furere, filijs honorem decutit.
 Heu me, per Urbem (nam pudet tanti mali)
 Fabula quanta fui! Conviviorum ut prenitet,
 In queis amantem et languor, et silentium
 Arguit, et latere petitis imo spiritus!
 Contrane lucrum nil valere candidum
 Pauperis ingenium! querchar applorans tibi:
 Simul calentis inaverecundus Deus
 Fervidiore mero arcana promorat loco.

O

Quod

Quod si meis inæstuet præcordiis
 Libera bilis, ut hæc ingrata ventis dividat
 Fomenta, vulnus nil malum levantia;
 Desinet imparibus certare summotus pudor?
 Ubi hæc severus te palam laudaveram,
 Jussus abire domum, ferebar incerto pede
 Ad non amicos heu! mihi postes, et heu!
 Limina dura, quibus lumbos et infregi latus.
 Nunc, glorientis quamlibet mulierculam
 Vincere mollitiæ, amor Lycisci me tenet:
 Unde expedire non amicorum queant
 Libera consilia, nec contumeliæ graves;
 Sed alius ardor, aut puellæ candidæ,
 Aut teretis pueri longam renodantis comam.

ODE XII.

IN ANUM LIBIDINOSAM.

QUID tibi vis, Mulier, nigris dignissima barris?
 Munera quid mihi, quidve tabellas
 Mittis, nec firmo juveni, neque naris obesæ?
 Namque sagacius unus odoror
 Polypus, an gravis hirsutis cubet hircus in alis,
 Quam canis acer ubi lateat fus.
 Qui sudor vietis, et quam malus undique membris
 Crescit odor! cum pene soluto
 Indomitam properat rabiem sedare; neque illi
 Jam manet humida creta, colorque
 Stercore fucatus crocodili; jamque subando
 Tenta, cubilia, testaque rumpit.

Vel

Vel mea cum sævis agitat fastidia verbis :
 ' Inachia langues minus ac me :
 Inachiam ter nocte potes ; mihi semper ad unum
 Mollis opus. Pereat male, quæ te
 Lesbia quærenti taurum monstravit inertem ;
 Cum mihi Cœus adesset Amyntas,
 Cujus in indomito constantior inguine nervus,
 Quam nova collibus arbor inhæret.
 Muricibus Tyriis iteratæ vellera lanæ
 Cui properabantur ? Tibi nempe ;
 Ne foret æquales inter conviva, magis quem
 Diligeret mulier sua quam te.
 O ego non felix ! quam tu fugis, ut pavet acres
 Agna lupos, capræque leones.'

ODE XIII.

AD AMICUM.

HORRIDA tempestas cœlum contraxit, et imbræ
 Nivesque deducunt Jovem :
 Nunc mare, nunc filiæ
 Threicio Aquilone sonant. Rapiamus, Amice,
 Occasionem de die ;
 Dumque virent genua,
 Et decet, obducta solvatur fronte Senectus.
 Tu vina Torquato move
 Consule pressa meo.
 Cetera mitte loqui : Deus hæc fortasse benigna
 Reducet in sedem vice.

Nunc et Achæmenio

O 2

Perfundū

Perfundi nardo juvat, et fide Cyllenea
 Levare duris pectora
 Solitudinibus,
 Nobilis ut grandi cecinit Centaurus alumno:
 Invisce, mortalis Dea
 Nate puer Thetide,
 Te manet Affaraci tellus, quam frigida parvi
 Findunt Scamandri flumina,
 Lubricus et Simois:
 Unde tibi reditum curto subtemine Parcae
 Rupere; nec mater domum
 Cæcula te revehet.
 Illic omne malum vino cantuque levato
 Deformis agrimonias, ac
 Dulcibus alloquiis.

ODE XIV.

AD MÆCENATEM.

MOLLIS inertia cur tantam diffuderit imia
 Oblivionem sensibus,
 Pocula Lethæos ut si ducentia fomnos
 Arēte fauce traxerim,
 Candide Mæcenas, occidis sæpe rogando:
 Deus, Deus nam me vetat,
 Inceptos, olim promissum carmen, iambos
 Ad umbilicum adducere.
 Non aliter Samio dicunt aruisse Bathyllo
 Anacreonta Teiū;

Qui

Qui persæpe cava testudine flevit amorem
Non elaboratum ad pedem.
Ureris ipse miser: quod si non pulchrior ignis
Accendit obsessam Ilion,
Gaude sorte tua. Me libertina, neque uno
Contenta, Phryne macerat.

ODE XV.

AD NEÆRAM.

NOX erat, et cælo fulgebat Luna sereno
Inter minora sidera;

Cum tu, magnorum numen læsura Deorum,

In verba jurabas mea,

Arctius atque edera procera astringitur ilex,

Lentis adhærens brachiis:

Dum pecori lupus, et nautis infestus Orion

Turbaret hibernum mare,

Intonsosque agitare Apollinis aura capillos,

Fore hunc amorem mutuum.

O dolitura mea multum virtute Neæra!

Nam si quid in Flacco viri est,

Non feret assiduas potiori te dare noctes,

Et quæret iratus parem;

Nec semel offensæ cedet constantia formæ,

Si certus intrarit dolor.

Et tu, quicumque es felicior, atque meo nunc

Superbus incedis malo,

Sis pecore et multa dives tellure licebit,

Tibique Pactolus fluat,

Nec te Pythagoræ fallant arcana renati,
 Forma que vincas Nireæ;
 Eheu! translatos alio increbis amores:
 Ast ego vicissim rifero.

ODE XVI.

AD POPULUM ROMANUM.

ALTERA jam tesitur bellis civilibus ætas;
 Suis et ipsa Roma viribus ruit.
 Quam neque finitimi valuerunt perdere Maris,
 Minacis aut Etrusca Porcenæ manus,
 Æmula nec virtus Capuæ, nec Spartacus acer,
 Novisve rebus infidelis Allobrox;
 Nec fera cærulea domuit Germania pube,
 Parentibusve abominatus Annibal;
 Impia perdemus devoti sanguinis ætas,
 Ferisque rursus occupabitur solum.
 Barbarus heu! cineres insistet victor, et Urbem
 Eques sonante verberabit ungula;
 Quæque carent ventis et solibus ossa Quirini,
 Nefas videre! dissipabit insolens;
 Forte (quod expediat) communiter, aut melior pars,
 Malis carere queritis laboribus.
 Nulla sit hac potior sententia (Phocæorum
 Velut profugit execrata civitas
 Agros atque Lares patrios, habitandaque sana
 Apris reliquit et rapacibus lupis)
 Ire pedes quocunque ferent; quocunque per undas
 Notus vocabit, aut protervus Africanus.

Sic

Sic placet? an melius quis habet suadere? Secunda
 Ratem occupare quid moramur alite?
 Sed juremus in hæc: Simul imis saxa renarint
 Vadis levata, ne redire sit nefas:
 Neu conversa domum pigeat dare lintea, quando
 Padus Matina laverit cacumina,
 In mare seu celsus procurrerit Apenninus;
 Novave monstra junxerit libidine
 Mirus amor, juvet ut tigres subfidere cervis,
 Adulteretur et columba miluo;
 Credula nec rivos timeant armenta leones,
 Ametve falsa levis hircus æquora.
 Hæc, et quæ poterunt reditus abscindere dulces,
 Eamus omnis execrata civitas,
 Aut pars indocili melior grege: mollis et exspes
 Inominata perprimant cubilia.
 Vos, quibus est virtus, muliebrem tollite luctum,
 Etrusca præter et volate litora.
 Nos manet Oceanus circumvagus. Arva, beata
 Petamus arva, divites et insulas;
 Reddit ubi Cererem tellus inarata quotannis,
 Et imputata floret usque vinea;
 Germinat et nunquam fallentis termes oliva,
 Suamque pulla ficus ornat arborem;
 Mella cava manant ex ilice; montibus altis
 Levis crepante lympa defilit pede.
 Illic injussæ veniunt ad mulctra capellæ,
 Refertque tenta grex amicus ubera;
 Nec vespertinus circumgemit ursus ovile,
 Neque intumescit alta viperis humus.
 Nulla nocent pecori contagia: nullius astri
 Gregem æstuosa torret impotentia.

Pluraque

Pluraque felices mirabimur; ut neque largis

Aquosus Eurus arva radat imbribus,

Pinguis nec ficcis urantur semina glebis,

Utrumque rege temperante coelitus,

Non huc Argoo contendit remige pinus,

Neque impudica Colchis intulit pedem:

Non huc Sidonii torserunt cornua nauta,

Laboriosa nec cohors Ulyssæi,

Jupiter illa piæ secrevit litora genti,

Ut inquinavit ære tempus aureum:

Ærea dehinc ferro duravit secula; quorum

Piis secunda, vate me, datur fuga.

ODE XVII.

AD CANIDIAM.

JAM jam efficaci do manus scientiæ;

Supplex et oro regna per Proserpinæ,

Per et Dianæ non movenda numina,

Per atque libros carminum valentium

Refixa cælo devocare sidera,

Canidia, parce vocibus tandem sacris,

Citumque retro solve, solve turbinem.

Movet nepotem Telephus Nereium,

In quem superbus ordinarat agmina

Myforum, et in quem tela acuta torserat.

Luxere matres Illiæ addictum feris

Alitibus atque canibus homicidam Hectorem.

Postquam,

Postquam, relictis moenibus, rex procidit
 Heu! pervicacis ad pedes Achillei.
 Setosa duris exuere pellibus
 Laboriosi remiges Ulyssæi,
 Volente Circe, membra: tunc mens, et sonus
 Relapsus, atque notus in vultus honor.
 Dedi satis superque poenarum tibi,
 Amata nautis multum, et institoribus.
 Fugit juvenas, et verecundus color
 Reliquit: ossa pelle amicta lurida.
 Tuis capillus albus est odoribus.
 Nullum ab labore me reclinat otium:
 Urget diem nox, et dies noctem; neque est
 Levare tenta spiritu præcordia.
 Ergo, negatum vincor ut credam miser,
 Sabella pectus increpare carmina,
 Caputque Marsa dissilire nenia.
 Quid amplius vis? O mare! O terra! Ardeo.
 Quantum neque atro delibutus Hercules
 Nefsi cruore, nec Sicana fervida
 Furens in *Ætna* flamma. Tu, donec cinis
 Injuriis aridus ventis seras,
 Calce venenis officina Colchicis.
 Quæ finis? ecquod me manet stipendium?
 Effare. Jussas cum fide poenas luam,
 Paratus expiare, seu proposcueris
 Centum juvenis, sive mendaci lyra
 Voles sonari. Tu pudica, Tu proba
 Perambulabis astra sidus aureum.
 Infamis Helenæ Castor offensus vicem,
 Fraterque magni Castoris, victi prece,
 Adempta vati reddidere lomia.

Et tu (potes nam) solve me dementia,
 O nec paternis obsoleta sordibus,
 Neque in sepulcris pauperum prudens anus
 Novendiales dissipare pulveres !
 Tibi hospitale pectus, et puræ manus ;
 Tuusque venter Pactumeius ; et tuo
 Cruore rubros obstetrix pannos lavit,
 Utcunque fortis exilis puerpera.

ODE XVIII.

CANIDIÆ RESPONSO.

QUID obseratis auribus fundis preces ?
 Non saxa nudis sordiora navitis
 Neptuntus alto tundit hibernus salo.
 Inultus ut tu riseris Cotyttia,
 Vulgata, sacrum liberi Cupidinis ?
 Et, Esquilini pontifex venefici,
 Impune ut Urbem nomine impleris meo ?
 Quid proderit ditasse Pelignas anus,
 Velociusve miscuisse toxicum ?
 Sed tardiora fata te votis manent.
 Ingrata misero vita ducenda est ; in hoc,
 Novis ut usque suppetas laboribus.
 Optat quietem Pelopis infidi pater,
 Egens benignæ Tantalus semper dapis :
 Optat Prometheus obligatus aliji :
 Optat supremo collocare Sisyphus.

In monte saxum : Sed vetant leges Jovis.
Voles modo altis defilire turribus,
Modo ense pectus Norico recludere ;
Frustraque vincla gutturi neques tuo,
Fastidiosa tristis ægrimonia.
Vectabor humeris tunc ego inimicis eques,
Meæque terra cedet insolentia.
An quæ movere cereas imagines,
(Ut ipse nosti curiosus) et polo
Deripere Lunam vocibus possim meis,
Possim crematos excitare mortuos,
Desiderique temperare pocula ;
Plorem artis in te nil valentis exitum ?

Plena aut in te mihi valens anima?
 Desiderique temperare pocula;
 Possim crematas excitare mortuos
 Desipere Iussum vocibus possum? (1)
 Ut ipse noster carminis et polo
 An quis movere ceteros imaginis
 Mentem terra ceteros insulantis.
 Vagabos namque tunc ego insulas opto,
 Lascivius tristes negotiorum.
 Tranquillus vincis, quicquid mactis, no;
 Mito ante pugnae Troicae molebelle;
 Voles modo alius bellum carpitur,
 In montibus: 308 versant seges Jovis.

Q. HORATII FLACCI
CARMEN SECULARE.

PRO IMPERII INCOLUMITATE.

Script. A. U. C. DCCXXXVII.

PHœBE, silvarumquæ potens Diana,
Lucidum cœli decus, O colendi
Semper, et culti date quæ præcamur

Tempore sacro;

Quo Sibyllini monuere versus,
Virgines lectas puerosque castos
Dis, quibus septem placuere colles,

Dicere carmen.

Alme Sol! curru nitido diem qui
Promis et celas, aliusque et idem
Nasceris; possis nihil urbe Roma

Visere majus.

Rite maturos aperire partus
Lenis Ilithyia! tuere matres;
Sive tu Lucina probas vocari,

Seu Genetyllis.

Diva, producas sobolem; Patrûmque
Prosperes decreta super jugandis
Feminis, prolisque novæ feraci

Lege marita.

P

Certus

Certus undennis decies per annos
Orbis ut cantus referatque ludos,

Ter die claro; totiesque grata
Nocte frequentes.

Vosque veraces cecinisse Parcae

Quod semel dictum est, stabilisque rerum
Terminus servet; bona jam peractis

Jungite fata.

Fertilis frugum pecorisque Tellus

Spicea donet Cererem corona:

Nutrient fetus et aquae salubres,

Et Jovis auræ.

Condito mitis placidusque telò

Supplices audi pueros, Apollo!

Siderum Regina bicornis audi;

Luna! puellas

Roma si vestrum est opus, Illæque

Litus Etruscum tenuere turmae,

Iussa para mutare Lares et urbem

Sospite cursu,

Cui per ardentem sine fraude Trojam

Castus Aeneas patriæ superstes

Liberum maniviti iter, daturus

Plura relictis;

Dî! probos mores docili juventæ,

Dî! senectuti placidæ quietem,

Romulæ genti date remque, prolemque,

Et decus omne.

Quæque vos bobus veneratur albis

Clarus Anchisæ Venerisque sanguis,

Impetret; bellante prior, jacentem

Lenis in hostem.

Jam mari terraque manus potentes

Medus Albanasque timet secures :

Jam Scythæ responsa petunt, superbi

Nuper et Indi.

Jam Fides, et Pax, et Honos, Pudorque

Priscus, et neglecta redire Virtus

Audet ; apparetque beata pleno

Copia cornu.

Augur, et fulgente decorus arcu

Phœbus, acceptusque novem Camenis,

Qui salutare levat arte fessos

Corporis artus,

Si Palatinas videt æquus arces,

Remque Romanam, Latiumque, felix

Alterum in lustrum meliusque semper

Proroget ævum.

Quæque Aventinum tenet Algidumque,

Quindecim Diana preces virorum

Curet ; et votis puerorum amicas

Applicet aures.

Hæc Jovem sentire Deosque cunctos

Spem bonam certamque domum reporto,

Doctus et Phœbi chorus et Dianæ

Dicere laudes.

1. The first of these is the fact that the
 2. second of these is the fact that the
 3. third of these is the fact that the
 4. fourth of these is the fact that the
 5. fifth of these is the fact that the
 6. sixth of these is the fact that the
 7. seventh of these is the fact that the
 8. eighth of these is the fact that the
 9. ninth of these is the fact that the
 10. tenth of these is the fact that the

[Faint, illegible text at the bottom of the page]

Quid saltem laus una talis est, et talis
Corporis erit, non ulla est.

Projet de loi

Apples, small
 Cakes, or both sweet and sour
 Quinces, small
 Apples, small

Discite iudei. Amen. Amen.
Doctus et Pateris christus et Filius
Spiritus sanctus et Filius spiritus
Iste Iohannes baptista Descriptus cunctis

Est prope mare decem iugera,
 Est feneſtræ placida quietas,
 Roma genti ſæpe ſanæque, proſanæque,
 Et ceteris omniſque ſociis.

Quercus nos lobos, et naturae
 Illius Archiphae Naturae
 Ingenio, et bellis postea, in
 Latis in hacten.

Q. HORATII FLACCI
CARMEN SECULARE.
PRO IMPERII INCOLUMITATE.

Script. A. U. C. DCCXXXVII.

CARMEN SECULARE.
EX SENTENTIA SANADONIS.

Mutata aliquantulum, et in melius, uti videtur, patium ordine.

Vide FRANCIS, SMART, &c.

POETA AD POPULUM.

ODI profanum vulgus, et arceo.

Favete linguis. Carmina non prius

Audita Musarum sacerdos

Virginibus puerisque canto.

AD PUEROS AC PUELLAS.

SPIRITUM Phœbus mihi, Phœbus artem

Carminis, nomenque dedit Poetæ.

Virginum primæ, puerique claris

Patribus orti,

Delix tutela Deæ, fugaces

Lyncas et cervos cohibentis arcu,

Lestibum servate pedem, inique

Pollicis ictum;

Rite Latonæ puerum canentes,
 Rite crescentem face Noctilucam,
 Prosperam frugum, celeremque pronos
 Volvere menses.
 Nupta jam dices: Bgo, Dis amicum,
 Seculo festas referente lucas,
 Reddidi carmen, docilis modorum
 Vatis Horati.'

PARS PRIMA.

HYMNUS AD APOLLINEM.

UTERQUE CHORUS.

DIVE, quem proles Niobæa magnæ
 Vindicem linguæ, Tityosque raptor
 Sensit, et Trojæ prope victor altæ
 Phthius Achilles,

Ceteris major, tibi miles impar;
 Filius quanquam Thetidis marinæ
 Dardanas turres quateret tremenda
 Cuspide pugnax.

Ille, mordaci velat icta ferro
 Pinus, aut impulsæ cupressus Euro,
 Procidit late, posuitque collum in
 Pulvere Teucro.

Ille, non inclusus equo Minervæ
 Sacra mentito, male feriatos
 Troas, et latam Priami chorcis
 Falleret aulam :

Sed

Sed palam captis gravis, heu nefas, heu !

Nescios fari pueros Achivis

Ureret flammis, etiam latentem

Matris in alvo :

Ni, tuis victus Venerisque gratæ

Vocibus, Divum pater annuisset

Rebus Æneæ potiore ductos

Alite muros.

Doctor Argæ fidicen Thaliæ,

Phœbe, qui Xantho lavis amne crines,

Dauniæ defende decus Camenæ,

Levis Agyieū.

PARS SECUNDA.

CHORUS PUERORUM.

DIANAM teneræ dicite Virgines.

CHORUS PUELLARUM.

Intonsum, Pueri, dicite Cynthium,

UTERQUE CHORUS.

Latonamque supremo

Dilectam penitus Jovi.

CHORUS PUERORUM.

Vos lætam fluvii, et nemorum coma,

Quæcunque aut gelido prominet Algido,

Nigris aut Brymanthi

Silvis, aut viridis Cragi.

CHORUS

CHORUS PUELLARUM.

Vos Tempe totidem tollite laudibus,
 Natalemque, mares, Delon Apollinis,
 Insignemque pharetra
 Fraternalque humerum lyra.

CHORUS PUERORUM.

Hæc bellum lacrimosum,

CHORUS PUELLARUM.

Pestemque hic miseram famem

UTERQUE CHORUS.

a populo et principe Cæsare in
 Persas atque Britannos
 Vestra motus aget prece.

PARS SECUNDA.

CHORUS PUERORUM.

PARS TERTIA.

AD APOLLINEM ET DIANAM.

UTERQUE CHORUS.

PHOEBE, silvarumque potens Diana,
 Lucidum cœli decus, O colendi
 Semper, et culti! date quæ precamur

Tempore sacro;

Quo Sibyllini monuere versus,
 Virgines lætas puerosque castos
 Dis, quibus septem placuere colles,
 Dicere carmen.

CHORUS PUERORUM.

Alme Sol! curru nitido diem qui
 Promis et celas, aliusque et idem
 Nasceris; possis nihil urbe Roma
 Visere majus.

CHORUS PUELLARUM.

Rite maturos aperire partus
 Lenis Ilithyia! tuere matres;
 Sive tu Lucina probas vocari,
 Seu Genetyllis.
 Diva, producas sobolem; Patrumque
 Prosperes decreta super jugandis
 Feminis, proleque novæ feraci
 Lege marita.

UTERQUE CHORUS.

Certus undenos decies per annos
 Orbis ut captus referatque ludos,
 Ter die claro, totiesque grata
 Nocte frequentes.
 Vosque veraces cecinisse Parca
 Quod semel dictum est, stabilisque rerum
 Terminus servet; bona jam peractis
 Jungite fata.
 Fertilis frugum pecorisque Tellus
 Spicea donet Ceterem corona:
 Nutriant fetus et aquæ salubres,
 Et Jovis auræ.

CHORUS PUERORUM.

Condito mitis placidesque telo
 Sapplices audi pueros, Apollo!

CHORUS

CHORUS PUELLARUM.

Siderum Regina bicornis audi,

Luna! puellas.

UTERQUE CHORUS.

Roma si vestrum est opus, illæque

Litus Etruscum tenere turma,

Iussa pars mutare Lares et urbem

Sospite cursu,

Cui per ardentem sine fraude Trojam

Castus Aeneas patriæ superstes

Liberum munivit iter, daturus

Plura relictis;

Di! probos mores docili juventæ,

Di! senectuti placidæ quietem,

Romulæ genti date remque, prolemque,

Et decus omne.

Quæque vos bobus veneratur albis

Clarus Anchisæ Venerisque sanguis,

Impetret; bellante prior, jacentem

Lenis in hostem.

Jam mari terraque manus potentes

Medus Albanasque timet secures:

Jam Seythæ responsa petunt, superbi

Nuper et Indi.

Jam Fides, et Pax, et Honos, Pudorque

Priscus, et neglecta redire Virtus

Audet; apparetque beata pleno

Copia cornu.

CHORUS PUERORUM.

Augur, et fulgente decorus arcu

Phœbus, acceptusque novem Camenis,

Qui salutari levat arte fessos
Corporis artus,
Si Palatinas videt æquas arces,
Remque Romanam, Latiumque, felix
Alterum in lustrum meliusque semper
Proroget ævum.

CHORUS PUELLARUM.

Quæque Aventinum tenet Algidumque,
Quindecim Diana preces virorum
Curet; et votis puerorum amicas
Applicet aures.

UTERQUE CHORUS.

Hæc Jovem sentire Deosque cunctos
Spem bonam certamque domum reporto,
Doctus et Phœbi chorus et Dianæ
Dicere laudes.

Qui salutaris levari ante felloa

Colton's River

Si Palatinus videt equos arces,

Кремль Романов, Лейтенант, полк

Allicium in luffam technologic folio

1917-1918

CHORUS TULLIUM.

Quædam Avestânâ tenet Albigenses

Quindecim Dies preces singulas

Curci; et velle ducetum amicus

Applicet aures.

UTERINE CHORDS.

These I have been thinking of

2. Specimen potest certitudine domum reportare.

Dominus et Faci choros et Dinar

Discard halves.

Levin in 1889

Kapur & Jindal

John Fildes, et Paul et Hénoc, Puiseux

Philop. et neglecta ordine Virgii

As for appropriate bonus plans

Copris xerxes

平遥海味食品 批發零售批發部

Augur, et Calpurnia de somno accu.

• Various, except the green Camels.

HORATII FLACCI

S E R M O N U M

LIBER PRIMUS.

QUINTI

HORATII FLACCI

S E R M O N U M

LIBRI DUO.

QUINTI
HORATII FLACCI
SERMONUM
LIBRI DUO.

S
78
Q
Seu
Co
O
Mi
Co
Mi
Mo
Ag
Sub
Ille
Sol
Ce
De
Qu
Jan
Mo
Vo
Qu
Qu

Q. HORATII FLACCI

S E R M O N U M

LIBER PRIMUS.

SATIRA I.

QUI fit, Mæcenas, ut nemo, quam sibi sortem
Seu Ratio dederit, seu Fors objecërit, illa
Contentus vivat : laudet diversa sequentes ?
O fortunati mercatores ! gravis annis
Miles ait, multo jam fractus membra labore. 5
Contra mercator, navim jactantibus Austris :
Militia est potior. Quid enim ? Concurritur : hora
Momento cita mors venit, aut victoria læta.
Agricolam laudat juris legumque peritus,
Sub galli cantum consultor ubi ostia pulsat. 10
Ille, datis vadibus, qui rure extractus in Urbem est,
Solos felices viventes clamat in Urbe.
Cetera de genere hoc (adeo sunt multa) loquacem
Delassare valent Fabium. Ne te morer, audi
Quo rem deducam. Si quis Deus, En ego, dicat, 15
Jam faciam quod vultis. Eris tu, qui modo miles,
Mercator ; tu, consultus modo, rusticus : Hinc vos,
Vos hinc mutatis discedite partibus. Eia !
Quid statis ? Nolint. Atqui licet esse beatis.
Quid causæ est, merito quin illis Jupiter ambas 20

Iratus buccas inflet; neque se fore posthac
 Tam facilem dicat, votis ut præbeat aurem?
 Prætereo; ne sic, ut qui jocularia, ridens
 Percurram: quanquam ridentem dicere verum
 Quid vetat? Et pueris olim dant crustula blandi 25
 Doctores, elementa velint ut discere prima.
 Sed tamen amoto quæramus seria ludo.
 Ille gravem duro terram qui vertit aratro,
 Perfidus hic *cautor, miles, nautæque per omne
 Audaces mare qui currunt, hac mente laborem 30
 Sese ferre, senes, ut in otia tuta recedant,
 Aiunt, cum sibi sint congesta cibaria: sicut
 Parvula (nam exemplo est) magni formica laboris
 Ore trahit quodcumque potest, atque addit acervo
 Quem struit, haud ignara ac non incauta futuri. 35
 Quæ, simul inversum contristat Aquarius annum,
 Non usquam prorepat, et illis utitur ante
 Quæsitis sapiens; cum te neque fervidus æstus
 Demoveat lucro, nec hiems, ignis, mare, ferrum,
 Nil obstat tibi, dum ne sit te ditior alter. 40
 Quid juvat immensum te argenti pondus et auri
 Furtim defossa timidum deponere terra?
 'Quod, si comminuas, vilem redigatur ad assem.'
 At, ni id fit, quid habet pulchri constructus acervus?

* Iterum pono Cautior vice * Caupo, suffultus auctoritate
 Reverendi admodum et doctissimi viri, quem nuper vidimus,
 ROBERTI LOWTH Episcopi Londinensis; cujus ipsius verba cer-
 nere est in Anglica Horatii versione, per Duncombe, Tom. II.
 p. 79. Ed. 1759.

Hanc conjecturam valde probavit amicissimus mihi olim Gu-
 lielmus Shenstone.

Millia frumenti tua triverit area centum,
 Non tuus hoc capiat venter plus ac meus: ut si
 Reticulum panis venales inter onusto
 Forte vehas humero, nihilo plus accipias quam
 Qui nil portarit. Vel dic, quid referat intra
 Naturæ fines viventis, jugera centum an
 Mille aret? At suave est de magno tollere acervo.
 Dum ex parvo nobis tantundem haurire relinquis,
 Cur tua plus laudes cumeris granaria nostris?
 Ut tibi si sit opus liquidi non amplius urna,
 Vel cyathos, ac dicas: Magno de flumine malim
 Quam ex hoc fonticulo tantundem sumere. Eo fit,
 Plenior ut si quos delectet copia justo,
 Cum ripa simul avulsos ferat Ausidus acer.
 At qui tantuli eget, quantum est opus, is neque limo
 Turbatam haurit aquam, nec vitam amittit in undis.
 At bona pars hominum decepta cupidine falso,
 Nil fatis est, inquit; quia tanti, quantum habeas, sis.
 Quid facias illi? Jubeas miseram esse libenter,
 Quatenus id facit; ut quidam memoratur Athenis
 Sordidus ac dives populi contemnere voces
 Sic solitus: Populus me sibilat; at mihi plaudo
 Ipse domi, simul ac nummos contemplet in arca
 Tantalus a labris sitiens fugientia capiat
 Flumina—quid rides? Mutato nomine, de te
 Fabula narratur. Congestis undique saccis
 Indormis inhians, et tanquam parcere sacris
 Cogeris, aut pictis tanquam gaudere tabellis.
 Nescis quo valeat nummus? quem præbeat usum
 Panis ematur, olus, vini sextarius; adde,
 Queis humana sibi doleat natura negatis,
 An vigilare metu exanimem, noctesque diesque

Formidare malos fures, incendia, servos;
 Ne te compilent fugientes; hoc juvat? Horum
 Semper ego optarim pauperrimus esse bonorum.
 'At si condoluit tentatum frigore corpus,
 Aut alius lecto casus te affixit, habes qui
 Affideat, fomenta paret, medicum roget ut te
 Suscitet, ac gnatis reddat carisque propinquis?
 Non uxor saluum te vult, non filius; omnes
 Vicini oderunt, noti, pueri, atque puellæ.
 Miraris, cum tu argento post omnia ponas,
 Si nemo præstet, quem non merearis, amorem?
 An, si cognatos, nullo Natura labore
 Quos tibi dat retinere velis, servareque amicos,
 Infelix operam perdas; ut si quis aellum
 In campo doceat parentem currere frenis?
 Denique sit finis querendi: cumque habeas plus,
 Pauperiem metuas minus; et finire laborem
 Incipias, parto quod avebas. Ne facias quod
 Ummidius; qui, tam (non longa est fabula) dives
 Ut metiretur nummos, ita sordidus ut se
 Non unquam servo melius vestiret, ad usque
 Supremum tempus, ne se penuria victus
 Opprimeret, metuebat: at hunc liberta securi
 Divisit medium, fortissima Tyndaridarum.
 'Quid mi igitur suades? ut vivam Mænius? ac sic
 Ut Nomentanus?' Pergis pugnantia secum
 Frontibus adversis componere. Non ego avarum
 Cum veto te fieri, vappam jubeo ac nebulonem.
 Est inter Tanain quiddam socrumque Viselli.
 Est modus in rebus; sunt certi denique fines,
 Quos ultra citraque nequit consistere rectum.
 Illuc, unde abii, redeo. Nemon' ut avarus

Se probet, ac potius laudet diversa sequentes?
 Quodque aliena capella gerat dissentius uber,
 Tabescat? neque se meliori pauperiorum
 Turbæ comparet? hunc atque hunc superare labores?
 Sic festinanti semper locupletior obstat:
 Ut cum carceribus missos rapit ungula currus,
 Instat equis auriga suos vincentibus, illum
 Præteritum temnens, extremos inter eontem.
 Inde fit, ut raro, qui se vixisse beatum
 Dicat; et, exacto contentus tempore vitæ
 Cedat uti conviva satur, reperire queamus.
 Jam satis est. Ne me Crispini serinia lippi
 Compilasse putes, verbum non amplius addam.

SATIRA II.

AMBUBAIARIUM collegia, pharmacopœ,
 Mendici, mimæ, balatrohes; hoc genus omne
 Mœstum ac sollicitum est cantoris morte Tigelli:
 Quippe benignus erat. Contra hic, ne prodigus esse
 Dicatur metuens, inopi dare nolit amico,
 Frigus quo duramque famem propellere possit.
 Hunc si perconteris, avi cur atque parentis
 Præclaram ingrata stringat malus ingluvie rem,
 Omnia conductis coemens obsonia nummis;
 Sordidus, atque animi quod parvi nolit haberi,
 Respondet. Laudatur ab his, culpatur ab illis.
 Fufidius vappæ famam timet ac nebulonis,
 Dives agris, dives positus in senore nummis.
 Quinas hic capiti mercedes exsecat; atque

Quanto

Quanto perditior quisque est, tanto acrius urget;
 Nomina sectatur, modo sumta veste virili,
 Sub patribus duris tironum, Maxime, quis non,
 Júpiter, exclamat, simul atque audivit? At in se
 Pro quæstu sumtum facit hic. Vix credere possis
 Quam sibi non sit amicus; ita ut pater ille, Terenti
 Fabula quem miserum gnato vixisse fugato
 Inducit, non se pejus cruciaverit atque hic.
 Si quis nunc quærat, Quo res hæc pertinet? Illuc:
 Dum vitant stulti vitia, in contraria currunt.
 Malchinus tunicis demissis ambulat: est qui
 Inguen ad obscenum subductis usque facetus;
 Pastillos Rufillus olet, Gorgonius hircum.
 Nil medium est. Sunt qui nolint tetigisse, nisi illas,
 Quarum subsuta talos tegat insita veste:
 Contra alius nullam, nisi olente in fornice stantem. 30
 Quidam notus homo cum exiret fornice: Macte
 Virtute esto, inquit sententia dia Catonis.
 Nam simul ac venas inflavit tetra libido,
 Huc juvenes æquum est descendere, non alienas
 Permolere uxores. Nolim laudari, inquit,
 Sic me, mirator cunni Capiennius albi.
 Audire est operæ pretium, procedere recte
 Qui mœchos non vultis, ut omni parte laborent;
 Utque illis multo corrupta dolore voluptas,
 Atque hæc rara, cadat dura inter sæpe pericla. 40
 Hic se præcipitem testo dedit: ille flagellis
 Ad mortem cæsus: fugiens hic decidit acrem
 Prædonum in turbam: dedit hic pro corpore nummos:
 Hunc perminxerunt calones: quin etiam illud
 Accidit, ut cuidam testes caudamque salacem
 Demeteret ferrum. Jure omnes: Galba negabat. 45

Tutior

Tutior at quanto merx est in classe secunda !
 Libertinarum dico ; Sallustius in quas
 Non minus insanit, quam qui mœchatur. At hic si,
 Qua res, qua ratio suaderet, quaque modeste
 Munificum esse licet, vellet bonus atque benignus
 Esse ; daret quantum satis esset, nec sibi damno
 Dedecorique foret. Verum hoc se amplectitur uno,
 Hoc amat, hoc laudat : Matronam nullam ego tango :
 Ut quondam Marsæus amator Originis, ille
 Qui patrium mimæ donat fundumque laremque :
 Nil fuerit mi, inquit, cum uxoribus unquam alienis.
 Verum est cum mimis, est cum meretricibus ; unde
 Fama malum gravius, quam res, trahit. An tibi abunde
 Personam satis est, non illud quidquid ubique
 Officit, evitare ? Bonam desperdere famam,
 Rem patris oblimare, malum est ubicunque. Quid inter-
 est in matrona, ancilla, peccesne togata ?
 Villius in Fausta Sullæ gener, hoc miser uno
 Nomine deceptus, pœnas dedit usque superque
 Quam satis est ; pugnis cæsus, ferroque petitus,
 Exclusus fore, cum Longareus foret intus.
 Huic si, mutonis verbis mala tanta videntis,
 Diceret hæc animus : Quid vis tibi ? Numquid ego a te
 Magno prognatum deponco consule cunnum,
 Velatumque stola, mea cum conferbuit ira ?
 Quid responderet ? Magno patre nata puella est.
 At quanto meliora monet, pugnantiaque istis,
 Dives opis Natura suæ ! tu si modo recte
 Dispensare velis, ac non fugienda petendis
 Immiscere. Tuo vitio rerumque labores,
 Nil referre putas ? Quare, ne pœniteat te,
 Define matronas sectarier ; unde laboris
 Plus

Plus haurire mali est, quam ex re decerpere fructus.
 Nec magis huic niveos inter viridesque lapillos
 (Siclicet hoc, Cerinthe, tuum) tenerum est femur, aut crui
 Rectius; atque etiam melius persape togata est.
 Adde huc, quod mercem sine fucis gestat; aperte,
 Quod venale habet, ostendit; nec, si quid honesti est,
 Jactat habetque palam, quærit quo turpia celet.
 Regibus hic mos est: Ubi equos mercantur, opertos
 Inspiciunt, ne, si facies (ut sæpe) decora
 Molli sulta pedes est, emtorem inducat hiantem,
 Quod pulchræ clunes, breve quod caput, ardua cervix.
 Hoc illi recte: tu corporis optima Lyncei
 Contemplare oculis; Hypsæa cæcior, illa
 Quæ mala sunt spectas. 'O crus! O brachia!' Verum
 Depygis, nasuta, brevi latere, ac pede longo est.
 Matronæ, præter faciem, nil cernere possis,
 Cetera, ni Catia est, demissa veste regentis.
 Si interdicta petes, vallo circumdata (nam te
 Hoc facit insanum) multæ tibi tum officient res;
 Custodes, lectica, ciniffiones, parasitæ,
 Ad talos stola demissa, et circumdata palla;
 Plurima, quæ inuideant pure apparere tibi rem.
 Altera nil obstat: Cois tibi pene videre est
 Ut nudam, ne crure malo, ne sit pede turpi:
 Metiri possis oculo latus. An tibi mavis
 Insidias fieri, pretiumque avellier, ante
 Quam mercem ostendi? 'Leporem venator ut alta
 In nive sectatur, positum sic tangere nolit,
 Cantat; et apponit; Meus est amor huic similis; nam
 Transvolat in medio posita, et fugientia captat.'
 Hiscine versiculis speras tibi posse dolores,
 Atque æstus, curasque graves, e pectore tolli?

Nonne,

Nonne, cupidinibus statuat Natura modum quem,
 Quid latura, sibi quid sit dolutura negatum,
 Quærere plus prodest, et inane abscindere soldo?
 Num, tibi cum fauces urit sitis, aurea quæris
 Pocula? num esuriens fastidis omnia præter
 Pavonem rhombumque? Tument, tibi cum inguina;
 num si dedas cubito, aut si des mænuum illius
 Ancilla, aut verna est præsto puer, impetus in quem
 Continuo fiat, malis tentigine rumpi?
 Non ego: namque parabilem amo Venerem, facilemque;
 Illam, Post paulo; Sed pluri, Si exierit vir,
 Gallis: Hanc, Philodemus ait, sibi, quæ neque magnò
 Stet pretio, neque cunctetur, cum est iussa, venire.
 Candida rectaque sit; munda hætenus, ut neque longa
 Nec magis alba velit, quam det Natura, videri.
 Hæc, ubi suppositus dextro corpus mihi lævum,
 Ilia et Egeria est: do nomen quodlibet illi.
 Nec vereor ne, dum futuo, vir rure recurat;
 Janua frangatur, latret canis; undique magno
 Pulsa domus strepitu resonet; vepallida lecto
 Defiliat mulier; miseram se conscia clamet;
 Cruribus hæc metuat, doti deprensa, egomet mi,
 Discincta tunica fugiendum est, ac pede nudo,
 Ne nummi pereant, aut pyga, aut denique fama.
 Deprendi miserum est: Fabio vel iudice vincam.

SATIRA III.

OMNIBUS hoc vitium est cantoribus, inter amicos
 Ut nunquam inducant animum cantare rogati;
 Injussi nunquam desistant. Sardus habebat
 Ille Tigellius hoc. Cæsar, qui cogere posset,
 Si peteret per amicitiam patris atque suam, non
 Quidquam proficeret: si collibisset, ab ovo
 Usque ad mala iteraret. Io Bacche! modo summa
 Voce, modo hac, resonat quæ chórdis quatuor ima.
 Nil æquale homini fuit illi. Sæpe velut qui
 Currebat fugiens hostem; sæpe velut qui
 Junonis sacra ferret. Habebat sæpe ducentos,
 Sæpe decem servos: modo Reges atque Tetrarchas,
 Omnia magna loquens: modo, Sit mihi mensa tripes, et
 Concha salis puri, et toga, quæ defendere frigus,
 Quamvis crassa, queat. Deties centena dedisses
 Huic parco, paucis contento; quinque diebus
 Nil erat in oculis. Noces vigilabat ad ipsum
 Mane; diem totum stertebat. Nil fuit unquam
 Sic impar sibi. Nunc aliquis dicat mihi, Quid tu?
 Nullane habes vitia? Imo alia, et fortasse minora. 20
 Mænius absentem Novium cum carperet: Heus tu,
 Quidam ait, ignoras te? an ut ignotum dare nobis
 Verba putas? Egomet mi ignosco, Mænius inquit.
 Stultus et improbus hic amor est, dignusque notari.
 Cum tua prætereas oculis male lippus inunctis, 25
 Cur in amicorum vitiis tam cernis acutum,
 Quam aut aquila, aut serpens Epidaurius? At tibi contra
 Evenit, inquirant vitia ut tua rursus et illi.

Iracundior est paulo ; minus aptus acutis
Naribus horum hominum : rideri possit, eo quod 30
Rusticius tonso toga defluit, et male laxus
In pede calceus hæret. At est bonus, ut melior vir
Non alius quisquam ; at tibi amicus ; at ingenium ingens
Inculto latet hoc sub corpore. Denique teipsum
Concute, num qua tibi vitiorum inseverit olim 35
Natura, aut etiam consuetudo mala : namque
Neglectis urenda filix innascitur agris.
Illuc prævertamur, amatorem quod amice
Turpia decipiunt cæcæ vitia, aut etiam ipsa hæc
Delectant ; veluti Balbinum polypus Hagnæ. 40
Vellem in amicitia sic erraremus, et isti
Errori nomen Virtus posuisset honestum.
At, pater ut gnati, sic nos debemus, amici
Si quod sit vitium, non fastidire. Strabonem
Appellat Pætum pater ; et Pullum, male parvus 45
Si cui filius est, ut abortivus fuit olim
Sisyphus : hunc Varum, distortis cruribus ; illum
Balbutit Scaprum, prævis fultum male talis.
Parcius hic vivit ? frugi dicatur. Ineptus
Et jactantior hic paulo est ? concinnus amicis 50
Postulat ut videatur. At est truculentior atque
Plus æquo liber : simplex fortisque habeatur.
Caldior est ? acres inter numeretur. Opinor,
Hæc res et jungit, junctos et servat amicos.
At nos virtutes ipsas invertimus, atque 55
Sincerum cupimus vas incrustare. Probus quis
Nobiscum vivit, multum demissus homo ? illi
Tardo ac cognomen pingui damus. Hic fugit omnes
Insidias, nullique malo latus obdit apertum
(Cum genus hoc inter vitæ versetur, ubi acris 60

Invidia, atque vigent ubi crimina); pro bene sano
 Ac non incauto, fictum astutumque vocamus.
 Simplicior quis et est (qualem me sæpe libenter
 Obtulerim tibi, Mæcenas) ut forte legentem,
 Aut tacitum, appellet quovis sermone molestus; 65
 Communi sensu plane caret, inquit. Eheu,
 Quam temere in nosmet legem sancimus iniquam!
 Nam vitiis nemo sine nascitur: optimus ille est,
 Qui minimis urgetur. Amicus dulcis, ut æquum est,
 Cum mea compenset vitiis bona, pluribus hisce 70
 (Si modo plura mihi bona sunt) inclinet, amari
 Si volet: hac lege, in trutina ponetur eadem.
 Qui, ne tuberibus propriis offendant amicum,
 Postulat, ignoscet verrucis illius. Æquum est,
 Peccatis veniam poscentem reddere rursus. 75
 Denique, quatenus excidi penitus vitium iræ,
 Cetera item nequeunt stultis hærentia; cur non
 Ponderibus modulisque suis Ratio utitur, ac, res
 Ut quæque est, ita suppliciis delicta coercet?
 Si quis eum servum, patinam qui tollere iussus 80
 Semefos pisces tepidumque ligurierit jus,
 In cruce suffigat; Labeone infanior inter
 Sanos dicatur. Quanto hoc furiosius atque
 Majus peccatum est? Paulum deliquit amicus,
 Quod nisi concedas, habere insuavis: acerbus 85
 Odisti, et fugis, ut Drusonem debitor æris;
 Qui nisi, cum tristes misero venere Calendæ,
 Mercedem aut nummos unde unde extricat, amaras
 Porrecto jugulo historias, captivus ut, audit.
 Comminxit lectum potus, mensæve catillum 90
 Evandri manibus tritum dejecit: ob hanc rem,
 Aut positum ante mea quia pullum in parte catini

Sustulit

Sustulit esuriens, minus hoc jucundus amicus
 Sit mihi? Quid faciam, furtum si fecerit? aut si
 Prodiderit commissa fide? sponsumve negarit? 95
 Quois paria esse fere placuit peccata, laborant,
 Cum ventum ad verum est: sensus moresque repugnant,
 Atque ipsa utilitas, iusti prope mater et æqui.
 Cum prorepserunt primis animalia terris,
 Mutum ac turpe pecus, glandem atque cubilia propter,
 Unguibus et pugnīs, dein fustibus, atque ita porro
 Pugnabant armis, quæ post fabricaverat usus; 102
 Donec verba, quibus voces sensusque notarent,
 Nominaque invenere: dehinc absistere bello,
 Oppida cœperunt munire, et ponere leges, 105
 Ne quis fur esset, neu latro, neu quis adulter.
 Nam fuit ante Helenam cunnus teterrima belli
 Causa: sed ignotis perierunt mortibus illi,
 Quos, Venerem incertam rapientes more ferarum,
 Viribus editior cædebat, ut in grege taurus. 110
 Jura inventa metu injusti fateare necesse est,
 Tempora si fastosque velis evolvere mundi.
 Nec Natura potest justo secernere iniquum,
 Dividit et bona diversis, fugienda petendis;
 Nec vincet Ratio hoc, tantundem ut peccet idemque,
 Qui teneros caules alieni fregerit horti, 116
 Et qui nocturnus sacra Divûm legerit. Adsit
 Regula, peccatis quæ pœnas irroget æquas;
 Ne scutica dignum horribili sectere flagello.
 Nam, ut ferula cædās meritum majora subire 120
 Verbera, non vereor; cum dicas esse pares res
 Furta latrociniiis, et magnis parva mineris
 Falce recisurum simili te, si tibi regnum
 Permittant homines. Si dives, qui sapiens est,

Et futor bonus, et solus formosus, et est Rex; 125
 Cur optas quod habes? 'Non nosti quid pater,' inquit,
 'Chrysiippus dicat: Sapiens crepidas sibi nunquam,
 Nec soleas fecit: futor tamen est sapiens.' Qui?
 'Ut, quamvis tacet Hermogenes, cantor tamen atque
 Optimus est modulator: ut Alfenus vaser, omni 130
 Abiecto instrumento artis, clausaque taberna,
 Tonfor erat; sapiens operis sic optimus omnis
 Est opifex solus, sic Rex.' Vellunt tibi barbam
 Lascivi pueri: quos tu nisi fuisse coerces,
 Urgeris turba circum te stante, miserque 135
 Rumperis et latras, Magnorum Maxime Regum!
 Ne longum faciam. Dum tu quadrante lavatum
 Rex ibis, neque te quisquam stipator, ineptum
 Præter Crispinum, sectabitur; et mihi dulces
 Ignoscent, si quid peccaro stultus, amici: 140
 Inque vicem illorum patiar delicta libenter,
 Privatusque magis vivam te Rege beatus.

SATIRA IV.

EUPOLIS, atque Cratinus, Aristophanesque, poëtae
 Atque alii quorum Comœdia prisca virorum est;
 Si quis erat dignus describi, quod malus ac fur,
 Quod mœchus foret, aut sicarius, aut alioqui
 Famosus; multa cum libertate notabant. 5
 Hinc omnis pendet Lucilius, hosce secutus,
 Mutatis tantum pedibus numerisque; facetus,
 Emunctæ naris, durus componere versus:

Nam

Nam fuit hoc vitiosus. In hora sæpe ducentos,
 Ut magnum, versus dictabat stans pede in uno. 10
 Cum flueret lutulentus, erat quod tollere velles:
 Garrulus, atque piger scribendi ferre laborem,
 Scribendi recte; nam ut multum, nil moror. Ecce
 Crispinus minimo me provocat. Accipe, si vis,
 Accipe jam tabulas: detur nobis locus, hora, 15
 Custodes; videamus uter plus scribere possit.
 Di bene fecerunt, inopis me quodque pusilli
 Finxerunt animi, raro et perpauca loquentis:
 At tu conclusas hircinis foliis auras, 20
 Usque laborantes dum ferrum molliat ignis,
 Ut mavis, imitare. Beatus Fannius, ultro
 Delatis capsis et imagine: cum mea nemo
 Scripta legat, vulgo recitare timentis, ob hanc rem,
 Quod sunt quos genus hoc minime juvat, utpote plures
 Culpari dignos. Quemvis media arripe turba; 25
 Aut ab avaritia aut miser ambitione laborat.
 Hic nuptarum insanit amoribus, hic puerorum:
 Hunc capit argenti splendor: stupet Albius ære:
 Hic mutat merces surgente a sole, ad eum quo
 Vespertina tepet regio; quin per mala præceps 30
 Fertur, uti pulvis collectus turbine, ne quid
 Summa deperdat metuens, aut ampliet ut rem.
 Omnes hi metuunt versus, odere poetam.
 Fœnum habet in cornu, longe fuge: dummodo risum
 Excutiat sibi, non hic cuiquam parcat amico; 35
 Et, quodcumque semel chartis illeverit, omnes
 Gestiet a furno redeuntes scire lacuque,
 Et pueros et anus? Agedum, pauca accipe contra.
 Primum ego me illorum, dederim quibus esse Poetas,
 Excerptam numero. Neque enim concludere versum
 R 3 Dixeris

Dixeris esse satis; neque si quis scribat; uti nos, 41
 Sermoni propiora, putes hunc esse Poetam.
 Ingenium cui sit, cui mens divinior, atque os
 Magna sonaturum, des nominis hujus honorem.
 Ideirco quidam, Comœdia necne Poema 45
 Effet, quæ vivere: quod acer spiritus ac vis
 Nec verbis nec rebus inest; nisi quod pede certo
 Differt sermoni, sermo merus. At pater ardens
 Sævit, quod meretrice nepos insanus amica
 Filius uxorem grandi cum dote recusat; 50
 Ebrius et (magnum quod dedecus) ambulat ante
 Noctem cum facibus. Numquid Pomponius istis
 Audiret leviora, pater si viveret? Ergo
 Non satis est puris versum perscribere verbis;
 Quem si dissolvas, quivis stomachetur eodem 55
 Quo personatus pacto pater. His, ego quæ nunc,
 Olim quæ scripsit Lucilius, eripias si
 Tempora certa modosque, et quod prius ordine verbum
 est,
 Posterius facias, præponens ultima primis;
 Non ut si solvas, POSTQUAM DISCORDIA TETRA
 BELLİ FERRATOS POSTES PORTASQUE REFREGIT,
 Invenias etiam disjecti membra poetæ. 62
 Hactenus hæc. Alias justum sit necne poema,
 Nunc illud tantum quæram, meritone tibi sit
 Suspectum genus hoc scribendi. Sulcius acer 65
 Ambulat, et Caprius, rauci male, cumque libellis;
 Magnus uterque timor latronibus: at bene si quis
 Et puris vivat manibus, contemnat utrumque.
 Ut sis tu similis Cæli Birrique latronum;
 Non ego sim Capri neque Sulci: cur metuas me? 70
 Nulla taberna meos habeat, neque pila, libellos,
 Quæis manus insudet vulgi Hermogenisque Tigelli:

Neu

Neu recitem quidquam, nisi amicis, idque coactus;
 Non ubivis, coramve quibuslibet. ' In medio qui
 Scripta foro recitent, sunt multi.' Quique lavantes:
 Suave locus voci resonat conclusus. Inanes 76
 Hoc juvat, haud illud quærentes, num sine sensu,
 Tempore num faciant alieno. ' Lædere gaudes,'
 Inquit, ' et hoc studio pravus facis.' Unde petitur
 Hoc in me jadis? est auctor quis denique eorum 80
 Vixi cum quibus? Absentem qui rodit amicum;
 Qui non defendit, alio culpante; solutos
 Qui captat risus hominum, famamque dicaeis;
 Fingere qui non visa potest; commissa tacere
 Qui nequit; hic niger est: hunc tu, Romane, caveto.
 Sæpe tribus lectis videas cœnare quaternos; 86
 E quibus unus avert quavis aspergere cunctos,
 Præter eum qui præbet aquam; post, hunc quoque potus,
 Condita cum verax aperit præcordia Liber.
 Hic tibi comis, et urbanus, liberque videtur, 90
 Infesto nigris: ego, si risi, quod ineptus
 Pastillos Rufillus olet, Gorgonius hircum,
 Lividus ac mordax videar tibi? Mentio si qua
 De Capitolini furtis injecta Petilli
 Te coram fuerit, defendas, ut tuus est mos: 95
 Me Capitolinus convictore usus amicoque
 A puero est, causaque mea permulta rogatus
 Fecit, et incolumis lætor quod vivit in Urbe:
 Sed tamen admiror, quo pacto iudicium illud
 Fugerit. Hic nigræ saccus loliginis; hæc est 100
 Ærugo mera: quod vitium procul a fore chartis,
 Atque animo prius, ut si quid promittere de me
 Possum aliud, vere promitto. Liberius si
 Dixero quid, si forte jocosius; hoc mihi juris
 Cum

Cum venia dabis. Infuevit pater optimus hoc me,
 Ut fugerem exemplis vitiorum quæque notando. 106
 Cum me hortaretur, parce, frugaliter, atque
 Viverem uti contentus eo quod mi ipse parasset:
 Nonne vides, Albî ut male vivat filius, ut qui
 Farris inops? magnum documentum, ne patriam rem
 Perdere quis velit. A turpi meretricis amore 111
 Cum deterreret: Sectani dissimilis sis.
 Ne sequerer mœchas, concessa cum Venere uti
 Possẽm: Depressi non bella est fama Treboni,
 Aiebat. Sapiens, vitatu quodque petitu 115
 Sit melius, causas reddat tibi: mi satis est, si
 Traditum ab antiquis morem servare, tuamque,
 Dum custodis eges, vitam famamque tueri
 Incolumem possum. Simul ac duraverit ætas
 Membra animumque tuum, nabis sine cortice. Sic me
 Formabat puerum dictis; et sive jubebat 121
 Ut facerem quid, Habes auctorem, quo facias hoc;
 Unum ex iudicibus selectis objiciebat:
 Sive vetabat, An hoc inhonestum et inutile factu
 Necne sit, addubites, flagret rumore malo cum 125
 Hic atque ille? Avidos vicinum funus ut ægros
 Exanimat, mortisque metu sibi parcere cogit;
 Sic teneros animos aliena opprobria sæpe
 Absterrent vitiis. Ex hoc ego sanus ab illis,
 Perniciem quæcunque ferunt: mediocribus, et queis
 Ignoscas, vitiis teneor. Fortassis et istinc 131
 Largiter abstulerit longa ætas, liber amicus,
 Consilium proprium. Neque enim, cum lectulus aut me
 Porticus excepit, desum mihi, Rectius hoc est:
 Hoc faciens vivam melius; sic dulcis amicis
 Occurram: Hoc quidam non belle; numquid ego illi
 Imprudens

Imprudens olim faciam simile? Hæc ego mecum 137
 Comprefsis agito labris. Ubi quid datur oti,
 Illudo chartis. Hoc est mediocribus illis
 Ex vitiiis unum; cui si concedere nolis, 140
 Multa poetarum veniet manus, auxilio quæ
 Sit mihi (nam multo plures fumus) ac veluti te
 Judæi cogamus in hanc concedere turbam.

SATIRA V.

ITER BRUNDISINUM.

Script. A. U. C. DCCXVII.

EGRESSUM magna me accepit Aricia Roma
 Hospitio modico; rhetor comes Heliodorus,
 Græcorum longe doctissimus: inde Foram Appi
 Differtum nautis, cauponibus atque malignis.
 Hoc iter ignavi divifimus, altius æ nos 5
 Præcinctis unum. Minus est gravis Appia tardis.
 Hic ego, propter aquam, quod erat teterrima, ventri
 Indico bellum, cœnantes haud animo æquo
 Expectans comites. Jam Nox inducere terris
 Umbras, et cœlo diffundere signa parabat. 10
 Tum pueri nautis, pueris convicia nautæ
 Ingerere. 'Huc appelle.' 'Trecentos inferis: Ohe!
 Jam fatis est.' Dum æs exigitur, dum mula ligatur,
 Tota abit hora. Mali culices, ranæque palustres
 Avertunt somnos. Absentem ut cantat amicam 15
 Multa prolutus vappa nata, atque viator
 Certatim; tandem fessis dormire viator

Incipit,

Incipit, ac missæ pastum retinacula mulæ
 Nauta piger saxo religat, stertitque supinus.
 Jamque dies aderat, nil cum procedere lintrem 20
 Sentimus; donec cerebrosus profilit unus,
 Ac mulæ nautæque caput lumbosque saligno
 Fuste dolat. Quarta vix demum exponimur hora.
 Ora manusque tua lavimus, Feronia, lympha.
 Millia tum pransi tria repimus; atque subimus 25
 Impositum faxis late candentibus Anxur.
 Huc venturus erat Mæcenas, optimus atque
 Cocceius, missi magnis de rebus uterque
 Legati; averfos soliti componere amicos.
 Hic oculis ego nigra meis collyria lippus 30
 Illinere. Interea Mæcenas advenit, atque
 Cocceius, Capitoque simul Fonteius, ad unguem
 Factus homo; Antoni, non ut magis alter, amicus.
 Fundos Aufidio Lusco prætore libenter
 Linquimus; insani ridentes præmia scribæ, 35
 Prætextam, et latum clavum, prunæque batillum.
 In Mamurrarum lassæ deinde urbe manemus;
 Murena præbente domum, Capitone culinam.
 Postera lux oritur multo gratissima: namque
 Plotius et Varius Sinuessæ Virgiliusque 40
 Occurrunt, animæ, quales neque candidiores
 Terra tulit, neque queis me sit devinctior alter.
 O qui complexus, et gaudia quanta fuerunt!
 Nil ego contulerim jucundo sanus amico.
 Proxima Campano ponti quæ villula tectum 45
 Præbuit; et parochi, quæ debent, ligna salemque.
 Hinc muli Capuæ clitellas tempore ponunt.
 Lusum it Mæcenas, dormitum ego Virgiliusque:
 Namque pila lippis inimicum et ludere crudis.

Hinc

Hinc nos Cocceji recipit plenissima villa, 50
Quæ super est Caudi cauponas. Nunc mihi paucis
Sarmenti scurræ pugnam Melsique Cicerri,
Musa, velim memores; et quo patre natus uterque
Contulerit lites. Melsi clarum genus—Osci:
Sarmenti domina extat. Ab his majoribus orti 55
Ad pugnam venire. Prior Sarmentus: Equi te
Esse feri similem dico. Ridemus: et ipse
Messius, Accipio; caput et movet. O! tua cornu
Ni foret exsecto frons, inquit, quid faceres, cum
Sic mutilus miniteris? At illi fœda cicatrix 60
Setosam lævi frontem turpaverat oris.
Campanum in morbum, in faciem permulta jocus,
Pastorem saltaret uti Cyclopa, rogabat:
Nil illi larva aut tragicis opus esse cothurnis.
Multa Cicerrus ad hæc. Donasset jamne catenam 65
Ex voto Laribus, quærebat: scribe quod esset,
Nihilo deterius dominæ jus esse. Rogabat
Denique, cur unquam fugisset; cui satis una
Farris libra foret, gracili sic, tamque pusillo.
Prorsus jucunde cœnam producimus illam. 70
Tendimus hinc recta Beneventum; ubi sedulus hospes
Pene arsit, macros dum turdos versat in igni;
Nam vaga per veterem dilapso flamma culinam
Vulcano summum properabat lambere tectum.
Convivas avidos cœnam, servosque timentes 75
Tum rapere, atque omnes reslinguere velle videres.
Incipit ex illo montes Apulia notos
Ostentare mihi, quos torret Atabulus; et quos
Nonquam erepsimus, nisi nos vicina Trivici
Villa recepisset, lacrimoso non fine fumo, 80
Udos cum foliis ramos urente camino.

Hic

Hic ego mendacem stultissimus usque puellam
 Ad mediam noctem exspecto; somnus tamen aufert.
 Intentum Veneri: tum immundo somnia visu
 Nocturnam vestem maculant, ventremque supinum. 85
 Quatuor hinc rapimur viginti et millia rhedis,
 Mansuri oppidulo, quod versu dicere non est,
 Signis perfacile est. Venit vilissima rerum
 Hic aqua: sed panis longe pulcherrimus, ultra
 Callidus ut soleat humeris portare viator; 90
 Nam Canus lapidosus: aquæ non ditior urna.
 [Qui locus a forti Diomede est conditus olim.]
 Flentibus hic Varius discedit mœstus amicis,
 Inde Rubos fessi pervenimus; utpote longum
 Carpentem iter, et factum corruptius imbri. 95
 Postera tempestas melior; via pejor, ad usque
 Barî mœnia piscosi. Dein Gnatia, lymphis
 Iratis exstructa, dedit risusque jocosque;
 Dum flammis sine thura liquefcere limine sacro
 Persuadere cupit. Credat Judæus Apella, 100
 Non ego. Namque Deos didici securum agere ævum;
 Nec, si quid miri faciat Natura, Deos id
 Tristes ex alto cœli demittere tecto.

Brundisium longæ finis chartæque viæque.

SATIRA

SATIRA VI.

AD MÆCENATEM.

Script. post A. U. C. DCCXXXV.

NON, quia, Mæcenas, Lydorum quidquid Etruscos
Incoluit fines, nemo generosior est te;

Nec quod avus tibi maternus fuit, atque paternus,
Olim qui magnis legionibus imperitarent;

Ut plerique solent, naso suspendis adunco

Ignotos, ut me libertino patre natum:

Cum referre negas, quali sit quisque parente

Natus, dum ingenuus. Persuades hoc tibi vere,

Ante potestatem Tilli atque ignobile regnum,

Multos sæpe viros nullis majoribus ortos

Et vixisse probos, amplis et honoribus auctos:

Contra, Lævinum Valeri genus, unde Superbus

Tarquinius regno pulsus fugit, unius assis

Non unquam pretio pluris licuisse, notante

Judice quo nosti populo; qui stultus honores

Sæpe dat indignis, et Famæ servit ineptus;

Qui stupet in titulis, et imaginibus. Quid oportet

Vos facere a vulgo longe longeque remotos?

Namque esto; populus Lævino mallet honorem

Quam Decio mandare novo, censorque moveret

Appius, ingenuo si non essem patre natus:

Vel merito, quoniam in propria non pelle quiessem.

'Sed fulgente trahit constrictos Gloria curru

Non minus ignotos generosis.' Quo tibi, Tilli,

Sumere depositum clavum, fierique tribuno?

Invidia accrevit, privato quæ minor esset.

S

Nam

Nam ut quisque insanus nigris medium impediit crus
 Pellibus, ac latum demisit pectore clavum,
 Audit continuo: Quis homo hic, aut Quo patre natus?
 Ut si qui ægrotet quo morbo Barrus, haberi 30
 Ut cupiat formosus; eat quacunque, puellis
 Injiciat curam quærendi singula, quali
 Sit facie, fura, quali pede, dente, capillo:
 Sic qui promittit cives, Urbem sibi curæ,
 Imperium fore, et Italiam, et delubra Deorum, 35
 Quo patre sit natus, num ignota matre inhonestus,
 Omnes mortales curare et quærere cogit.
 Tune Syri, Damæ, aut Dionysî filius, audes
 Dejicere e saxo cives, aut tradere Cædmo?
 'At Novius collega gradu post me sedet uno: 40
 Namque est ille, pater quod erat meus.' Hoc tibi
 Paulus,

Et Messala videris? At hic, si plaustra ducenta,
 Concurrentque Foro tria funera, magna sonabit
 Cornua quod vincatque tubas: saltem tenet hoc nos.
 Nunc ad me redeo libertino patre natum, 45
 Quem rodunt omnes libertino patre natum:
 Nunc, quia sum tibi, Mæcenas, convictor; at olim,
 Quod mihi pareret legio Romana tribuno.
 Dissimile hoc illi est: quia non, ut forsit honorem
 Jure mihi invidet quivis, ita te quoque amicum; 50
 Præsertim cautum dignos assumere, prava
 Ambitione procul. Felicem dicere non hoc
 Me possum casu, quod te fortitus amicum:
 Nulla etenim tibi me Fors obtulit. Optimus olim
 Virgilius, post hunc Varius, dixere quid essem. 55
 Ut veni coram; singultim pauca locutus,
 (Infans namque pudor prohibebat plura profari)

Non

Non ego me claro natum patre, non ego circum
Me Satureiano vectari rura caballo,
Sed, quod eram, narro. Respondes, ut tuus est mos,
Pauca. Abeo; et revocas nono post mense, jubesque
Esse in amicorum numero. Magnum hoc ego duco,
Quod placui tibi, qui turpi secernis honestum,
Non patre præclaro, sed vita et pectore puro.
Atqui si vitiis mediocribus ac mea paucis
Mendosa est natura, alioqui recta (velut si
Egregio insperfos rependas corpore nævos)
Si neque avaritiam, neque sordes, aut mala lustra
Objiciet vere quisquam mihi; purus et insons
(Ut me collaudem) si vivo et carus amicis;
Causa fuit pater his, macro qui pauper agello
Noluit in Flavî ludum me mittere, magni
Quo pueri magnis e centurionibus orti,
Lævo suspensi loculos tabulamque lacerto,
Ibant octonis referentes Idibus æra:
Sed puerum est ausus Romam portare, docendum
Artes, quas doceat quivis Eques atque Senator
Semet prognatos; vestem servosque sequentes
In magno ut populo si quis vidisset, avita
Ex re præberi sumtus mihi crederet illos.
Ipse mihi custos incorruptissimus omnes
Circum doctores aderat. Quid multa? Pudicum
(Qui primus virtutis honos) servavit ab omni
Non solum facto verum opprobrio quoque turpi;
Nec timuit, sibi ne vitio quis verteret, olim
Si præco parvas, aut, ut fuit ipse, coactor
Mercedes sequeretur. Neque ego essem questus. Ad
hæc nunc
Laus illi debetur, et a me gratia major.

Nil me pœniteat sanum patris hujus : eoque
Non, ut magna dolo factum negat esse suo pars, 90
Quod non ingenuos habeat clarosque parentes,
Sic me defendam. Longe mea discrepat istis
Et vox et ratio. Nam si Natura juberet
A certis annis ævum remeare peractum,
Atque alios legere ad fastum quosunque parentes 95
Optaret sibi quisque ; meis contentus, honestos
Fascibus ac sellis nollem mihi sumere : demens
Judicio vulgi, sanus fortasse tuo, quod
Nollem onus, haud unquam solitus, portare molestum.
Nam mihi continuo major quærenda foret res, 100
Atque salutandi plures ; ducendus et unus
Et comes alter, uti solus ne rusve peregreve
Exirem ; plures calones atque caballi
Pascendi ; ducenda petorrita. Nunc mihi curto
Ire licet mulò, vel, si libet, usque Tarentum ; 105
Mantica cui lumbos onere ulceret, atque eques armos.
Objiciet nemo sordes mihi, quas tibi, Tilli,
Cum Tiburte via prætorem quinque sequuntur
Te pueri, lasanum portantes cœnophorumque.
Hoc ego commodius, quam tu, Præclare Senator ! 110
Millibus atque aliis vivo. Quacunque libido est,
Incedo solus : percontor quanti olus, ac far :
Fallacem Circum, vespertinumque pererrò
Sæpe Forum : assisto divinis. Inde domum me
Ad porri et ciceris refero laganique catinum. 115
Cœna ministratur pueris tribus ; et lapis albus
Pocula cum cyatho duo sustinet ; adstat echinus
Vilis, cum patera guttus, Campana supellex.
Deinde eo dormitum ; non sollicitus, mihi quod cras
Surgendum sit mane, obeundus Marfya, qui se 120
Vultum

Vultum ferre negat Noviorum posse minoris:
 Ad quartam jaceo : post hanc vagor, aut ego (lecto
 Aut scripto quod me tacitum juvet) ungor olivo;
 Non quo fraudatis immundus Natta lucernis.
 Ast ubi me fessum Sol acrior ire lavatum. 125
 Admonuit, fugio Campum lusumque trigonem.
 Pransus non avide, quantum interpellet inani
 Ventre diem durare, domesticus otior. Hæc est
 Vita solutorum misera ambitione gravique.
 His me consolor, victurus suavius, ac si 130
 Quæstor avus, pater atque meus, patruusque fuisset.

SATIRA VII.

Script. A. U. C. DCCXXH.

PROSCRIPTI Regis Rupili pus atque venenum
 Ibrida quo pacto sit Persius ultus, opinor
 Omnibus et lippis notum et tonsoribus esse.
 Persius hic permagna negotia dives habebat
 Clazomenis, etiam lites cum Rege molestas; 5
 Durus homo, atque odio posset qui vincere Regem,
 Confidens, tumidusque; adeo sermonis amari,
 Sisennas, Barros ut equis præcurreret albis.
 Ad Regem redeo. Postquam nihil inter utrumque
 Convenit (hoc etenim sunt omnes jure molesti, 10
 Quo fortes, quibus adversum bellum incidit. Inter
 Hæctora Priamiden, animosum atque inter Achillem
 Ira fuit capitalis, ut ultima divideret mors;
 Non aliam ob causam, nisi quod virtus in utroque

Summa fuit. Duo si Discordia verset inertes; 15
 Aut si disparibus bellum incidat, ut Diomed
 Cum Lycio Glaucō, discedat pigrior, ultro
 Muneribus missis) Bruto prætorē tenente
 Ditem Asiā, Rupili et Persi par pugnāt, uti non
 Compositus melius cum Bitho Bacchius. In jus 20
 Acres procurrunt, magnum spectaculum uterque.
 Persius exponit causam: ridetur ab omni
 Conventu: laudat Brutum, laudatque cohortem:
 Solem Asiæ Brutum appellat, stellasque salubres
 Appellat comites, excepto Rege: Canem illum, 25
 Invisum agricolis fidus, venisse. Ruebat
 Flumen ut hibernum, fertur quo rara securis.
 Tum Prænestinus falso multoque fluenti
 Expressa arbusco regerit convicia; durus
 Vindemiator, et invictus, cui sæpe viator 30
 Cessisset, magna compellans voce cucullum.
 At Græcus, postquam est Italo perfusus aceto,
 Persius exclamat: Per magnos, Brute, Deos te
 Oro, qui reges consuesti tollere, cur non
 Hunc Regem jugulas? Operum hoc, mihi crede, tuo-
 rum est. 35

SATIRA VIII.

Script. ante A. U. C. DCCXXIII.

OLIM truncus erat, ficulnus, inutile lignum;
 Cum faber, incertus scamnum faceretne Priapum,
 Maluit esse Deum. Deus inde ego, furum aviumque
 Maxima formido; nam fures dextra coercet,
 Obscenoque

Obscenoque ruber porrectus ab inguine palus :
 Ast importunas volucres in vertice arundo
 Terret fixa, vetatque novis confidere in hortis.
 Huc prius angustis ejecta cadavera cellis
 Conservus vili portanda locabat in arca :
 Hoc miseræ plebi stabat commune sepulcrum,
 Pantolabo scurræ, Nomentanoque nepoti.
 Mille pedes in fronte, trecentos cippus in agro
 Hic dabat ; heredes monumentum ne sequeretur.
 Nunc licet Esquiliis habitare salubribus, atque
 Aggere in aprico spatium, quæ modo tristes
 Albis informem spectabant ossibus agrum ;
 Cum mihi non tantum furesque ferræque suæ
 Hunc vexare locum curæ sunt atque labori,
 Quantum carminibus quæ versant atque venenis
 Humanos animos. Has nullo perdere possum
 Nec prohibere modo, simul ac vaga Luna decorum
 Protulit os, quin ossa legant herbasque nocentes.
 Vidi egomet nigra succinctam vadere palla
 Canidiam, pedibus nudis, passoque capillo,
 Cum Sagana majore ululantem. Pallor utrasque
 Fecerat horrendas aspectu. Scalpere terram
 Unguibus, et pullam divellere mordicus agnam
 Cœperunt. Cruor in fossum confusus ; ut inde
 Manes elicerent, animas responsa daturas.
 Lanea et effigies erat, altera cerea : major
 Lanea, quæ pœnis compesceret inferiorem.
 Cerea suppliciter stabat, servilibus ut quæ
 Jam peritura modis. Hecaten vocat altera, sævam
 Altera Tisiphonen. Serpentes atque videres
 Infernas errare canes ; Lunamque rubentem,
 Ne foret his testis, post magna latere sepulcra.

Mentior

Mentior at si quid, merdis caput inquiner albis
 Corvorum; atque in me veniat mictum atque cacatum
 Julius, et fragilis Pediatia, furque Voranus.
 Singula quid memorem? quo pacto alterna loquentes
 Umbrae cum Sagana resonarint triste et acutum; 41
 Utque lupi barbam variae cum dente colubrae
 Abdiderint furtim terris, et imagine cerea
 Largior arserit ignis; et ut non testis inultus
 Horruerim voces Furiarum ac facta duarum: 45
 Nam, displosa sonat quantum vesica, pepedi
 Diffissa nate ficus. At illae currere in Urbem:
 Canidae dentes, altum Saganæ caliendum
 Excidere, atque herbas, atque incantata lacertis
 Vincula, cum magno risuque jocoque videres. 50

SATIRA IX.

IBAM forte Via Sacra; sicut meus est mos,
 Nescio quid meditans nugarum, totus in illis:
 Accurrit quidam notus mihi nomine tantum,
 Arreptaque manu, 'Quid agis, dulcissime rerum?'
 Suaviter, ut nunc est, inquam; et cupio omnia quæ vis.
 Cum affectaretur, Numquid vis? occupo. At ille,
 'Noris nos,' inquit; 'docti sumus?' Hic ego: Pluris
 Hoc, inquam, mihi eris. Misere discedere quærens,
 Ire modo ocius, interdum consistere, in aurem
 Dicere nescio quid puero. Cum sudor ad imos 10
 Manaret talos: O te, Bolane, cerebri
 Felicem! aiebam tacitus. Cum quidlibet ille

Garriret,

Garriret, vicos, Urbem laudaret; ut illi
 Nil respondebam: 'Misere cupis, inquit, abire,
 Jamdudum video: sed nil agis; usque tenebo; 15
 Prosequar hinc, quo nunc iter est tibi.' Nil opus est te
 Circumagi: quendam volo visere non tibi notum:
 Trans Tiberim longe cubat is, prope Cæsaris hortos.
 'Nil habeo quod agam, et non sum piger; usque
 sequar te.'

Demitto auriculas, ut iniquæ mentis asellus, 20
 Cum gravius dorso subiit onus. Incipit ille:
 'Si bene me novi, non Viscum pluris amicum,
 Non Varium facies: nam quis me scribere plures
 Aut citius possit versus? quis membra movere
 Mollius? Invideat quod et Hermogenes, ego canto.'
 Interpellandi locus hic erat: Est tibi mater, 26
 Cognati, queis te salvo est opus? 'Haud mihi quis-
 quàm:

Omnes composui.' Felices! Nunc ego resto.
 Confice: namque instat satum mihi triste, Sabella
 Quod puero cecinit divina mota anus urna: 30
 "Hunc neque dira venena, nec hosticus auferet ensis,
 "Nec laterum dolor, aut tussis, nec tarda podagra:
 "Garrulus hunc quando consumet cunque. Loquaces,
 "Si sapiat, vitet, simul atque adoleverit ætas."
 Ventum erat ad Vestæ, quarta jam parte diei 35
 Præterita, et casu tunc respondere vadatus
 Debebat: quod ni fecisset, perdere litem.
 'Si me amas,' inquit, 'paulum hic ades.' Inteream, si
 Aut valeo stare, aut novi civilia jura:
 Et propero quo scis. 'Dubius sum quid faciam,' in-
 quit; 40

'Tene relinquam, an rem.' Me fodes. 'Non faciam,'
 ille;

Et

Et præcedere cœpit. Ego (ut contendere durum
 Cum victore) sequor. 'Mæcenâs quomodo tecum.'
 Hinc repetit, 'Paucorum hominum, et mentis bene sanâ?
 Nemo dexterius fortuna est usus. Haberes 45
 Magnum adiutorem, posset qui ferre secundas,
 Hunc hominem velles si tradere. Dispeream, ni
 Summosses omnes.' Isto non vivitur illic,
 Quo tu rere, modo. Domus hac nec purior ulla est,
 Nec magis his aliena malis. Nil mi officit, inquam,
 Ditiôr hic, aut est quia doctior: est locus uni- 15
 cuique suus. 'Magnum narras, vix credibile.' Atqui
 Sic habet. 'Accendis, quare cupiam magis illi
 Proximus esse.' Velis tantummodo: quæ tua virtus,
 Expugnabis: et est qui vinci possit; eoque 55
 Difficiles aditus primos habet. 'Haud mihi deero;
 Muneribus servos corrumpam. Non, hodie si
 Exclusus fuero, desistam: tempora quæram;
 Occurrâ in triviis; deducam. Nil sine magno
 Vita labore dedit mortalibus.' Hæc dum agit, ecce
 Fuscus Aristius occurrit, mihi carus, et illum 61
 Qui pulchre nosset. Consistimus. Unde venis? et
 Quo tendis? rogat, et respondet. Vellere cœpi,
 Et prensare manu lentissima brachia, nutans,
 Distorquens oculos, ut me eriperet. Male falsus 65
 Ridens dissimulare: meum jecur urere bilis.
 Certe nescio quid secreto velle loqui te
 Aiebas mecum. Memini bene; sed meliori
 Tempore dicam: hodie tricesima sabbata. Vis tu
 Curtis Judæis oppedere? Nulla mihi, inquam, 70
 Religio est. At mi: sum paulo infirmior, unus
 Multorum: ignosces: alias loquar. Hunc cene solem
 Tam nigrum surrexe mihi! Fugit improbus, ac me

Sub

Sub c
 Adve
 Inclan
 Oppo
 Undio

N E
 Lucil
 Ut no
 Urber
 Nec

Et La
 Ergo
 Audit
 Est br
 Impec
 Et ser
 Defen
 Interd
 Exten
 Fortiu
 Illi, f
 Hoc f
 Herm
 Nil p

Sub cultro linquit. Casu venit obuius illi
Adversarius, et, Quo tu, turpissime? magna 75
Inclamat voce, et, Licet antestari? Ego vero
Oppono auriculam. Rapit in ius: clamor utrinque,
Undique concursus. Sic me servavit Apollo.

SATIRA X.

Script. ab A. U. C. DCCXXIII. ad A. DCCXXIX.

NEMPE incomposito dixi pede currere versus
Lucili. Quis tam Lucili fautor inepte est,
Ut non hoc fateatur? At idem, quod sale multo
Urbem defricuit, charta laudatur eadem.
Nec tamen, hoc tribuens, dederim quoque cetera:
nam sic 5
Et Laberî mimos, ut pulchra poemata, mirer.
Ergo non satis est risu diducere rictum
Auditoris; et est quædam tamen hic quoque virtus:
Est brevitæ opus, ut currat sententia, neu se
Impediat verbis lassas onerantibus aures: 10
Et sermone opus est modo tristi, sæpe jocosæ;
Defendente vicem modo rhetoris atque poetæ,
Interdum urbani, parcentis viribus, atque
Extenuantis eas consulto. Ridiculum acri
Fortius ac melius magnas plerumque secat res.
Illi, scripta quibus Comœdia prisca viris est,
Hoc stabant, hoc sunt imitandi; quos neque pulcher
Hermogenes unquam legit, neque simius iste,
Nil præter Calvum et doctus cantare Catullum.

At

' At magnum fecit, verbis quod Græca Latinis 20
 Miscuit.' O feri studiorum! quine putetis
 Difficile et mirum, Rhodio quod Pitholeonti
 Contigit? ' At sermo lingua concinnus utraque
 Suavior (ut Chio nota si commissa Falerni est)
 Cum versus facias.' Te ipsum percontor, an et cum
 Dura tibi peragenda rei sit causa Petilli, 26
 Scilicet oblitus patriæque patrisque (Latine
 Cum Pedius causas exsudet, Poplicola, atque
 Corvinus) patriis intermiscere petita
 Verba foris malis, Canusini more bilinguis? 30
 Atqui ego cum Græcos facerem, natus mare citra,
 Versiculos, tali vetuit me voce Quirinus
 Post mediam visus noctem, cum somnia vera:
 In silvam non ligna feras insanius, ac si
 Magnas Graiorum malis implere catervas. 35
 Turgidus Alpinus jugulat dum Memnona, dumque
 Desingit Rheni luteum caput; hæc ego ludo,
 Quæ neque in Æde sonent certantia, iudice Tarpa,
 Nec redeant iterum atque iterum spectanda theatris.
 Arguta meretrice potes, Davoque Chremeta 40
 Eludente senem, comis garrere libellos
 Unus vivorum, Fundani: Pollio regum
 Facta canit pede ter percusso: forte epos acer,
 Ut nemo, Varius ducit: molle atque facetum
 Virgilio annuerant gaudentes rure Camenæ. 45
 Hoc erat, experto frustra Varrone Atacino,
 Atque quibusdam aliis, melius quod scribere possem,
 Inventore minor: neque ego illi detrahere ausim
 Hærentem capiti multa cum laude coronam.
 At dixi fluere hunc lutulentum, sæpe ferentem 50
 Plura quidem tollenda relinquendis. Age, quæso,
 Tu

Tu nihil in magno doctus reprendis Homero?
 Nil comis tragici mutat Lucilius Acci?
 Non ridet versus Enni gravitate minores?
 Cum de se loquitur, non ut majore reprehens.
 Quid vetat et nosmet Lucili scripta legentes
 Quærere num illius, num rerum dura negarit
 Versiculos natura magis factos, et euntes
 Mollius, ac si quis, pedibus quid claudere senis
 (Hoc tantum) contentus, amet scripsisse ducentos
 Ante cibum versus, totidem cœnatus? Etrusci
 Quale fuit Casî rapido ferventius amni
 Ingenium; capsis quem fama est esse librisque
 Ambustum propriis. Fuerit Lucilius, inquam,
 Comis et urbanus; fuerit limatior idem,
 Quam rudis et Græcis intacti carminis auctor,
 Quamque poetarum seniorum turba: sed ille,
 Si foret hoc nostrum fato dilatus in ævum,
 Detereret sibi multa; recideret omne, quod ultra
 Perfectum traheretur; et in versu faciendo
 Sæpe caput scaberet, vivos et roderet unguet.
 Sæpe stilum vertas, iterum quæ digna legi sint
 Scripturus; neque, te ut miretur turba, labores,
 Contentus paucis lectoribus. An tua demens
 Vilibus in ludis dictari carmina malis?
 Non ego. Nam satis est Equitem mihi plaudere; ut
 audax,
 Contemtis aliis, explosa Arbuscula dixit.
 Men' moveat cimex Pantilius? aut crucier, quod
 Vellicet absentem Demetrius? aut quod ineptus
 Fannius Hermogenis lædat conviva Tigelli?
 Plotius, et Varius, Mæcenas, Virgiliusque,
 Valgius, et probet hæc Octavius, optimus atque
 T Fuscus;

Fuscus; et hæc utinam Viscorum laudet uterque.
 Ambitione relegata, te dicere possum,
 Pollio; te, Messala, tuo cum fratre; simulque 85
 Vos, Bibule et Servi; simul his te, candide Furni;
 Complures alios, doctos ego quos et amicos
 Prudens prætereo; quibus hæc, sunt qualiacunque,
 Arridere velim, doliturus, si placeant spe
 Deterius nostra. Demetri, teque, Tigelli, 90
 Discipularum inter jubeo plorare cathedras.
 I, puer, atque meo citus hæc subscribe libello.

S
 Le
 Co
 Mi
 Qu
 On
 Op
 Tr
 Irr
 Au
 Ca
 Pra
 De
 Ag
 Au
 'A
 Sci
 Cu
 Ve
 Cu
 'Q

Q. HORATII FLACCI
S E R M O N U M

LIBER SECUNDUS.

SATIRA I.

Script. A. U. C. DCCXXXIII.

SUNT quibus in Satira videor nimis acer, et ultra
Legem intendere opus: sine nervis altera quidquid
Composui pars esse putat, similesque meorum
Mille die versus deduci posse. Trebati,
Quid faciam præscribe. 'Quiescas.' Ne faciam, inquis,
Omnino versus? 'Aio.' Peream male, si non 6
Optimum erat; verum nequeo dormire. 'Ter uncti
Trananto Tiberim, somno quibus est opus alto;
Irriguumque mero sub noctem corpus habento.
Aut, si tantus amor scribendi te rapit, aude 10
Cæsaris invicti res dicere, multa laborum
Præmia laturus.' Cupidum, pater optime, vires
Deficiunt: neque enim quivis horrentia pilis
Agmina, neu fracta pereuntes cuspide Gallos,
Aut labentis equo describat vulnera Parthi. 15
'Attamen et justum poteras et scribere fortem,
Scipiadam ut sapiens Lucilius.' Haud mihi deero,
Cum res ipsa feret: nisi dextro tempore, Flacci
Verba per attentam non ibunt Cæsaris aurem;
Cui male si palpere, recalcitrat undique tutus. 20
'Quanto rectius hoc, quam tristi lædere versu

Pantolabum scurram, Nomentanumve nepotem ?
 Cum sibi quisque timet, quanquam est intactus, et odit.
 Quid faciam ? Saltat Milonius, ut semel icto
 Accessit fervor capiti, numerusque lucernis. 25
 Castor gaudet equis ; ovo prognatus eodem
 Pugnis. Quot capitum vivunt, totidem studiorum
 Millia. Me pedibus delectat claudere verba
 Lucili ritu, nostrum melioris utroque.
 Ille velut fidis arcana fodalibus olim 30
 Credebat libris ; neque, si male cefferat, usquam
 Decurrens alio, neque si bene : quo sit ut omnis
 Votiva pateat veluti descripta tabella
 Vita senis. Sequor hunc, Lucanus an Appulus, anceps :
 Nam Venusinus arat finem sub utrumque colonus, 35
 Missus ad hoc, pulsus (vetus est ut fama) Sabellis,
 Quo ne per vacuum Romano incurreret hostis ;
 Sive quod Appula gens, seu quod Lucania bellum
 Incuteret violenta. Sed hic filius haud petet ultro
 Quemquam animantem, et me veluti custodiet ensis 40
 Vagina tectus ; quem cur destringere coner,
 Tutus ab infestis latronibus ? O Pater et Rex
 Jupiter, ut pereat positum rubigine telum ;
 Nec quisquam noceat cupido mihi pacis ! At ille,
 Qui me commorit (Melius non tangere, clamo) 45
 Flebit, et insignis tota cantabitur Urbe.
 Cervius iratus leges minitatur et urnam ;
 Canidia Albucî, quibus est inimica, venenum ;
 Grande malum Turius, si quid se iudice certes.
 Ut, quo quisque valet, suspectos terreat ; utque 50
 Imperitet Natura potens, sic collige mecum.
 Dente lupo, cornu taurus petit ; unde, nisi intus
 Monstratum ? Scævæ vivacem crede nepoti
 Matrem, ' Nil faciet sceleris pia dextera.' Mirum !

Ut

Ut neque calce lupus quemquam, neque dente petit bos :
 Sed mala tollet anum vitiato melle cicuta. 56
 Ne longum faciam ; seu me tranquilla senectus
 Expectat, seu Mors atris circum volat alis ;
 Dives, inops ; Romæ, seu Fors ita jusserit, exul ;
 Quisquis erit vitæ, scribam, color. ‘ O puer, ut sis
 Vitalis metuo ; et majorum ne quis amicus 61
 Frigore te feriat.’ Quid ? Cum est Lucilius ausus
 Primus in hunc operis componere carmina morem,
 Detrahare et pellem, nitidus qua quisque per ora
 Cederet, introrsum turpis ; num Lælius, et qui 65
 Duxit ab oppressa meritum Carthagine nomen,
 Ingenio offensi ? aut læso doluere Metello,
 Famosisve Lupo cooperto versibus ? Atqui
 Primores populi arripuit, populumque tributim ;
 Scilicet uni æquus Virtuti atque ejus amicis. 70
 Quin, ubi se a vulgo et scena in secreta remorant
 Virtus Scipiadæ et mitis sapientia Læli,
 Nugari cum illo, et discincti ludere, donec
 Decoqueretur olus, soliti. Quidquid sum ego, quamvis
 Infra Lucili censum ingeniumque, tamen me 75
 Cum magnis vixisse invita fatebitur usque
 Invidia, et fragili quærens illidere dentem,
 Offendet solido : nisi quid tu, docte Trebati,
 Dissentis. ‘ Equidem nihil hinc diffingere possum.
 Sed tamen ut monitus caveas, ne forte negoti 80
 Incutiat tibi quid sanctarum inscitia legum :
 Si mala condiderit in quem quis carmina, jus est
 Judiciumque.’ Esto, si quis mala. Sed bona si quis
 Judice condiderit laudatus Cæsare ? si quis
 Opprobriis dignum latraverit, integer ipse ? 85
 ‘ Solventur risu tabulæ ; tu missus abibis.’

SATIRA II.

Script. post A. U. C. DCCXII.

QUÆ virtus et quanta, boni, sit vivere parvo,
 (Nec meus hic sermo est; sed quæ præcepit Ofellus
 Rusticus, abnormis Sapiens, crassaque Minerva)
 Discite; non inter lances mensasque nitentes,
 Cum stupet insanis acies fulgoribus, et cum 5
 Acclinis falsis animus meliora recusat:
 Verum hic impransi mecum disquirite. 'Cur hoc?'
 Dicam, si potero. Male verum examinat omnis
 Corruptus iudex. Leporem sectatus, equove
 Lassus ab indomito; vel si Romana fatigat 10
 Militia assuetum græcari; seu pila velox,
 Molliter austerum studio fallente laborem;
 Seu te discus agit, pete cedentem aera disco:
 Cum labor extuderit fastidia, siccus, inanis
 Sperne cibum vilem; nisi Hymettia mella Falerno 15
 Ne biberis diluta. Foris est promus, et atrum
 Defendens pisces hiemat mare: cum sale panis
 Latrantem stomachum bene leniet. Unde putas, aut
 Qui partum? Non in caro nidore voluptas
 Summa, sed in teipso est. Tu pulmentaria quære 20
 Sudando. Pinguem vitiis albumque neque ostrea,
 Nec scarus, aut poterit peregrina juvare lagoïs.
 Vix tamen eripiam, posito pavone, velis quin
 Hec potius quam gallina tergere palatum,
 Corruptus vanis rerum; quia veneat auro 25
 Rara avis, et picta pandat spectacula cauda:
 Tanquam ad rem attineat quidquam. Num vesceris
 ista,

Quam

Quam laudas, pluma? cocto num adest honor idem?
Carne tamen quamvis distat nihil hac magis illa,
Imparibus formis deceptum te patet. Esto: 30
Unde datum sentis, lupo hic, Tiberinus, an alto
Captus biet? pontesne inter jactatus, an amnis
Ostia sub Tusci? Laudas, insane, trilibrem
Mullum; in singula quem minuas pulmenta necesse est.
Ducit te species, video. Quo pertinet ergo 35
Proceros odisse lupos? Quia scilicet illis
Majorem Natura modum dedit, his breve pondus.
[Jejunus raro stomachus vulgaria temnit.]
Porrectum magno magnum spectare catino
Vellem, ait Harpyiis gula digna rapacibus. At vos
Præsentem, Austri, coquite horum obsonia! quanquam
Putet aper, rhombusque recens, mala copia quando
Ægrum sollicitat stomachum, cum rapula plenus
Atque acidas mavult inulas. Necdum omnis abacta
Pauperies epulis regum: nam vilibus ovis, 45
Nigrisque est oleis hodie locus. Haud ita pridem
Gallonî præconis erat acipensere mensa
Infamis. Quid? tum rhombos minus æquora alebant?
Tutus erat rhombus, tutoque ciconia nido,
Donec vos auctor docuit prætorius. Ergo 50
Si quis nunc mergos suaves edixerit assos;
Parebit pravi docilis Romana juvenus.
Sordidus a tenui victu distabit, Ofello
Judice. Nam frustra vitium vitaveris illud,
Si te alio pravus detorseris. Avidienus, 55
Cui Canis ex vero ductum cognomen adhæret,
Quinquennes oleas est, et silvestria corna;
Ac, nisi mutatum, parcit defundere vinum; et
Cujus odorem olei nequeas perferre (licebit

Ille

Ille repotia, natales, aliosve dierum
 Festos albatús celebret) cornu ipse bilibri
 Caulibus instillat, veteris non parvus aceti.
 Quáli igitur victu sapiens utetur, et horum
 Utrum imitabitur? Hac urget lúpus, hac canis, aiunt.
 Mundus erit, qui non offendet fórdibus, atque
 In neutram partem cultus miser. Hic neque servís,
 Albuçi senis exemplo, dum munia didit,
 Sævus erit; nec, sic ut simplex Nævius, unctam
 Convivis præbebit aquam: vitium hoc quoque magnum.
 Accipe nunc, victus tenuis quæ quantaque secum
 Afferat. In primis valeas bene: nam variæ res
 Ut noceant homini, credas, memor illius escæ
 Quæ simplex olim tibi federit. At simul affis
 Miscueris elixa, simul conchylia turdis;
 Dulcia se in bilem vertent, stomachoque tumultum
 Lenta feret pituita. Vides, ut pallidus omnis
 Cœna desurgat dubia? Quin corpus onustum
 Hesternis vitíis animum quoque prægravat una,
 Atque affigit humo divinæ particulam auræ.
 Alter, ubi dicto citius curata sopori
 Membra dedit, vegetus præscripta ad munia surgit.
 Hic tamen ad melius poterit transcurrere quondam;
 Sive diem festum rediens advexerit annus,
 Seu recreare volet tenuatum corpus; ubi
 Accedent anni, et tractari mollius ætas
 Imbecilla volet. Tibi quidnam accedet ad istam,
 Quam puer et validus præsumis, mollitiem? seu
 Dura valetudo incidérít, seu tarda senectus.
 Rancidum aprum antiqui laudabant: non quia nasus
 Illis nullus erat; sed, credo, hac mente, quod hospes
 Tardius adveniens vitiatum commodius, quam

Integrum

Integrum edax dominus consumeret. Hos utinam inter
 Heroas natum Tellus me prima tulisset !
 Das aliquid famæ, quæ carmine gratior aurem
 Occupat humanam ? Grandes rhombi, patinæque 95
 Grande ferunt una cum damno dedecus. Adde
 Iratum patrum, vicinos, te tibi iniquum,
 Et frustra mortis cupidum, cum deerit egenti
 As, laquei pretium. ' Jure,' inquit, ' Trausius istis
 Jurgatur verbis. Ego vectigalia magna, 100
 Divitiasque habeo tribus amplas regibus.' Ergo
 Quod superat non est melius quo insumere possis ?
 Cur eget indignus quisquam, te divite ? quare
 Tempa ruunt antiqua Deûm ? cur, improbe, caræ
 Non aliquid patriæ tanto emetiris acervo ? 105
 Uni nimirum tibi recte semper erunt res ?
 O magnus posthac inimicis risus ! Uterne
 Ad casus dubios fidet sibi certius ? hic, qui
 Pluribus assuerit mentem corpusque superbum ;
 An qui contentus parvo, metuensque futuri, 110
 In pace, ut sapiens, aptarit idonea bello ?
 Quo magis his credas ; puer hunc ego parvus Ofellum
 Integris opibus novi non latius usum,
 Quam nunc accisis. Videas metato in agello,
 Cum pecore et gnatis, fortem mercede colonum, 115
 ' Non ego,' narrantem, ' temere edi luce profesta
 Quidquam præter olus fumosæ cum pede pernae.
 At mihi seu longo post tempore venerat hospes,
 Sive operum vacuo gratus conviva per imbrem
 Vicinus ; bene erat, non piscibus urbe petitis, 120
 Sed pullo atque hædo : tum pensilis uva secundas
 Et nux ornabat mensas, cum duplici ficu.
 Post hoc ludus erat culpa potare magistra :

Ac

Ac venerata Ceres, ut culmo surgeret alto,
 Explicuit vino contractæ seria frontis.
 Sæviat atque novos moveat Fortuna tumultus;
 Quantum hinc imminuet? quanto aut ego parcius, aut
 vos,

O pueri, nituistis, ut huc novus incola venit?
 Nam propriæ telluris herum Natura neque illum,
 Nec me, nec quemquam statuit. Nos expulit ille:
 Illum aut nequities, aut vafri inscitia juris,
 Postremum expellet certe vivacior heres.
 Nunc ager Umbreni sub nomine, nuper Ofelli
 Dictus, erit nulli proprius; sed cedit in usum
 Nunc mihi, nunc alii. Quocirca vivite fortes,
 Fortiaque adversis opponite pectora rebus.

SATIRA III.

Script. A. U. C. DCCXX.

SI raro scribes, ut toto non quater anno
 Membranam poscas, scriptorum quæque retexens,
 Iratus tibi, quod vini somnique benignus
 Nil dignum sermone canas; quid fiet? At ipsis
 Saturnalibus huc fugisti sobrius. Ergo
 Dic aliquid dignum promissis: incipe. Nil est.
 Culpanitur frustra calami, immeritusque laborat
 Iratis natus paries Dis atque poetis.
 Atqui vultus erat multa ac præclara minantis
 Si vacuum tepido cepisset villula tecto.

Quorsum

Quorsum pertinuit stipare Platona Menandro,
 Eupolin Archilocho? comites educere tantos?
 Invidiam placare paras Virtute relicta?
 Contemnere miser. Vitanda est improba Siren
 Desidia; aut quidquid vita meliore parasti 15
 Ponendum æquo animo. Dî te, Damasippe, Deæque
 Verum ob consilium donent tonsore. Sed unde
 Tam bene me nosti? Postquam omnis res mea Janum
 Ad medium fracta est, aliena negotia curo,
 Excussus propriis. Olim nam querere amabam, 20
 Quo vaser ille pedes lavisset Sisyphus ære;
 Quid sculptum infabre, quid fustum durius esset.
 Callidus huic signo ponebam millia centum;
 Hortos egregiasque domos mercarier unus
 Cum lucro noram; unde frequentia Mercuriali 25
 Imposuere mihi cognomen compita. Novi;
 Et miror morbi purgatum te illius. Atqui
 Emovit veterem mire novus, ut solet, in cor
 Trajecto lateris miseri capitisve dolore:
 Ut lethargicus hic cum sit pugil, et medicum urget.
 Dum ne quid simile huic, esto ut libet. O bone, ne te
 Frustrere. Infanis et tu, stultique prope omnes,
 Si quid Stertinius veri crepat; unde ego mira
 Descripsi docilis præcepta hæc, tempore quo me
 Solatus jussit sapientem pascere barbam; 35
 Atque a Fabricio non tristem ponte reverti.
 Nam, male re gesta, cum vellem mittere operto
 Me capite in flumen, dexter stetit; et, Cave faxis
 Te quidquam indignum. Pudor, inquit, te malus angit,
 Infanos qui inter vereare infanus haberi. 40
 Primum nam inquiram, quid sit furere: hoc si erit in te
 Solo; nil verbi, pereas quin fortiter, addam.

Quem

Quem mala stultitia, et cuiusque inscitia veri
 Cæcum agit, insanum Chrysippi porticus et grex
 Autumat. Hæc populos, hæc magnos formula reges,
 Excepto Sapiente, tenet. Nunc accipe quare 46
 Desipiant omnes æque ac tu, qui tibi nomen
 Insano posuere. Velut filvis, ubi passim
 Palantes error certo de tramite pellit,
 Ille finistrorsum, hic dextrorsum abit; unus utrique
 Error, sed variis illudit partibus: hoc te 51
 Crede modo insanum; nihilo ut sapientior ille,
 Qui te deridet, caudam trahat. Est genus unum
 Stultitiæ nihilum metuenda timentis, ut ignes,
 Ut rupes, fluviosque in campo obstare queratur: 55
 Alterum et huic varium, et nihilo sapientius, ignes
 Per medios fluviosque ruentis. Clamet amica
 Mater, honesta soror, cum cognatis pater, uxor:
 Hic fossa est ingens! hic rupes maxima! Serva!
 Non magis audierit, quam Fufius ebrius, olim, 60
 Cum Ilionam edormit, Catienis mille ducentis,
 MATER, TE APPELLO, clamantibus. Huic ego vulgus
 Errori similem cunctum insanire docebo.
 Insanit veteres statuas Damasippus emendo:
 Integer est mentis Damasippi creditor? Esto: 65
 Accipe, quod nunquam reddas mihi, si tibi dicam;
 Tune insanus eris, si acceperis? an magis excors
 Rejecta præda, quam præsens Mercurius fert?
 Scribe decem a Nerio: non est satis: adde Cicutæ
 Nodosi tabulas, centum mille adde catenas; 70
 Effugiet tamen hæc sceleratus vincula Proteus.
 Cum rapies in jus malis ridentem alienis;
 Fiet aper, modo avis, modo saxum, et, cum volet,
 arbor.

Si male rem gerere infani est; contra, bene fani;
 Putidius multo cerebrum (mihi crede) Perilli est 75
 Dictantis, quod tu nunquam rescribere possis.
 Audire, atque togam jubeo componere, quisquis
 Ambitione mala, aut argenti pallet amore;
 Quisquis luxuria, tristive superstitione,
 Aut alio mentis morbo calet; hoc propius me. 80
 Dum doceo insanire omnes, vos ordine adite.
 Danda est ellebori multo pars maxima avaris:
 Nescio an Anticyram ratio illis destinet omnem.
 Heredes Staberî summum incidere sepulcro;
 Ni sic fecissent, gladiatorum dare centum 85
 Damnati populo paria, atque epulum, arbitrio Arrî, et
 Frumenti quantum metit Africa. Sive ego prave,
 Seu recte, hoc volui; ne sis patruus mihi. Credo
 Hoc Staberî prudentem animum vidisse—Quid ergo
 Sensit, cum summam patrimoniî insculpere saxo 90
 Heredes voluit? Quoad vixit, credidit ingens
 Pauperiem vitium, et cavit nihil acrius; ut, si
 Forte minus locuples uno quadrante perisset,
 Ipse videretur sibi nequior. Omnis enim res,
 Virtus, fama, decus, divina, humanaque pulchris 95
 Divitiis parent; quas qui construxerit, ille
 Clarus erit, fortis, justus. Sapiensne? Etiam, et Rex,
 Et quidquid volet. Hoc, veluti virtute paratum,
 Speravit magnæ laudi fore. Quid simile isti
 Græcus Aristippus? qui servos projicere aurum 100
 In media jussit Libya, quia tardius irent
 Propter onus segnes. Uter est insanior horum?
 Nil agit exemplum, litem quod lite resolvit.
 Si quis emat citharas, emtas comportet in unum,
 Nec studio citharæ, nec Musæ deditus ulli; 105

Si scalptra ac formas non futor; nautica vela
 Aversus mercaturis; delirus et amens
 Undique dicatur merito. Qui discrepat istis,
 Qui nummos aurumque recondit, nescius uti
 Compositis, metuensque velut contingere sacrum? 110
 Si quis ad ingentem frumenti semper acervum
 Porrectus vigilet longo cum fuste, neque illinc
 Audeat esuriens dominus contingere granum;
 Ac potius foliis parvus vescatur amaris:
 Si, positis intus Chii veterisque Falerni
 Mille cadis (nihil est, tercentum millibus) acre 115
 Potet acetum: age, si et stramentis incubet unde-
 octoginta annos natus, cui stragula vestis,
 Blattarum ac tinearum epulæ, putrescat in arca;
 Nimirum insanus paucis videatur, eo quod 120
 Maxima pars hominum morbo jactatur eodem.
 Filius, aut etiam hæc libertus ut ebibat heres,
 Dis inimice senex, custodis? Ne tibi desit:
 Quantulum enim summæ curtabit quisque dierum,
 Ungere si caules oleo meliore, caputque 125
 Cœperis impexa fœdum porrigine? Quare,
 Si quidvis satis est, perjuras, furripis, aufers
 Undique? 'Tun' sanus? Populum si cedere faxis
 Incipias servosve tuo quos ære pararis;
 Insanum te omnes pueri, clamentque puellæ. 130
 Cum laqueo uxorem interimis, matremque veneno,
 Incolumi capite es? Quid enim? Neque tu hoc facis
 Argis,
 Nec ferro ut demens genitricem occidis Orestes.
 An tu reris eum occisa insanisse parente?
 Ac non ante malis dementem actum Furiis, quam 135
 In matris jugulo ferrum tepefecit acutum?

Quin,

Quin, ex quo est habitus male tutæ mentis Orestes,
 Nil sane fecit, quod tu reprehendere possis:
 Non Pyladen ferro violare aususve sororem est
 Electram; tantum maledicit utrique, vocando 140
 Hanc Furiam, hunc aliud, iussit quod splendida bilis.
 Pauper Opimius argenti positi intus et auri,
 Qui Veientanum festis potare diebus
 Campana solitus trulla vappamque profestis,
 Quondam lethargo grandi est oppressus; ut heres 145
 Jam circum loculos et claves lætus ovansque
 Curreret. Hunc medicus multum celer atque fidelis
 Excitat hoc pacto: mensam poni jubet, atque
 Effundi saccos nummorum, accedere plures
 Ad numerandum: hominem sic erigit. Addit et illud:
 Ni tua custodis, avidus jam jam auferet heres. 151
 Men' vivo? Ut vivas igitur, vigila. Hoc age. Quid
 vis?
 Deficient inopem venæ te, ni cibus atque
 Instans accedit stomacho fultura ruenti.
 Tu cessas? Agedum, sume hoc ptisanarium oryza.
 Quanti emtæ? Parvo. Quanti ergo? Octussibus. Eheu!
 Quid refert morbo, an furtis, pereamne rapinis?
 Quisnam igitur sanus? Qui non stultus. Quid avarus?
 Stultus et insanus. Quid? si quis non sit avarus;
 Continuo sanus? Minime. Cur, Stoice? Dicam.
 Non est cardiacus (Craterum dixisse putato) 161
 Hic æger: recte est igitur, surgetque? Negabit;
 Quod latus, aut renes morbo tentantur acuto.
 Non est perjurus, neque fordidas: immolet æquis
 Hic porcæ Laribus. Verum ambitiosus et audax:
 Naviget Anticyram. Quid enim differt, balatroni 166
 Dones quidquid habes, an nunquam utare paratis?

Servius Oppidius Canusî duo prædia, dives
 Antiquo censu, gnatis divisse duobus
 Fertur, et hoc moriens pueris dixisse vocatis 170
 Ad lectum: Postquam te talos, Aule, nucesque
 Ferre sinu laxo, donare, et credere vidi;
 Te, Tiberi, numerare, cavis abscondere tristem:
 Extimui, ne vos ageret vesania discors;
 Tu Nomentanum, tu ne sequerere Cicutam. 175
 Quare per Divos oratus uterque Penates,
 Tu cave, ne minuas; tu, ne majus facias id
 Quod satis esse putat pater, et Natura coercet.
 Præterea, ne vos titillet Gloria, jure-
 jurando obstringam ambo: uter Ædilis fueritve 180
 Vestrum Prætor, is instabilis et sacer esto.
 In cicere, atque faba, bona tu perdasque lupinis
 Latus ut in Circo spatiere, et abeneus ut stes,
 Nudus agris, nudus nummis, insane, paternis?
 Scilicet ut plausus, quos fert Agrippa, feras tu, 185
 Astuta ingenuum vulpes imitata leonem?
 Ne quis humasse velit Ajacem, Atrida, vetas cur?
 Rex sum. Nil ultra quæro plebeius. Et æquam
 Rem imperito; ac, si cui videor non justus, inulto
 Dicere quod sentit permitto. Maxime Regum, 190
 Dî tibi dent capta classem reducere Troja:
 Ergo consulere, et mox respondere licebit?
 Consule. Cur Ajax heros ab Achille secundus
 Putrescit, toties servatis clarus Achivis;
 Gaudeat ut populus Priami Priamusque inhumato,
 Per quem tot juvenes patrio caruere sepulcro? 196
 Mille ovium insanus morti dedit, inelytum Ulyssem
 Et Menelaum una mecum se occidere clamans.
 Tu, cum pro vitula statuis dulcem Aulide gnatam

Ante

Ante aras, spargisque mola caput, improbe, falsa, 200
Rectum animi servas? Quorsum? Insanus quid enim

Ajax

Fecit? Cum stravit ferro pecus, abstinuit vim
Uxore et gnato, mala multa precatus Atridis:
Non ille aut Teucrum, aut ipsum violavit Ulysses.

Verum ego, ut hærentes adverfo litore naves 205

Eriperem, prudens placavi sanguine Divos.
Nempe tuo, furiose. Meo, sed non furiosus.

Qui species alias veri scelerisque, tumultu
Permittas, capiet, commotus habebitur; atque
Stultitiane erret, nihilum distabit, an ira. 210

Ajax, cum immeritos occidit, desipit, agnos:
Cum prudens scelus ob titulos admittis inanes,
Stas animo? et purum est, vitio tibi cum tumidum est
cor?

Si quis lectica nitidam gestare amet agnam;
Huic vestem, ut gnatae, paret ancillas, paret aurum;
Pupam, aut pupillam apellet, fortique marito 216
Destinet uxorem; interdicto huic omne adimat jus
Prætor, et ad sanos abeat tutela propinquos.

Quid? si quis gnatam pro muta devovet agna,
Integer est animi? Ne dixeris. Ergo ubi prava 220

Stultitia, hic summa est insania: qui sceleratus,
Et furiosus erit, Cepit quem vitrea Fama,
Hunc circum tonuit gaudens Bellona cruentis.

Nunc, age, Luxuriam et Nomentanum arripe mecum;
Vincet enim stultos Ratio insanire nepotes. 225

Hic simul accepit patrimonii mille talenta,
Edicit, piscator uti, pomarius, auceps,
Unguentarius ac Tusci turba impia vici,
Cum scurris fartor, cum Velabro omne macellum,

U 3

Mane

Mane domum veniant. Quid enim? Venere frequentes.
Verba facit leno: Quidquid mihi, quidquid et horum
Cuique domi est, id crede tuum; et vel nunc pete, vel
cras.

Accipe quid contra juvenis responderit æquus:

Tu nive Lucana dormis ocreatus, ut aprum

Cœnem ego: tu pisces hiberno ex æquore verris: 235

Segnis ego, indignus qui tantum possideam. Aufer:

Sume tibi decies; tibi tantundem; tibi triplex,

Unde uxor media currit de nocte vocata.

Filius Æsopi detractam ex aure Metellæ

(Scilicet ut decies solidum absorberet) aceto 240

Diluit insignem baccam: qui sanior, ac si

Illud idem in rapidum flumen jaceretve cloacam?

Quinti progenies Arrî, par nobile fratrum,

Nequitie, et nugis, pravorum et amore gemellum,

Luscinias soliti impenso prandere coemtas; 245

Quorsum abeant? Sanin? creta an carbone notandi?

Ædificare casas, plostello adjungere mures,

Ludere par impar, equitare in arundine longa,

Si quem delectet barbatum; amentia verset.

Si puerilius his Ratio esse evincet amare; 250

Nec quidquam differre, utrumne in pulvere, trimus

Quale prius, ludas opus, an meretricis amore

Solicitus plores: quæro, Faciasne quod olim

Mutatus Polemo? ponas insignia morbi,

Fasciolas, cubital, focalia? potus ut ille 255

Dicitur ex collo furtim carpsisse coronas,

Postquam est impransu correptus voce magistri.

Porrigis irato puero cum poma, recusat:

Sume, catelle; negat: si non des, optet. Amator

Exclusus qui distat? agit ubi secum, eat, an non, 260

Quo

Quo rediturus erat non arcessitus; et hæret
 Invisis foribus: Ne nunc, cum me vocat ultro,
 Accedam? an potius mediter finire labores?
 Exclufit, revocat: redeam? Non, fi obsecret. Ecce
 Servus non paulo fapientior: O here, quæ res 265
 Nec modum habet, neque confilium, ratione modoque
 Tractari non vult. In amore hæc funt mala: bellum,
 Pax rurfum. Hæc fi quis tempeftatis prope ritu
 Mobilia, et cæca fluitantia forte, labore
 Reddere certa fibi; nihilo plus explicet, ac fi 270
 Infanire paret certa ratione modoque.
 Quid? cum Picenis excerptis femina pomis,
 Gaudes, fi cameram percuffi forte; penes te es?
 Quid? cum balba feris annoso verba palato,
 Edificante cafas qui fanior? Adde cruorem 275
 Stultitiæ, atque ignem gladio fcutare. Modo, inquam,
 Hellade percuffa, Marius cum præcipitat fe,
 Cerritus fuit? an commotæ crimine mentis
 Abfolves hominem, et fceleris damnabis eundem,
 Ex more imponens cognata vocabula rebus? 280
 Libertinus erat, qui circum compita ficcus
 Lautis mane fenex manibus currebat, et, Uquum,
 (Quid tam magnum? addens) unum me fuppite morti,
 Dis etenim facile eft, orabat; fanus utrifque
 Auribus atque oculis: mentem, nifi litigiofus, 285
 Exciperet dominus, cum venderet. Hoc quoque vulgus
 Chryfippus ponit fecunda in gente Menenî.
 Jupiter, ingentes qui dasque adimisque dolores,
 Mater ait pueri menses jam quinque cubantis,
 Frigida fi puerum quartana reliquerit; illo 290
 Mane die, quo tu indicis jejuniâ, nudus
 In Tiberi ftabit. Cafus medicusve levarit
 Egrum ex præcipiti; mater delira neçabit

In

In gelida fixum ripa, febrimque reducet.
 Quonē malo mentem concussa? Timore Deorum.
 Hæc mihi Stertinius, sapientum octavus, amico 295
 Arma dedit; posthac ne compellarer inultus.
 Dixarit insanum qui me, totidem audiet; atque
 Respicere ignoto discet pendentia tergo.
 Stoice, post damnum sic vendas omnia pluri;
 Quam me stultitiam (quoniam non est genus unum)
 Insanire putas? ego nam videor mihi sanus. 301
 Quid? caput abscissum manibus cum portat Agave
 Gnati infelicis, sibi tum furiosa videtur?
 Stultum me fateor (liceat concedere veris)
 Atque etiam insanum: tantum hoc ediffere, quo me
 Ægrotare putes animi vitio. Accipe. Primum 306
 Ædificas; hoc est, longos imitaris, ab imo
 Ad summum totus moduli bipedalis; et idem
 Corpore majorem rides Turbonis in armis
 Spiritum et incessum: qui ridiculus minus illo? 310
 An quodcunque facit Mæcenās, te quoque verum est,
 Tantum dissimilem, et tanto certare minorem?
 Absentis ranae pullis vituli pede pressis,
 Unus ubi effugit, matri denarrat, ut ingens
 Bellua cognatos eliserit. Illa rogare, 315
 Quantane? non tantum, sufflans se, magna fuit? Tum
 Major dimidio: Num tantum? Cum magis atque
 Se magis inflaret: Non, si te ruperis, inquit,
 Par eris. Hæc a te non multum abludit imago.
 Adde poemata nunc; hoc est, oleum adde camino;
 Quæ si quis sanus fecit, sanus facis et tu. 321
 Non dico horrendam rabiem. Jam desine. Cultum
 Majorem censu. Teneas, Damasippe, tuis te.
 Mille puellarum, puerorum mille furores.
 O major tandem parcas, Insane, minori. 325

SATIRA

SATIRA IV.

HORATIUS ET CATIUS.

UNDE, et quo Catus? 'Non est mihi tempus aventi
 Ponere signa novis præceptis; qualia vincant
 Pythagoran, Anytique reum, doctumque Platona.
 Peccatum fateor, cum te sic tempore lavo
 Interpellarim: sed des veniam bonus, oro.
 Quod si interciderit tibi nunc aliquid, repetes mox;
 Sive est naturæ hoc, sive artis, mirus utroque
 'Quin id erat curæ, quo pacto cuncta tenerem;
 Utpote res tenues, tenui sermone peractas.
 Ede hominis nomen; simul et Romanus, an hospes.
 'Ipse memor præcepta canam: celabitur auctor.
 Longa quibus facies ovis erit, illa memento,
 Ut succi melioris, et ut magis alta rotundis,
 Ponere: namque marem cohibent callosa vitellum.
 Caule suburbano, qui ficeis crevit in agris,
 Dulcior: irriguo nihil est elutius horto.
 Si vespertinus subito te oppresserit hospes;
 Ne gallina malum responset dura palato,
 Doctus eris vivam musto mersare Falerno:
 Hoc teneram faciet. Pratenfibus optima fungis
 Natura est: aliis male creditur. Ille salubres
 Ætates peraget, qui nigris prandia moris
 Finiet, ante gravem quæ legerit arbore solem.
 Aufidius fortî miscebat mella Falerno,
 Mendose; quoniam vacuis committere venis
 Nil nisi lene decet. Leni præcordia mulso
 Prolueris melius. Si dura morabitur alvus,
 Mitulus et viles pellent obstantia conchæ,

Eg

Et lapathi brevis herba : sed albo non sine Coo.
 Lubrica nascentes implent conchylia Lunæ : 30
 Sed non omne mare est generosæ fertile testæ.
 Murice Baiano melior Lucrina peloris :
 Ostrea Circeiis, Miseno oriuntur echini :
 Pectinibus patulis jactat se molle Tarentum.
 Nec sibi cœnarum quivis temere arroget artem, 35
 Non prius exacta tenui ratione saporum.
 Nec satis est cara pisces averrere mensa,
 Ignarum quibus est jus aptius, et quibus assis
 Languidus in cubitum jam se conviva reponet.
 UMBER, et iligna nutritus glande, rotundas 40
 Curvet aper lances carnem vitantis inertem :
 Nam Laurens malus est, ulvis et arundine pinguis.
 Vineæ summittit capreas non semper edules.
 Fecundæ leporis sapiens sectabitur armos.
 Piscibus atque avibus quæ natura ac foret ætas, 45
 Ante meum nulli patuit quæsitæ palatum.
 Sunt quorum ingenium nova tantum crustula promit.
 Nequaquam satis est re una consumere curam :
 Ut si quis solum hoc, mala ne sint vina, labore,
 Quali perfundat pisces securus olivo. 50
 Massica si cœlo suppones vina sereno ;
 Nocturna, si quid crassi est, tenuabitur aura,
 Et decedet odor nervis inimicus : at illa
 Integrum perdunt lino vitiata saporem.
 Surrentina vaser qui miscet face Falerna 55
 Vina, columbino limum bene colligit ovo ;
 Quatenus ima petit volvens aliena vitellus.
 Tostis marcentem squillis recreabis et Asra
 Potorem cochlea ; nam lactuca innatat acri
 Post vinum stomacho : perna magis, ac magis hillis 60
 Flagitat

Flagitat immorsus refici; quin omnia mavult,
 Quæcunque immundis fervent allata popinis.
 Est operæ pretium duplicis pernoscere juris
 Naturam. Simplex e dulci constat olivo:
 At pingui miscere mero muriaque decebit, 65
 Non alia, quam qua Byzantia putruit orca.
 Hoc ubi confusum sectis inferbuit herbis,
 Corycioque croco sparsum stetit; insuper addes
 Pressa Venafranæ quod bacca remisit olivæ.
 Picenis cedunt pomis Tiburtia succo; 70
 Nam facie præstant. Venucula convenit ollis.
 Rectius Albanam fumo duraveris uvam.
 Hanc ego cum malis, ego facem primus et allec,
 Primus et invenior piper album, cum sale nigro
 Incretum, puris circumposuisse catillis. 75
 Immane est vitium, dare millia terna macello,
 Angustoque vagos pisces urgere catino.
 Magna movet stomacho fastidia; seu puer unctis
 Tractavit calicem manibus, dum furta ligurit,
 Sive gravis veteri crateræ limus adhæsit. 80
 Vilibus in scopis, in mappis, in scobe, quantus
 Consistit sumtus? Neglectis, flagitium ingens.
 Ten' lapides varios lutulenta radere palma,
 Et Tyrias dare circum illota toralia vestes;
 Oblitum, quanto curam sumtumque minorem 85
 Hæc habeant, tanto reprehendi justius illis,
 Quæ nisi divitibus nequeant contingere mensis?
 Docte Catî, per amicitiam Divosque rogatus,
 Ducere me auditum, perges quocunque, memento.
 Nam quamvis memori referas mihi pectore cuncta, 90
 Non tamen interpretes tantundem juveris. Adde
 Vultum habitumque hominis; quem tu vidisse beatus
 Non

Non magni pendis, quia contigit: at mihi cura
 Non mediocris inest, fontes ut adire remotos,
 Atque haurire queam vitæ præcepta beatae.

SATIRA V.

ULYSSES ET TIRESIAS.

Script. post A. U. C. DCCXXXIII.

Hoc quoque, Tiresia, præter narrata, petenti
 Responde; quibus amissas reparare queam res
 Artibus atque modis—quid rides? ‘Jamne, dolose,
 Non satis est Ithacæm revehi, patriosque Penates
 Aspicere?’ O nulli quidquam mentite, vides ut
 Nudus inopsque domum redeam, te vate; neque illic
 Aut apotheca procis intacta est, aut pecus. Atqui
 Et genus, et virtus, nisi cum re, vilior alga est.
 ‘Quando pauperiem, missis ambagibus, horres;
 Accipe, qua ratione queas ditescere. Turdus,
 Sive aliud privum dabitur tibi; devolet illuc,
 Res ubi magna nitet, domino sene. Dulcia poma,
 Et quoscunque feret cultus tibi fundus honores,
 Ante Larem gustet venerabilior Lare dives:
 Qui quamvis perjurus erit, sine gente, cruentus
 Sanguine fraterno, fugitivus; ne tamen illi
 Tu comes exterior, si postulet, ire recuses.
 Utne tegam spurco Damae latus? Haud ita Trojæ
 Me gessi, certans semper melioribus. ‘Ergo
 Pauper eris.’ Fortem hoc animum tolerare jubebo:

Et quondam majora tui. Tu protinus, unde 21
 Divitias ærisque ruam, dic, augur, acervos.
 Dixi equidem, et dico. Captes astutus ubique
 Testamenta senum: neu, si vaser unus et alter
 Infidiatorem præroso fugerit hamo, 25
 Aut spem deponas, aut artem illatus omittas.
 Magna minorve foro si res certabitur olim;
 Vivet uter locuples sine gnatis, improbus, ultro
 Qui meliorem audax in jus vocet; illius esto
 Defensor. Fama civem causaque priorem 30
 Sperne, domi si gnatus erit, fecundave conjux.
 Quinte, puta, aut Publi (gaudent prænومine molles
 Auriculæ), tibi me virtus tua fecit amicum.
 Jus anceps novi; causas defendere possum.
 Eripiet quivis oculos citius mihi, quam te 35
 Contemtum, casta nuce pauperet. Hæc mea cura est,
 Ne quid tu perdas, neu sis locus. Ire domum, atque
 Pelliculam curare jube. Si cognitor ipse:
 Persta, atque obdura; seu rubra Canicula findet
 Infantes statuas, seu pingui tentus amaso 40
 Furius hibernas cana nive conspuet Alpes.
 Nonne vides (aliquis cubito stantem prope tangens
 Inquiet) ut patiens, ut amicis aptus, ut acer?
 Plures adnabunt thynni, et cætaria crescent.
 Si cui præterea validus male filius in re 45
 Præclara sublatu aletur; ne manifestum
 Cœlibis obsequium nudet te, leniter in spem
 Arrepe officiosus, ut et scribare secundus
 Hæres; et, si quis casus puerum egerit Orco,
 In vacuum venias. Perraro hæc alea fallit, 50
 Qui testamentum tradet tibi cunque legendum,
 Abnuere, et tabulas a te removere memento;

Sic tamen, ut limis rapias, quid prima secundo
 Cera velit versu: solus, multisne coheres
 Veloci percurrere oculo. Plerumque recoctus 55
 Scriba ex quinqueviro corvum deludet hiantem;
 Captatorque dabit risus Nasica Corano.
 Num furis? an prudens ludis me, obscura canendo?
 'O Laertiade, quidquid dicam, aut erit, aut non:
 Divinare etenim magnus mihi donat Apollo.' 60
 Quid tamen ista velit sibi fabula, si licet, ede.
 'Tempore quo juvenis Parthis horrendus, ab alto
 Demissum genus Aenea, tellure marique
 Magnus erit; forti nubet procera Corano
 Filia Nasica, metuentis reddere soldum. 65
 Tum gener hoc faciet: tabulas socero dabit, atque
 Ut legat orabit. Multum Nasica negatas
 Accipiet tandem, et tacitus leget; invenietque
 Nil sibi legatum, præter plorare, suisque.
 Illud ad hæc jubeo: Mulier si forte dolosa, 70
 Libertusve senem delirum temperet, illis
 Accedas socius: laudes, lauderis ut absens.
 Adjuvat hoc quoque: sed vincet longe prius ipsum
 Expugnare caput. Scribet mala carmina vecors?
 Laudato. Scortator erit? Cave te roget: ultro 75
 Penelopen facilis potiori trade.' Putasne,
 Perduci poterit tam frugi, tamque pudica,
 Quam nequiere proci recto depellere cursu?
 'Venit enim magnum donandi parca juvenus;
 Nec tantum Veneris, quantum studiosa culinæ. 80
 Sic tibi Penelope frugi est: quæ, si semel uno
 De sene gustarit, tecum partita lucellum,
 Ut canis a corio nunquam absterrebitur uncto.
 Me sene, quod dicam, factum est. Anus improba Thebis

Ex testamento sic est elata: cadaver 85
 Unctum oleo largo nudis humeris tulit heres,
 Scilicet elabi si posset mortua; credo,
 Quod nimium institerat viventi. Cautus adito:
 Neu defis operæ, neve immoderatus abundes.
 Difficilem et morosum offendes garrulus; ultro 90
 Non etiam fileas. Davus sis comicus; atque
 Stes capite obstipo, multum similis metuenti.
 Obsequio grassare: mone, si increbuit aura,
 Cautus uti velet carum caput: extrahe turba
 Oppositis humeris: aurem substringe loquaci. 95
 Importunus amat laudari? Donec Ohe jam!
 Ad cælum manibus sublatis dixerit, urge; et
 Crescentem tumidis infla sermonibus utrem.
 Cum te servitio longo curaue levavit,
 Et certum vigilans, Quartæ esto partis Ulysses, 100
 Audieris, heres: Ergo nunc Dama sodalis
 Nusquam est? Unde mihi tam fortem, tamque fidelem?
 Sparge subinde: et, si paulum potes, illacrimare. Est
 Gaudia prodeñtem vultum celare. Sepulcrum
 Permissum arbitrio sine sordibus exstrue: funus 105
 Egregie factum laudet vicinia. Si quis
 Forte coheredum senior male tussiet; hujc tu
 Dic, ex parte tua, seu fundi five domus sit
 Emtor, gaudentem nummo te addicere.—Sed me
 Imperiosa trahit Proserpina. Vivè, valeque. 110

SATIRA VI.

Script. A. U. C. DCCXXIII.

HOC erat in votis: modus agri non ita magnus,
 Hortus ubi, et tecto vicinus jugis aquæ fons,
 Et paulum silvæ super his foret. Auctius atque
 Dî melius fecere. Bene est. Nihil amplius oro,
 Maia nate, nisi ut propria hæc mihi monera faxis,
 Si neque majorem feci ratione mala rem,
 Nec sum facturus vitio culpæ minorem:
 Si veneror stultus nihil horum: O si angulus ille
 Proximus accedat, qui nunc denormat agellum!
 O si urnam argenti fors quæ mihi monstret, ut illi, re
 Thesauro invento qui mercenarius agrum
 Illum ipsum mercatus aravit, dives amico
 Hercule! si, quod adest, gratum juvat: hæc prece te oro,
 Pingde pecus domino facias, et cetera, præter
 Ingenium; utque soles, custos mihi maximus ad sis,
 Ergo ubi me in montes et in arcem ex Urbe removi,
 Quid prius illustrem Satiris Mosaque pedestri?
 Nec mala me ambitio perdit, nec plumbeus Aufar,
 Autumnusque gravis, Libinæ questus acerba
 Matutine pater, seu Janæ libentius audis,
 Unde homines operum primos vitæque labores
 Instituunt (sic Dis placitum) tu cæminis esto
 Principium. Romæ sponforem me rapis: Eia,
 Ne prior officio quisquam respondeat, urge;
 Sive Aquilo terras radit, seu bruma nivalem
 Interiore diem gyro trahit, ire necesse est.
 Postmodo, quod mi oblit, clare certumque locuto
 Luctandum in turba; facienda injuria tardis.

Quid

‘ Quid tibi vis, quas res agis, insane ?’ improbus urget
Iratis precibus. ‘ Tu pulses omne quod obftet, 30
Ad Mæcenatem memori si mente recurras.’

Hoc juvat, et melli est ; non mentiar. At simul atras
Ventum est Esquillas ; aliena negotia centum
Per caput et circa saliant latus. ‘ Ante secundam

Roscius orabat sibi adestes ad Puteal cras. 35

De re communi scribæ magna atque nova te

Orabant hodie meminisses, Quinte, reverti.

Imprimat his, cura, Mæcenas signa tabellis.’

Dixeris, Experiar : ‘ Si vis, potes,’ addit ; et instat.

Septimus octavo propior jam fugerit annus, 40

Ex quo Mæcenas me cœpit habere suorum

In numero ; duntaxat ad hoc, quem tollere rheda

Vellet, iter faciens, et cui concedere nugas

Hoc genus : Hora quota est ? Threx est Gallina Syro
par ?

Matutina parum cautos jam frigora mordent : 45

Et quæ rimosa bene deponuntur in aure.

Per totum hoc tempus subjectior in diem et horam

Invidiæ. ‘ Noster ludos spectaverit una,

Luserit in Campo, Fortunæ filius,’ omnes.

Frigidus e Rostrois manet per compita rumor ; 50

Quicumque obvius est, me consulit : ‘ O bone (nam te
Scire, Deos quoniam propius contingis, oportet)

Nūmquid de Dacis audisti ?’ Nil equidem. ‘ Ut tu

Semper eris derisor !’ At omnes Dī exagitent me,

Si quidquam. ‘ Quid ? Militibus promissa Triquetra

Prædia Cæsar, an est Itala tellure daturus ?’ 56

Jurantem me scire nihil miratur ut unum

Scilicet egregii mortalem altique silenti.

Perditur hæc inter misero lux, non sine votis.

Q rus, quando ego te aspiciam ! quandoque licebit
 Nunc veterum libris, nunc somno et inertibus horis,
 Ducere solitæ jucunda obliviam vitam !
 O quando faba Pythagoræ cognata, simulque
 Unciæ satis pingui ponentur oluscula lardo !
 O noctes, cœnæque Deum ! quibus ipse meique 65
 Ante Larem vescor proprium, vernasque procaces
 Libatis pascō dapibus. Prout cuique libido est,
 Siccat inæquales calices conviva, solutus
 Legibus insanis ; seu quis capit acria fortis
 Pocula, seu modicis uvescit lætius. Ergo 70
 Sermo oritur, non de villis domibusve alienis,
 Nec male necne Lepos saltet : sed quod magis ad nos
 Pertinet, ac nescire malum est, agitamur ; utrumne
 Divitiis homines, an sint virtute beati ;
 Quidve ad amicitias, usus, rectumne, trahat nos ; 75
 Et quæ sit natura boni, summumque quid ejus
 Cervius hæc inter vicinus garrat aniles
 Ex re fabellas. Si quis nam laudat Arellum
 Sollicitas ignarus opes, sic incipit : Olim
 Rusticus urbanum murem mus paupere fertur 80
 Accepisse cavo, veterem vetus hospes amicum ;
 Asper, et attentus quæsitis ; ut tamen arctum
 Solveret hospitii animum. Quid multa ? neque illi
 Sepositi ciceris, nec longæ invidit avenæ :
 Aridum et ore ferens acinum, semesaque lardi 85
 Frustra dedit, cupiens varia fastidia cœna
 Vincere tangentis male singula dente superbo :
 Cum pater ipse domus palea porrectus in horna
 Effet ador loliumque, dapibus meliora relinquens.
 Tandem urbanus ad hunc : Quid te juvat, inquit,
 amice, 90

Prærupti

Prærupti nemoris patientem vivere dorso?
 Vis tu homines urbemque fœsis præponere filvis?
 Carpe viam (mihi crede) comes: terrestria quando
 Mortales animas vivunt sortita, neque ulla est
 Aut magno aut parvo leti fuga. Quo, bone, circa,
 Dum licet, in rebus jucundis vive beatus: 96
 Vive memor, quam sis ævi brevis. Hæc ubi dicta
 Agrestem pepulere, domo levis exsilit: inde
 Ambo propositum peragunt iter, urbis aventes
 Mœnia nocturni subrepere. Jamque tenebat 100
 Nox medium cœli spatium, cum ponit uterque
 In locuplete domo vestigia; rubro ubi cocco
 Tincta super lectos canderet vestis eburnos;
 Multaque de magna superessent fercula cœna,
 Quæ procul exstructis inerant hesteraa canistris. 105
 Ergo ubi purpurea portectum in veste locavit
 Agrestem, veluti succinctus curstat hospes,
 Continuatque dapes; necnon verniliter ipse
 Fungitur officiis, prælambens omne quod affert,
 Ille cubans gaudet mutata sorte, bonisque 110
 Rebus agit lætum convivam; cum subito ingens
 Valvarum strepitus lectis excussit utrumque.
 Currere per totum pavidi conclave; magisque
 Exanimes trepidare, simul domus alta Molossis
 Personuit canibus. Tum rusticus, Haud mihi vita
 Est opus hæc, ait, et valeas: me silva, cavusque 116
 Totus ab insidiis tenui solabitur ervo.

SATIRA VII.

Script. post A. U. C. DCCXXIII.

JAM DUDUM ausculto; et cupiens tibi dicere
servus

Pauca, reformido. Davusne? Ita, Davus, amicum
Mancipium domino, et frugi, quod sit satis; hoc est,
Ut vitale putes. Age, libertate Decembri
(Quando ita majores voluerunt) utere: narra. 5
Pars hominum vitiis gaudet constanter, et urget
Propositum: pars multa natat, modo recta capeffens,
Interdum pravis obnoxia. Sæpe notatus
Cum tribus annellis, modo læva Priscus inani,
Vixit inæqualis, clavum ut mutaret in horas; 10
Ædibus ex magnis subito se conderet, unde
Mundior exiret vix libertinus honeste;
Jam mœchus Romæ, jam mallet doctus Athenis
Vivere; Vertumnis, quotquot sunt, natus iniquis.
Scurra Volanerius, postquam illi iusta chiragra 15
Contudit articulos, qui pro se tolleretur atque
Mitteret in phimum talos, mercede diurna
Conductum pavit: quanto constantior idem
In vitiis, tanto levius miser ac prior ille,
Qui jam contento, jam laxo fune laborat. 20
Non dices hodie, quorsum hæc tam putida tendant,
Furcifer? Ad te, inquam. Quo pacto, pessime? Landas
Fortunam ac mores antiquæ plebis; et idem,
Si quis ad illa Deus subito te agat, usque recuses:
Aut quia non sentis, quod clamas, rectius esse; 25
Aut quia non firmus rectum defendis; et heres,
Nequicquam cœno cupiens evellere plantam.

SATIRA

Romæ

Romæ rus optas; absentem rusticus Urbem
 Tollis ad astra levis. Si nusquam es forte vocatus
 Ad cenam, laudas securem olus; ac, velut usquam
 Vincit eas, ita te felicem ducis amasque,
 Quod nusquam tibi sit potandum. Jusserit ad se
 Mæcenæ serum sub lumina prima venire
 Convivam? Nemen' oleum fert ocys? ecquis
 Audit? cum magno blateras clamore, fugisque.
 Milvius et scurræ, tibi non referenda precati,
 Discunt. Etenim fateor me, dixeris ille,
 Duci ventre levem: nasum nidore supinor.
 Labecillus, ineri, si quid vitæ, adde, popino.
 Tu, cum sis quod ego, et fortassis nequior, alto
 Insectent, stultus melior; verbisque decoris
 Obvolvas vitium? Quid, si me stultior ipso
 Quingentis embo drachmâs deprenderis? Aufer
 Me vultu terrent: manam stomachumque tenebo,
 Dum, quem Crispini docuit me janitor, edo.
 Te conjux aliena capit, meretricula Davum:
 Peccat inter nostrum cruce dignior? Aeris ubi me
 Natura incendit, sub clara nuda lacerna
 Quæcunque excepit turgentis verbera caudæ,
 Clonibus aut agitat equum lasciva sopinum,
 Dimittit neque famosum, neque sollicitum, ne
 Ditiore aut formæ mellioris moriat eodem.
 Tu, cum projectis insignibus, annulo equestri,
 Romanoque habitu, prodis ex iudice Dama
 Turpis, odoratum caput obscurante lacerna;
 Non es quod famulas? Metuens induceris, atque
 Altercante libidinibus tremis ossa pavore.
 Quid refert, uti viogis ferroque necari
 Auctoratus es; an turpi clausus in arca,

Quo

Quo te demisit peccati conscia herilis, 60
 Contractum genibus tangas caput? Estne marito
 Matronæ peccantis in ambos iusta potestas?
 In corruptorem vel iustior. Illa tamen se
 Non habitu, mutæve loco, peccatæ superne;
 Cum te formidet mulier, neque credat amanti. 65
 Ibis sub furcam prudens, dominoque furenti
 Committes rem omnem, et vitam, et cum corpore
 famam.
 Evasti? Metues, credo, doctusque cavebis:
 Quæres quando iterum paveas, iterumque perire
 Possis. O toties servus! Quæ bellua ruptis, 70
 Cum semel effugit, reddit se prava catenis?
 Non sum mœchus, ais. Neque ego, hercule, fur,
 vasa
 Prætereo sapiens argentea. Tolle periculum,
 Jam vaga profiliet frænis natura remotis.
 Tune mihi dominus, rerum imperiis hominumque 75
 Tot tantisque minor? quem ter, vindicta quaterque
 Imposita haud unquam misera formidine privet?
 Adde super, dictis quod non levius valeat: nam
 Sive vicarius est, qui servo paret, uti mos
 Vester ait, seu conservus; tibi quid sum ego? Nempe
 Tu, mihi qui imperitas, aliis servis miser, atque 81
 Duceris, ut nervis alienis mobile lignum.
 Quisnam igitur liber? Sapiens; sibi qui imperiosus;
 Quem neque pauperies, neque mors, nec vincula terrent;
 Responsare cupidinibus, contemnere honores 85
 Fortis, et in seipso totus; teres atque rotundus,
 Externi ne quid valeat per leve morari;
 In quem manca ruit semper Fortuna. Potesne
 Ex his, ut proprium, quid noscere? Quinque talenta
 Poscit

Poscit te mulier, vexat, foribusque repulsum 90
 Perfundit gelida: rursus vocat. Exipe turpi
 Colla iugo: Liber, liber sum, dic age. Non quis:
 Urget enim mentem dominus non lenis, et acres
 Subiectat lasso stimulos, versatque negantem.
 Vel cum Pausiaca torpes, insane, tabella; 95
 Qui peccas minus atque ego, cum Fulvi Rutubæque
 Aut Placideiani contento poplite miror
 Prælia, rubrica picta aut carbone, velut si
 Re vera pugnent, feriant, vitentque moventes
 Arma viri? Nequam et cessator Davus: at ipse 100
 Subtilis veterum iudex et callidus audis.
 Nil ego, si ductor libo fumante: tibi ingens
 Virtus atque animus cœnis responsat opimis.
 Obsequium ventris mihi perniciosos est cur?
 Tergo plector enim: qui tu impunitior illa, 105
 Quæ parvo fumi nequeunt, obsonia captas?
 Nempe inamarefcent epulæ sine fine petita;
 Illusque pedes vitiosum ferre recusant
 Corpus. An hic peccat, sub noctem qui puer uvam
 Furtiva mutat strigili? qui prædia vendit, 110
 Nil servile gulæ parens habet? Adde, quod idem
 Non horam tecum esse potes, non otia recte
 Ponere; teque ipsum vitas fugitivus et erro,
 Jam vino quærens, jam somno fallere curam:
 Frustra: nam comes atra premit, sequiturque fugacem.
 Unde mihi lapidem? Quorsum est opus? Unde sagittas?
 Aut insanit homo, aut versus facit. Ocyus hinc te
 Ni rapis, accedes opera agro nona Sabino. 118

SATIRA VIII.

Scripta ante A. U. C. DCCXLIV.

UT Nasidienus iuvit te cœna beati?
 Nam mihi convivam querenti dictus hœre illic
 De medio potare dis. Sic, ut mihi nunquam
 In vita fuerit melius. Dic (si grave non est)
 Quæ prima iratum ventrem placaverit esca.
 In primis Lucanus aper: leni fuit Austro
 Captus, ut aiebat cœna pater: acris circum
 Rapula, lactuæ, radices, qualis lassum
 Pervellunt stomachum, sifer, allec, facula Coa.
 His ubi sublati puer alte cinctus acarnam
 Gauſape purpureo mensam perterſit, et alter
 Sublegit quodcumque jaceret inutile, quodque
 Posset cœnantes offendere: ut Attica virgo
 Cum sacris Cereis, procedit fuscus Hydaspea,
 Cœcuba vina ferens; Alcon, Chium maria expers. 15
 Hic herus: Albanum, Mœcenæ, sive Falerum
 Te magis appositis delectat: habemus utrumque:
 Divitias miſeras. Sed quis cœnantibus una,
 Fundani, pulchre fuerit tibi, noſſe laboro.
 Summus ego, et prope me Viſcus Thurius, et infra
 (Si memini) Varius: cum Servilio Balatrone 21
 Vibidius, quos Mœcenæ adduxerat umbras.
 Nomentanus erat supra ipsum; Porcius infra,
 Ridiculus totas ſemel abſorbere placentas.
 Nomentanus ad hoc, qui, ſi quid forte lateret, 25
 Indice monſtraret digito. Nam cœtera turba,
 Nos, inquam, cœnamus aves, conchyliâ, piſces,

Longe

Longe dissimilem noto celantia succum:
 Ut vel continuo patuit, cum passeris, atque
 Ingustata mihi porrexerat ilia rhombi.
 Post hoc me docuit melimela rubere, minorem
 Ad lunam delecta. Quid hoc intersit, ab ipso
 Audieris melius. Tam Vibidius Balatroni:
 Nos, nisi damnofo bibimus, moriemur inulti:
 Et calices poscit maiores. Vertere pallor
 Tum parochi faciem, nil sic metuentis ut acres
 Potores: vel quod maledicunt liberius; vel
 Fervida quod subtile exfurdant vina palatum.
 Invertunt Allifanis vinaria tota
 Vibidius Balatroque; secutis omnibus; imi
 Convivæ lecti nihilum nocuere lagenis.
 Affertur squillas inter muræna natantes
 In patina porrecta. Sub hoc herus: Hæc gravida,
 inquit,
 Capta est, deterior post partum carne futura.
 His mistum jus est oleo, quod prima Venafri
 Pressit cella; garo de succis piscis Iberi;
 Vino quinquenni, verum citra mare nato,
 Dum coquitur; cocto Chium sic convenit, ut non
 Hoc magis ullum aliud; pipere albo, non sine aceto,
 Quod Methymnæam vitio mutaverit uvam.
 Erucas virides, inulas ego primus amaras
 Monstravi incoquere; illotos Curtillas echinos,
 Ut melius muria, quam testa marina remittit.
 Interea suspensa graves aulaea ruinas
 In patinam fecere, trahentia pulveris atri
 Quantum non Aquilo Campanis excitat agris.
 Nos majus veriti, postquam nihil esse pericli

Y

Sensimus,

Sensimus, erigimur. Rufus posito capite, ut si
 Filius immaturus obisset, flere. Quis esset
 Finis? ni sapiens sic Nomentanus amicum 60
 Tolleret: Heu! Fortuna, quis est crudelior in nos
 Te Deus? Ut semper gaudes illudere rebus
 Humanis! Varius mappa compescere risum
 Vix poterat. Balatro suspendens omnia naso,
 Hæc est conditio vivendi, aiebat: eoque 65
 Responsura tuo nunquam est par fama labori.
 Tene, ut ego accipiar laute, torquerier omni
 Solitudine districtum; ne panis adustus,
 Ne male conditum jus apponatur; ut omnes
 Præcincti recte pueri contique ministrent? 70
 Adde hos præterea casus: aula ruant si,
 Ut modo; si patinam pede lapsus frangat agaso.
 Sed convivoris, uti ducis, ingenium res
 Adversæ nudare solent, celare secundæ.
 Nasidienus ad hæc: Tibi Di, quæcunque preceris, 75
 Commoda dent; ita vir bonus es, convivaque comis:
 Et soleas poscit. Tum in lecto quoque videres
 Stridere secreta divisos aure susurros.
 Nullos his mallet ludos spectasse: sed illa
 Redde, age, quæ deinceps risisti. Vibidius dum 80
 Querit de pueris, num sit quoque fracta lagena,
 Quod sibi poscenti non dentur pocula; dumque
 Ridetur fidei rerum, Balatrone secundo:
 Nasidiene, redis mutatae frontis, ut arte
 Emendaturus fortunam. Deinde secuti 85
 Mazonomo pueri magno discerpta ferentes
 Membra gruvis sparfi sale multo, non sine farre,
 Pinguibus et fisis pastum jecur anseris albi,

Et

Et leporum avulsos, ut multo suavius, armos,
 Quam si cum lumbis quis edit. Tum pectore adusto
 Vidimus et merulas poni, et sine clune palumbes; 91
 Suaves res, si non causas narraret earum, et
 Naturas dominus: quem nos sic fugimus ulti,
 Ut nihil omnino gustaremus, velut illis
 Canidia afflasset peior serpentibus Afris.

QUINTI
 HORATII FLACCI
 PISTOLARUM
 LIBRI DUO

Q. HORATII FLACCI
EPISTOLARUM
LIBER PRIMUS.

QUINTI
HORATII FLACCI
EPISTOLARUM
LIBRI DUO.

QUINTI
HORATII FLACCI
EPISTOLARUM
LIBRI DUO

Q. HORATII FLACCI
EPISTOLARUM

LIBER PRIMUS.

EPISTOLA I.

AD MÆCENATEM.

PRIMA dicte mihi, summa dicende Camena,
Spectatum satis, et donatum jam rude quaeris,
Mæcenas, iterum antiquo me includere ludo.
Non eadem est ætas, non mens. Veianius, armis
Herculis ad postem fixis, latet abditus agros;
Ne populum extrema toties exoret arena.
Est mihi purgatam crebro qui personet aurem :
Solve senescentem mature sanus equum, ne
Peccet ad extremum ridendus, et ilia ducat.
Nunc itaque et versus et cetera Iudicra pono :
Quid verum atque decens, curo et rogo, et omnis in
hoc sum :
Condo, et compono, quæ mox depromere possim.
Ac ne forte roges, quo me duce, quo Lare tuter :
Nullius addictus jurare in verba magistri,
Quo me cunque rapit tempestas, deferor hospes.
Nunc agilis fio, et merfor civilibus undis :
Nunc mihi res, non me rebus subjungere conor,
Virtutis veræ custos, rigidusque satelles :

Nunc

Nunc in Aristippi furtim praecepta relabor.
 Ut nox longa quibus mentitur amica, diesque 20
 Lenta videtur opus debentibus; ut piger annus
 Pupillis, quos dura premit custodia matrum:
 Sic mihi tarda fluunt ingrataque tempora, quæ spem
 Consiliumque morantur agendi gnaviter id, quod
 Æque pauperibus prodest, locupletibus æque; 25
 Æque neglectum pueris senibusque nocebit.
 Restat, ut his ego me ipse regam solerque elementis.
 Non possis oculo quantum contendere Lynceus,
 Non tamen idcirco contemnas lippus inungi;
 Nec, quia desperes invicti membra Glyconis, 30
 Nodosa corpus nolis prohibere chiragra.
 Est quadam prodire tenus, si non datur ultra.
 Fervet avaritia, miseroque cupidine pectus?
 Sunt verba ac voces, quibus hunc lenire dolorem
 Possis, et magnam morbi deponere partem. 35
 Laudis amore tumes? Sunt certa piacula, quæ te
 Ter pure lecto poterunt recreare libello.
 Invidus, iracundus, iners, vinosus, amator;
 Nemo adeo ferus est, ut non mitescere possit,
 Si modo culturæ patientem commodet aurem. 40
 Virtus est, vitium fugere; et sapientia prima,
 Stultitia caruisse. Vides, quæ maxima credis
 Esse mala, exiguum censum, turpemque repulsam,
 Quanto devites animi capitisque labore.
 Impiger extremos curris mercator ad Indos, 45
 Per mare pauperiem fugiens, per saxa, per ignes:
 Ne cures ea, quæ stulte miraris et optas.
 Discere, et audire, et meliori credere non vis?
 Quis circum pagos et circum compita pugnax
 Magna coronari contemnat Olympia, cui spes, 50
 Cui

Cui sit conditio dulcis sine pulvere palmæ? Nullus
 Vilius est auro argentum, virtutibus aurum. Vilius
 O cives, cives! quærenda pecunia primum;
 Virtus post nummos: hæc Janus summus ab imo
 Prodocet; hæc recinunt juvenes dictata senesque. 55
 Est animus tibi, sunt mores, est lingua, fidesque:
 Sed quadringentis sex septem millia defint,
 Plebs eris. At pueri ludentes, Rex eris, aiunt,
 Si recte facies. Hic murus aheneus esto,
 Nil conscire sibi, nulla pallescere culpa. 60
 Roscia, dic fodes, melior lex, an puerorum
 Nænia, quæ regnum recte facientibus offert,
 Et maribus Curiis, et decantata Camillis
 Iste tibi melius suadet, qui, Rem facias; rem,
 Si possis, recte; si non, quocunque modo rem; 65
 Ut propius spectes lacrymosa poemata Pippæ
 An qui fortunæ te respondere superba
 Liberum et erectum præsehs hortatur et optat?
 Quod si me populus Romanus forte roget,
 Non, ut porticibus, sic judiciis fruare idem;
 Nec sequar aut fugiam, quæ diligit ipse vel odit:
 Olim quod valpes ægrotæ cantu leoni
 Respondit, referam: Quia me vestigia terrent,
 Omnia te adversum spectantia, nulla retrorsum;
 Bellua multorum est caput. Nam quid sequar, aut
 quem? 75

Pars hominum gestit conducere publica: sunt qui
 Crustis et pomis viduas venentur avaras,
 Excipiantque senes, quos in vivaria mittant:
 Multis occulto crescit res fœnore. Verum
 Esto, aliis alios rebus studiisque teneri: 80
 Iidem eadem possunt horam durare probantes?

Nullus in orbe finus Baiis prælucet amoris,
 Si dixit dives; lacus et mare sentit amorem
 Festinantis heri: cui si vitiosa libido
 Fecerit auspiciū; eras ferramenta Teanum
 Tolleſtis, fabri. Lectus genialis in aula eſt?
 Nil ait eſſe prius, melius nil coelibe vita:
 Si non eſt, jurat bene ſolis eſſe maritis.
 Quo teneam vultus mutantem Protea nodo?
 Quid pauper? Ride. Mutat coenacula, lectos,
 Balnea, tonſores: conducto navigio æque
 Naſceat, ac locuples quem decit priua trirēmis.
 Si curatus inæquali tonſore capillos
 Occurro, rides: ſi forte ſubucula pexæ
 Trita ſubeſt tunica, vel ſi toga diſſidet impar;
 Rides. Quid, mea cum pugnat ſententia ſecum;
 Quod petiit, ſpernit; repetit quod nupes omiſi;
 Æſtuat, ac vitæ diſconvenit ordine toto;
 Diruit, ædificat, mutat quadrata rotundis?
 Inſanire putas ſolemnia me, neque rides,
 Nec medici credis, neque curatoris egere
 A prætoris dati; rerum tutela meorum
 Cum ſis, et prave ſectum ſtomacheris ob unguem
 De te pendentis, te reſpicientis amici.
 Ad ſummam, ſapiens uno minor eſt Jove, dives,
 Liber, honoratus, pulcher, Rex denique regum;
 Præcipue ſanus, niſi cum pituita moleſta eſt.

EPISTOLA

EPISTOLA II.

AD LOLLIUM.

Script. A. U. C. DCCXXV.—DCCXXVI.

TROJANI belli scriptorem, maxime Lolli,
 Dum tu declamas Romæ, Præneste relegi:
 Qui, quid sit pulchrum, quid turpe; quid utile, quid
 non,
 Planius ac melius Chrysippo et Crantore dicit.
 Cur ita crediderim, nisi quid te detinet, audi.
 Fabula, qua Paridis propter narratur amorem
 Græcia Barbariæ lento collisa duello,
 Stultorum regnum ac populorum continet ætus.
 Antenor censet belli præcidere causam:
 Quod Paris, ut salvus regnet vivatque beatus,
 Cogi posse negat. Nestor componere lites
 Inter Peliden festinat et inter Atriden.
 Hunc amor, ira quidem communiter urit utrumque.
 Quidquid delirant reges, plectuntur Achivi.
 Seditione, dolis, scelere, atque libidine, et ira,
 Iliacos intra muros peccatur et extra.
 Rursum quid virtus, et quid sapientia possit,
 Utile proposuit nobis exemplar Ulyssem:
 Qui, domitor Trojæ, multorum providus urbes
 Et mores hominum inspexit; latumque per æquor,
 Dum sibi, dum fociis reditum parat, aspera multa
 Pertulit, adversis rerum immerfabilis undis.
 Sirenum voces, et Circæ pocula nosti:
 Quæ si cum fociis stultus cupidusque bibisset,
 Sub domina meretrice fuisset turpis et excoers;
 Vixisset

Vixisset canis immundus, vel amica luto fus.
 Nos numerus sumus, et fruges consumere nati,
 Sponsi Penelopes, nebulones, Alcinoique
 In cute curanda plus æquo operata juventus;
 Cui pulchrum fuit in medios dormire dies, et 30
 Ad strepitum citharæ cessantem ducere somnum.
 Ut jugulent hominem, surgunt de nocte latrones:
 Ut teipsum serves, non expergisceris? Atqui
 Si noles sanus, cures hydropicus: et ni
 Posces ante diem librum cum lumine; si non
 Intendes animum studiis et rebus honestis; 35
 Invidia vel amore vigil torquebere. Nam cur
 Quæ lædunt oculum festinas demere; si quid
 Est animum, differs curandi tempus in annum?
 Dimidium facti, qui cœpit, habet. Sapere aude: 40
 Incipe. Vivendi recte qui prorogat horam,
 Rusticus exspectat dum defluat amnis: at ille
 Labitur, et labetur in omne volubilis ævum.
 Quæritur argentum, puerisque beata creandis
 Uxor; et incultæ pacantur vomere silvæ. 45
 Quod satis est cui contingit, nihil amplius optet.
 Non domus et fundus, non æris acervus et auri,
 Ægroto domini deduxit corpore febres,
 Non animo curas. Valeat possessor oportet,
 Si comportatis rebus bene cogitat uti. 50
 Qui cupit aut metuit; juvat illum sic domus et res,
 Ut lippum pictæ tabulæ, fomenta podagrum,
 Auriculas citharæ collecta sorde dolentes.
 Sincerum est nisi vas; quodcunque infundis, acescit.
 Sperne voluptates: nocet empta dolore voluptas. 55
 Semper avarus eget; certum voto pete finem.
 Invidus alterius macrescit rebus opimis:

invidia

Invidia

Invi
 Maj
 Infe
 Duo
 Ira
 Imp
 Fing
 Ire v
 Tem
 Milie
 Pecto
 Quo
 Testa
 Nec

JUL
 Claud
 Thrac
 An fre
 An pin
 Quid f
 Quis fi
 Bella
 Quid T
 Pindar

Invidia Siculi non invenere tyranni
 Majus tormentum. Qui non moderabitur ira,
 Infectum volet esse, dolor quod suaserit ac mens, 60
 Dum pœnas odio per vim festinat inulto.
 Ira furor brevis est. Animum rege; qui, nisi paret,
 Imperat: hunc frænis, hunc tu compesce catena.
 Fingit equum tenera docilem cervice magister
 Ire viam, qua monstrat eques: venaticus, ex quo 65
 Tempore cervinam pellem latravit in aula,
 Militat in silvis catulus. Nunc adhibe puro
 Pectore verba, puer; nunc te melioribus offer.
 Quo semel est imbuta recens, servabit odorem
 Testa diu. Quod si cessas, aut strenuus anteis; 70
 Nec tardum opperior, nec præcedentibus in isto.

EPISTOLA III.

AD JULIUM FLORUM.

Script. A. U. C. DCCXXXIII.

JULI Flore, quibus terrarum militet oris
 Claudius Augusti privignus, scire laboro.
 Thracane vos, Hebrusque nivali compede victus,
 An freta vicinas inter currentia turres,
 An pingues Asiæ campi collesque morantur? 5
 Quid studiosa cohors operum struit? Hoc quoque curo:
 Quis sibi res gestas Augusti scribere sumit?
 Bella quis et paces longum diffundit in ævum?
 Quid Titius, Romana brevi venturus in ora?
 Pindarici fontis qui non expalluit haustus, 10

Z

Fastidire

Fastidire lacus et rivos ausus apertos;
 Ut valet? ut meminit nostri? fidibusne Latinis
 Thebanos aptare modos studet, auspice Musa?
 An tragica desævit et ampullatur in arte?
 Quid mihi Celsus agit? monitus, multumque monendus,
 Privatas ut quærat opes, ac tangere vitet 16
 Scripta, Palatinus quæcunque recepit Apollo;
 Ne, si forte suas repetitum venerit olim
 Grex avium, plumas, moveat cornicula risum
 Furtivis nudata coloribus. Ipse quid audes? 20
 Quæ circumvolitas agilis thyma? Non tibi parvum
 Ingenium, non incultum est et turpiter hirtum.
 Seu linguam caulis acuis, seu civica jura
 Respondere paras; seu condis amabile carmen;
 Prima feres ederæ victricis præmia. Quod si 25
 Frigida curarum fomenta relinquere posses;
 Quo te cœlestis sapientia duceret, ires.
 Hoc opus, hoc studium parvi properemus et ampli;
 Si patriæ volumus, si nobis vivere cari.
 Debes hoc etiam rescribere; Si tibi curæ est, 30
 Quantæ conveniat, Munatius: an male facta
 Gratia nequicquam coit, et rescinditur; ac vos
 Seu calidus sanguis, seu rerum inscitia vexat,
 Indomita cervice feros. Ubicumque locorum
 Vivitis, indigni fraternum rumpere fœdus, 35
 Pascitur in vestrum reditum votiva juvæna.

EPISTOLA

EPISTOLA IV.

AD ALBIUM TIBULLUM.

Script. A. U. C. DCCXX.

ALBI, nostrorum sermonum candide iudex,

Quid nunc te dicam facere in regione Pedana?

Scribere quod Cassi Parmensis opuscula vincat?

An tacitum silvas inter reptare salubres,

Curantem quidquid dignum sapiente bonoque est?

Non tu corpus eras sine pectore. Dî tibi formam,

Dî tibi divitias dederunt, artemque fruendi.

Quid voveat dulci nutricula majus alumno,

Qui sapere, et fari possit quæ sentiat; et cui

Gratia, fama, valetudo contingat abunde,

Et mundus victus, non deficiente crumena?

Inter spem curamque, timores inter et iras,

Omnem crede diem tibi diluxisse supremum.

Grata superveniet, quæ non sperabitur, hora.

Me pinguem ac nitidum bene curata cute vises,

Cum ridere voles, Epicuri de grege porcum.

EPISTOLA V.

AD TORQUATUM.

Script. A. U. C. DCCXXXIV.

SI potes Archiacis conviva recumbere lectis,

Nec modica cœnare times olus omne patella;

Supremo te sole domi, Torquate, manebo.

Vina bibes, iterum Tauro diffusa palustres

Inter Minturnas Sinuessanumque Petrinum. 5
 Si melius quid habes, arcesse; vel imperium fer.
 Jamdudum splendet focus, et tibi munda supellex.
 Mitte leves spes, et certamina divitiarum,
 Et Moschi causam. Cras, nato Cæsare, festus
 Dat veniam somnumque dies. Impune licebit 10
 Æstivam sermone benigno tendere noctem.
 Quo mihi fortunas, si non conceditur uti?
 Parcus ob heredis curam nimiumque severus
 Affidet infano. Potare et spargere flores
 Incipiam, patiarque vel inconsultus haberi. 15
 Quid non ebrietas designat? Operta recludit;
 Spes jubet esse ratas; ad proelia trudit inertem;
 Sollicitis animis onus eximit; addocet artes.
 Fœcundi calices quem non fecere disertum?
 Contracta quem non in paupertate solutum? 20
 Hæc ego procurare et idoneus imperor, et non
 Invitus; ne turpe toral, ne sordida mappa
 Corruget nares; ne non et cantharus, et lanx
 Ostendat tibi te; ne fidos inter amicos
 Sit, qui dicta foras eliminet; ut cœeat par, 25
 Jungaturque pari. Butram tibi Septiciumque,
 Et, nisi cœna prior, potiorque puella Sabinum
 Detinet, assumam. Locus est et pluribus umbris:
 Sed nimis arcta premant olida convivia capræ.
 Tu, quotus esse velis, rescribe; et, rebus omissis, 30
 Atria servantem postico falle clientem.

EPISTOLA VI.

AD NUMICIUM.

Script. post A. U. C. DCCXXXIX.

NIL admirari prope res est una, Numici,
 Solaque, quæ possit facere et servare beatum.
 Hunc solem, et stellas, et decedentia certis
 Tempora momentis, sunt qui formidine nulla
 Imbuti spectant. Quid censes munera terræ? 5
 Quid, maris extremos Arabas ditantis et Indos?
 Ludicra quid, plausus, et amici dona Quiritis?
 Quo spectanda modo, quo sensu credis et ore?
 Qui timet his adversa, fere miratur eodem
 Quo cupiens pacto. Pavor est utrobique molestus: 10
 Improvisa simul species exterret utrumque:
 Gaudeat, an doleat; cupiat, metuatne; quid ad rem,
 Si, quidquid vidit melius pejusve sua spe,
 Defixis oculis, animoque et corpore torpet?
 Insani sapiens nomen ferat, æquus iniqui; 15
 Ultra quam satis est, virtutem si petat ipsam.
 I nunc, argentum et marmor vetus, æraque et artes
 Suspice: cum gemmis Tyrios mirare colores:
 Gaude, quod spectant oculi te mille loquentem:
 Gnavus mane forum, et vespertinus pete tectum; 20
 Ne plus frumenti dotalibus emetat agris
 Mutus, et (indignum quod sit) pejoribus ortus
 Hic tibi sit potius, quam tu mirabilis illi.
 Quidquid sub terra est, in apricum proferet ætas;
 Defodiet, condetque nitentia. Cum bene notum 25
 Porticus Agrippæ, et via te conspexerit Appi;

Ire tamen restat, Numa quo devenit et Ancus.
 Si latus aut renes morbo tentantur acuto,
 Quære fugam morbi. Vis recte vivere? quis non?
 Si virtus hoc una potest dare; fortis omittis 30
 Hoc age, deliciis. Virtutem verba putas, et
 Lucum ligna? Cave ne portus occupet alter;
 Ne Cibyratica, ne Bithyna negotia perdas:
 Mille talenta rotundentur, totidem altera; porro et
 Tertia succedant, et quæ pars quadret acervum. 35
 Scilicet uxorem cum dote, fidemque, et amicos,
 Et genus, et formam regina Pecunia donat;
 Ac bene nummatum decorat Suadela, Venusque.
 Mancipiis locuples, eget æris Cappadocum rex:
 Ne fueris hic tu. Chlamydes Lucullus, ut aiunt, 40
 Si posset centum scenæ præbere rogatus,
 Qui possum tot? ait: tamen et quæram, et quot habebo,
 Mittam. Post paulo scribit, sibi millia quinque.
 Esse domi chlamydatum: partem, vel tolleret omnes.
 Exilis domus est, ubi non et multa supersunt, 45
 Et dominum fallunt, et profunt furibus. Ergo,
 Si res sola potest facere et servare beatum;
 Hoc primus repetas opus, hoc postremus omittas.
 Si fortunatum species, et gratia præstat;
 Mercemur servum qui dicet nomina, lævum 50
 Qui fodicet latus, et cogat trans pondera dextram
 Porrigere: Hic multum in Fabia valet, ille Velina:
 Cui libet is fasces dabit; eripietque curule
 Cui volet importunus ebur: Frater, Pater, adde:
 Ut cuique est ætas, ita quemque facetus adopta. 55
 Si bene qui cœnat, bene vivit; lucet, eamus
 Quo ducit gula: piscemur, venemur, ut olim
 Gargilius, qui mane plagas, venabula, servos

Differtum

Differtum transire forum campumque jubebat; si
 Unus ut e multis populo spectante referret.
 Emtum mulus aprum. Crudi tumidique lavemur,
 Quid deceat, quid non, oblii; Carite cera
 Digni; remigium vitiosum Ithacensis Ulyssiei:
 Cui potior patria fuit interdicta voluptas.
 Si, Mimnermus uti censes, sine amore jocisque
 Nil est jucundum; vivas in amore jocisque.
 Vive, vale. Si quid novisti rectius istis,
 Candidus imperti: si non, his utere mecum.

EPISTOLA VII.

AD MÆCENATEM.

Script. A. U. C. DCCXXXI.

QUINQUE dies tibi pollicitus me rure futurum,
 Sextilem totum mendax desideror: atqui
 Si me vivere vis sanum recteque valentem,
 Quam mihi das ægro, dabis ægrotare timentem,
 Mæcenas, veniam; dum ficus prima calorque
 Designatorem decorat lictoribus atris:
 Dum pueris omnis pater et matercula pallet;
 Officiosaque sedulitas, et opella forensis
 Adducit febres, ac testamenta resignat.
 Quod si bruma nives Albanis illinet agris,
 Ad mare descendet vates tuns, et sibi parcat,
 Contractusque leget: te, dulcis amice, reviset
 Cum Zephyris, si concedes, et hirundine prima.
 Non, quo more pyris vesci Calaber jubet hospes,

Tu

Tu me fecisti locupletem. Vescere fodes. 15
 Jam fatis est. At tu quantumvis tolle. Benigne.
 Non invisa feres pueris munuscula parvis.
 Tām teneor dono, quam si dimittar onustus.
 Ut libet: hæc porcis hodie comedenda relinques.
 Prodigus ac stultus donat quæ spernit et odit: 20
 Hæc seges ingratos tulit, et feret omnibus annis.
 Vir bonus et sapiens dignis ait esse paratus:
 Nec tamen ignorat quid distent æra lupinis.
 Dignum præstabo me etiam pro laude merentis.
 Quod si me noles usquam discedere; reddes 25
 Forte latus, nigros angusta fronte capillos:
 Reddes dulce loqui: reddes ridere decorum, et
 Inter vina fugam Cynaræ mœrere protervæ.
 Forte per angustam tenuis nitedula rimam
 Repserat in cumeram frumenti; pastaque, rursus 30
 Ire foras pleno tendebat corpore frustra.
 Cui mustela procul: Si vis, ait, effugere istinc,
 Macra cavum repetes arctum, quem macra subisti.
 Hac ego si compellor imagine, cuncta resigno:
 Nec somnum plebis laudo satur altitium, nec 35
 Otia divitiis Arabum liberrima muto.
 Sæpe verecundum laudasti: Rexque, Paterque
 Audisti coram, nec verbo parcius absens.
 Inspice, si possum donata reponere lætus.
 Haud male Telemachus proles patientis Ulyssæi: 40
 Non est aptus equis Ithacæ locus, ut neque planis
 Porrectus spatiis, neque multæ prodigus herbæ:
 Atride, magis apta tibi tua dona relinquam.
 Parvum parva decent. Mihi jam non regia Rōma,
 Sed vacuum Tibur placet, aut imbellè Tarentum. 45
 Strenuus et fortis, causisque Philippus agendis

Clarus,

Clar
 Dum
 Jam
 Adra
 Cult
 Dem
 Accip
 Cuj
 It, r
 Præc
 Et p
 Gaud
 Et lu
 Scitar
 Ad c
 Mira
 Respo
 Negli
 Vilia
 Occup
 Excus
 Quod
 Provi
 Me ti
 Post n
 Ut ve
 Tand
 Occul
 Mane
 Rura
 Impos
 Non c

Clarus, ab officiis octavam circiter horam
 Dum redit, atque foro nimium distare Carinas
 Jam grandis natu queritur; conspexit, ut aiunt,
 Adrasum quendam vacua tonsoris in umbra
 Cultello proprios purgantem leniter ungues.
 Demetri (puer hic non laevus iussa Philippi
 Accipiebat) abi, quare, et refer; unde domo, quis,
 Cujus fortuna, quo sit patre, quoque patrono.
 It, redit, enarrat, Vulteium nomine Menam,
 Praeconem, tenui censu, sine crimine notum,
 Et properare loco, et cessare, et quærere, et uti,
 Gaudentem parvisque sodalibus, et lare certo,
 Et ludis, et, post decisa negotia, campo.
 Scitari, libet ex ipso quodcunque refers. Dicimur
 Ad cenam veniat. Non sane credere Menam:
 Mirari secum tacitus. Quid multa? Benigne,
 Respondet. Neget ille mihi? Negat improbus, et te
 Negligit, aut horret. Vulteam mane Philippus
 Vilia vendentem tunicato seruta popello
 Occupat, ac salvere jubet prior. Ille Philippo
 Excusare laborem et mercenaria vincla,
 Quod non mane domum venisset; denique quod non
 Providisset eum. Sic ignovisse putato
 Me tibi, si coenas hodie mecum. Ut libet. Ergo
 Post nonam venies: nunc i, rem strenuus auge.
 Ut ventum ad cenam est; dicenda, tacenda, locutus
 Tandem dormitum dimittitur. Hic ubi saepe
 Occultum visus decurrere piscis ad hamum,
 Mane cliens, et jam certus conviva; jubetur
 Rura suburbana indictis comes ire Latinis,
 Impositus mannis, arvom ecclumque Sabinum
 Non cessat laudare. Videt, ridetque Philippus:
 Et

Et sibi dum requiem, dum risus undique querit,
 Dum septem donat festertia, mutua septem
 Promittit; persuadet uti mercetur agellum
 Mercatur. Ne te longis ambagibus ultra
 Quam satis est morer; ex nitido fit rusticus, atque
 Sulcos ac vinea crepat mera; preparat ulmos;
 Immoritur studiis, et amore senescit habendi;
 Verum ubi oves furto, morbo periere capellæ,
 Spem mentita seges, bos est enectus arando;
 Offensus damnis, media de nocte caballum
 Arripit, iratusque Philippi tendit ad ædēs.
 Quem simul aspexit scabrum intonsūque Philippus:
 Durus, ait, Voltei, nimis attentusque videris
 Esse mihi. Pol me miserum, patrone, vocares,
 Si velles, inquit, verum mihi ponere nomen.
 Quod te per Genium dextramque Deosque Penates
 Obsecro, et obtestor; vitæ me redde priori.
 Qui semel aspexit, quantum dimissa petitis
 Præsent; mature redeat, repetatque relicta.
 Metiri se quemque suo modulo ac pede verum est.

EPISTOLA VIII.

AD CELSUM ALBINOVANUM.

Script. A. U. C. DCCXXXIV.

CELSE gaudere et bene rem gerere Albinovano,
 Musa rogata, refer, comiti scribæque Neronis,
 Si quæret, quid agam; dic, multa ac pulchra minantem,
 Vivere nec recte, nec suaviter: haud quia grando

Contuderit

Contuderit vites, oleamve momorderit æstus; 5
 Nec quia longinquis armentum ægrotet in arvis:
 Sed quia mente minus validus quam corpore toto,
 Nil audire velim, nil discere, quod levet ægrum;
 Fidis offendar medicis, irascar amicis,
 Cur me funesto properent arcere veterno; 10
 Quæ nocuere sequar: fugiam quæ profore credam;
 Romæ Tibur amem, ventosus Tibure Romam.
 Post hæc, ut valeat; quo pacto rem gerat, et se;
 Ut placeat Juvenci, percontare, atque cohorti.
 Si dicet, Recte; primum gaudere, subinde 15
 Præceptum auriculis hoc instillare memento:
 Ut tu fortunam, sic nos te, Celse, feremus.

EPISTOLA IX.

AD CLAUDIUM TIBERIUM NERONEM

Script. A. U. C. DCCXXXI.

SEPTIMIUS, Claudii, nimirum intelligit unus,
 Quanti me facias. Nam cum rogat, let præce cogit
 Scilicet, ut tibi se laudare et tradere coner,
 Dignum mente domoque legentis honesta Neronis,
 Munere cum fungi propioris censet amici; 5
 Quid possim videt ac novit me valdius ipso.
 Multa quidem dixi, cur excusatus abirem;
 Sed timui, mea ne finxisse minora putarer,
 Dissimulator opis propria, mihi commodus uni.
 Sic ego, majoris fugiens opprobria culpæ, 10
 Frontis ad urbana descendendi præmia. Quod si
 Depositum laudas ob amici iussa pudorem;
 Scribe tui gregis hunc, et fortem crede bonumque.

EPISTOLA

EPISTOLA X.
AD ARISTIUM FUSCUM.

URBIS amatorem Fuscum salvere iubemus;
Ruris amatores; hac in re scilicet una
Maltum dissimiles; at cetera pene gemelli,
Fraternis animis: quidquid negat alter, et alter:
Annuius pariter: vetuli notique columbi,
Tu nidum servas, ego laudo ruris ameni
Rivos, et musco circumfusa saxa, nemusque.
Quid quæris? Vivo et regno, simul ista reliqui
Quæ vos ad cælum fertis rumore secundo.
Utque sacerdotis fugitivus, liba recuso;
Pâne egeo, jam mellitis potiore placentis.
Vivere naturæ si convenienter oportet,
Ponendæque domo quærenda est area primum;
Novistine locum potiorem rure beato?
Est ubi plus tepeant hiemes? ubi gratior aura
Leniat et rabiem Canis, et momenta Leonis,
Cum semel accepit solem furibundus acutum?
Est ubi divellat somnos minus invida cura?
Deterius Libycis olet aut nitet herba lapillis?
Purior in vicis aqua tendit rumpere plumbam,
Quam quæ per pronum trepidat cum murmure rivum?
Nempe inter varias nutritur silva columnas,
Laudaturque domus, longos quæ prospicit agros.
Naturam expelles furca; tamen usque recurret,
Et mala perumpet furtim fastidia victrix.
Non, qui Sidonio contendere callidus ostro
Nescit Aquinatem potentia vellera fucam,
Certius accipiet dampnum, propiusve medullis,
Quam qui non poterit vero distinguere falsum.

Quem

Quem res plus nimio delectavere secundæ, 30
 Mutatæ quatient. Si quid mirabere, pones
 Invitus. Fuge magna: licet sub paupere tecto
 Reges et regum vita præcurrere amicos.
 Cervus equum pugna melior communibus herbis
 Pellebat; donec minor in certamine longo 35
 Imploravit opes hominis, frænumque recepit:
 Sed postquam victor victo discessit ab hoste,
 Non equitem dorso, non frænum depulit ore.
 Sic qui pauperiem veritus, potiore metallis
 Libertate caret, dominum vehit improbus; atque 40
 Serviet æternum, quia parvo nesciet uti.
 Cui non conveniet sua res, ut calceus olim
 Si pede major erit, subvertet; si minor, uret.
 Lætus sorte tua vives sapienter, Aristi:
 Nec me dimittes incastigatum, ubi plura 45
 Cogere quam fatis est, ac non cessare videbor.
 Imperat aut servit collecta pecunia cuique,
 Fortum digna sequi potius quam ducere funem.
 Hæc tibi dictabam fanum post putre Vacunæ;
 Excepto, quod non simul esses, cetera lætus. 50

EPISTOLA XI.

AD BULLATIUM.

Script. A. U. C. DCCXXV.

QUID tibi visa Chios, Bullati, notaque Lesbos?
 Quid concinna Samos? quid Cræsi regia Sardis?
 Smyrna quid, et Colophon? majora minorane fama?
 Cunctane præ campo et Tiberino flumine sordent?

A a

An

An venit in votum Attalicis ex urbibus una ? 5
 An Lebedum laudas, odio maris atque viarum ?
 Scis, Lebedus quid sit ? Gabiis desertior atque
 Fidenis vicus ; tamen illic vivere vellem ;
 Oblitusque meorum, obliviscendus et illis,
 Neptunum procul e terra spectare furentem. 10
 Sed neque qui Capua Romam petit, imbre lutoque
 Adpersus, volet in caupona vivere ; nec, qui
 Frigus collegit, furnos et balnea laudat,
 Ut fortunatam plene præstantia vitam.
 Nec si te validus jactaverit Auster in alto, 15
 Idcirco navem trans Ægæum mare vendas.
 Incolumi Rhodos et Mitylene pulchra facit, quod
 Penula solstitio, campestre nivalibus auris,
 Per brumam Tiberis, Sextili mense caminus.
 Dum licet, ac servat vultum Fortuna benignum, 20
 Romæ laudetur Samos, et Chios, et Rhodos absens.
 Tu, quamcunque Deus tibi fortunaverit horam,
 Grata fume manu ; neu dulcia differ in annum :
 Ut, quocunque loco fueris, vixisse libenter
 Te dicas. Nam si ratio et prudentia curas, 25
 Non locus effusi late maris arbiter, aufert ;
 Cœlum, non ~~animum mutant~~, qui trans mare currunt :
 Strenua nos exercet inertia : navibus atque
 Quadrigis petimus bene vivere. Quod petis, hic est :
 Est Ulubris, animus si te non deficit æquus. 30

EPISTOLA

EPISTOLA XII.

AD ICCIUM.

Script. A. U. C. DCCXXXIV.

FRUCTIBUS Agrippæ Siculis, quos colligis, Iccî,
 Si recte frueris, non est ut copia major
 Ab Jove donari possit tibi. Tolle querelas:
 Pauper enim non est, rerum qui suppetit usus.
 Si ventri bene, si lateri est, pedibusque tuis; nil
 Divitiæ poterant regales addere majus.
 Si forte in medio positorum abstemius, herbis
 Vivis et urtica; sic vives protinus, ut te
 Confestim liquidus fortunæ rivus inauret:
 Vel quia naturam mutare pecunia nescit,
 Vel quia cuncta putas una virtute minora.
 Miramur, si Democriti pecus edit agellos
 Cultaque, dum peregre est animus sine corpore velox
 Cum tu inter scabiem tantam et contagia luci
 Nil parvi sapias, et adhuc sublimia cures;
 Quæ mare compescant causæ; quid temperet annum;
 Stellæ sponte sua, jussene vagentur et errent;
 Quid premat obscurum lunæ, quid proferat orbem;
 Quid velit et possit rerum concordia discors;
 Empedocleum, an Stertinium deliret acumen.
 Verum, seu pisces, seu porrum et cæpe trucidas,
 Utere Pompeio Grospho; et, si quid petet, ultro
 Defer: nil Grosphus nisi verum orabit et æquum.
 Vilis amicorum est annona, bonis ubi quid deest.
 Ne tamen ignores quo sit Romana loco res:
 Cantaber Agrippæ, Claudî virtute Neronis

Armenius cecidit : jus imperiumque Phraates
Cæsaris accepit, genibus minor : aurea fruges
Italiae pleno defundit Copia cornu.

EPISTOLA XIII.

AD VINIUM ASELLAM.

Script. A. U. C. DCCXLIV.

UT proficiscentem docui te sæpe diuque,
Augusto reddes signata volumina, Vinni,
Si validus, si lætus erit, si denique poscet :
Ne studio nostri pecees, odiumque libellis
Sedulus importes, opera vehemente minister.
Si te forte meæ gravis uret sarcina chartæ;
Abjicito potius, quam quo perferre juberis
Clitellas ferus impingas, Asinæque paternum
Cognomen vertas in risum, et fabula fias.
Viribus uteris per clivos, flumina, lamas.
Victor propositi simul ac perveneris illuc,
Sic positum servabis onus; ne forte sub ala
Fasciculum portes librorum, ut rusticus agnum;
Ut vinosa glomos furtivæ Pyrrhia lanæ;
Ut cum pileolo soleas conviva tribulis.
Neu vulgo narres te sudavisse ferendo
Carmina, quæ possint oculos auresque morari
Cæsaris. Oratus multa prece, nitere. Porro
Vade, vale; cave ne titubes, mandataque frangas.

EPISTOLA XIV.

AD VILlicum suum.

VILLICE sylvarum et mihi me reddentis agelli,
 Quem tu fastidis, habitatum quinque focis, et
 Quinque bonos solitum Variam dimittere Patres;
 Certemus, spinas animone ego fortius, an tu
 Evellas agro, et melior sit Horatius, an res. 5
 Me quamvis Lamia pietas et cura moratur
 Fratrem mœrentis, rapto de fratre dolentis
 Insolabiliter; tamen istuc mens animusque
 Fert, et amat spatii obstantia rumpere claustra.
 Rure ego viventem, tu dicis in Urbè beatum. 10
 Cui placet alterius, sua nimirum est odio fors.
 Stultus uterque locum immeritum causatur inique:
 In culpa est animus, qui se non effugit unquam.
 Tu mediastinus tacita prece rura petebas:
 Nunc Urbem et ludos et balnea villicus optas. 15
 Me constare mihi scis, ac discedere tristem,
 Quandocunque trahunt invisa negotia Romam.
 Non eadem miramur: eo disconvenit inter
 Meque et te: nam quæ deserta et inhospita tesqua
 Credis, amœna vocat mecum qui sentit; et odit 20
 Quæ tu pulchra putas. Fornix tibi et uncta popina
 Incutiant Urbis desiderium, video; et quod
 Angulus iste feret piper ac thus ocyus uva;
 Nec vicina subest vinum præbere taberna
 Quæ possit tibi; nec meretrix tibicina, cujus 25
 Ad strepitum salias terræ gravis; et tamen urges
 Jampridem non tacta ligonibus arva, bovemque
 Disjunctum curas, et strictis frondibus explēs.

Addit opus pigro rivus, si desidit imber,
 Multa mole docendus aprico parcere prato. 30
 Nunc age, quid nostrum concentum dividat, audi.
 Quem tenues decuere togæ nitidique capilli,
 Quem scîs immunem Cynaræ placuisse rapaci,
 Quem bibulum liquidi media de luce Falerni,
 Cœna brevis juvat, et prope rivum somnus in herba.
 Nec luisse pudet, sed non incidere ludum. 31
 Non istic obliquo oculo mea commoda quisquam
 Limat, non odio obscuro morsuque venenat:
 Rident vicini glebas et saxa moventem.
 Cum servis tu urbana diaria rodere mavis: 35
 Horum tu in numerum voto ruis. Invidet usum,
 Lignorum et pecoris tibi calo argutus et horti.
 Optat ephippia bos piger: optat arare caballus.
 Quam scit, uterque libens, censebo, exerceat artem.

EPISTOLA XV.

AD C. NUMONIUM VALAM.

Script. A. U. C. DCCXXXI.

QUÆ fit hyems Velæ, quod cœlum, Vala, Salerni;
 Quorum hominum regio, et qualis via: (nam mihi Baias
 Musa supervacuas Antonius; et tamen illis
 Me facit invisum, gelida cum perluor unda
 Per medium frigus. Sane myrteta relinqui, 5
 Dictaque cessantem nervis elidere morbum
 Sulfura contemni, vicus gemit; invidus ægris,
 Qui caput ac stomachum supponere fontibus audent

Clusinis,

Clusinis, Gabiosque petunt et frigida rura.
 Mutandus locus est, et diversoria nota 10
 Præteragendus equus. Quo tendis? Non mihi Cumas
 Est iter aut Baias, læva stomachosus habena
 Dicet eques: sed equi frenato est auris in ore.)
 Major utrum populum frumenti copia pascat;
 Collectosne bibant imbres, puteosne perennes 15
 Dulcis aquæ; (nam vina nihil moror illius oræ.
 Rure meo possum quidvis perferre patique:
 Ad mare cum veni, generosum et lene requiro,
 Quod curas abigat, quod cum spe divite manet
 In venas animumque meum, quod verba ministret,
 Quod me Lucanæ juvenem commendet amicæ.) 21
 Tractus uter plures lepores, uter educet apros;
 Utra magis pisces et echinos æquora celent;
 Pinguis ut inde domum possim Phæaxque reverti:
 Scribere te nobis, tibi nos accredere par est. 25
 Mænius, ut rebus maternis atque paternis
 Fortiter absuntis urbanus cœpit haberi;
 Scurra vagus, non qui certum præsepe teneret;
 Impransus non qui civem dignosceret hoste;
 Quælibet in quemvis opprobria figere sævus; 30
 Pernicies ac tempestas barathrumque macelli,
 Quidquid quæsierat, ventri donabat avaro:
 Hic, ubi nequitiaë fautoribus ac timidis nil
 Aut paulum abstulerat, patinas cœnabat omasi
 Vilis et agninæ, tribus urfis quod satis esset; 35
 Scilicet ut ventres lamna candente nepotum
 Diceret urendos, corrector Bestius. Idem,
 Si quid erat nactus prædæ majoris, ubi omne
 Verterat in fumum et cinerem: Non hercule miror,
 Aiebat, si qui comedunt bona; cum sit obeso 40
 Nil.

Nil melius turdo, vulva nil pulchrius ampla.
 Nimirum hic ego sum: tutus nam parvula laudo,
 Cum res deficient; fatis inter vilia fortis:
 Verum ubi contingit melius quid et unctius; idem
 Vos sapere et solos aio bene vivere, quorum 45
 Conspicitur nitidis fundata pecunia villis.

EPISTOLA XVI.

AD QUINTIUM.

Script. post A. U. C. DCCXXVI.

NE perconteris fundus meus, optime Quinti,
 Arvo pascat herum, an baccis opulentet olivæ,
 Pomisne an pratis, an amicta vitibus ulmo;
 Scribetur tibi forma loquaciter et situs agri.
 Continui montes, ni diffocientur opaca 5
 Valle: sed ut veniens dextrum latus aspiciat Sol,
 Lævum decedens curru fugiente vaporet.
 Temperiem laudes. Quid? si rubicunda benigni
 Corna vepres et pruna ferunt? si quercus et ilex
 Multa fruge pecus, multa dominum juvat umbra? 10
 Dicas adductum propius frondere Tarentum.
 Fons etiam rivo dare nomen idoneus, ut nec
 Frigidior Thracam nec purior ambiat Hebrus,
 Infirmo capiti fuit utilis, utilis alvo.
 Hæ latebræ dulces, etiam (si credis) amœnæ, 15
 Incolumem tibi me præstant Septembribus horis.
 Tu recte vivis, si curas esse quod audis.
 Jactamus jampridem omnis te Roma beatum:

Sed

Sed vereor, nè cui de te plus quam tibi credas;
 Neve putes alium sapiente bonoque beatum:
 Neu, si te populus sanum recteque valentem
 Dictitet, occultam febrem sub tempus edendi
 Dissimules; donec manibus tremor incidat unctis,
 Stultorum incurata pudor malus ulcera celat.
 Si quis bella tibi terra pugnata marique
 Dicat, et his verbis vacuas permulceat aures:
 Tene magis saluum populus velit, an populum tu,
 Servet in ambiguo, qui consulit et tibi et Urbi,
 Jupiter; Augusti laudes agnoscere possis.
 Cum pateris: sapiens emendatusque vocari;
 Respondesne tuo, dic sodes, nomine? Nempe
 Vir bonus et prudens dici delector ego, ac tu.
 Qui dedit hoc hodie, cras, si volet, auferet: ut si
 Detulerit fasces indigno, detrahet idem.
 Pone, meum est; inquit: pono, tristisque recedo.
 Idem, si clamet furem, neget esse pudicum,
 Contendat laqueo collum pressisse paternum,
 Mordear opprobriis falsis, mutemque colores?
 Falsus honor juvat, et mendax infamia terret
 Quem, nisi mendosum et medicandum? Vir bonus est
 quis?
 Qui consulta Patrum, qui leges juraque servat;
 Quo multæ magnæque secantur judice lites;
 Quo res sponse, et quo causæ teste tenentur.
 Sed videt hunc omnis domus et vicinia tota
 Introrsus turpem, speciosum pelle decora:
 Nec furtum feci, neque fugi, si mihi dicit
 Servus: Habes pretium; gloriæ non ureris, aio.
 Non hominem occidi: Non pasces in cruce corvos.
 Sum bonus ac frugi: Renuit negitatque Sabellus.

Cautus

Cautus enim metuit foveam lupo, accipiterque 50
 Suspectos laqueos, et opertum milium hamum.
 Oderunt peccare boni virtutis amore :
 Tu nihil admittes in te formidine poenae.
 Sit spes fallendi, miscebis sacra profanis.
 Nam de mille fabae modis cum furripis unum ; 55
 Damnum est, non facinus, pacto mihi lenius isto.
 Vir bonus, omne forum quem spectat et omne tribunal ;
 Quandocunque Deos vel porco vel bove placat,
 Jane pater, clare, clare cum dixit, Apollo ;
 Labra movet metuens audiri : Pulchra Laverna, 60
 Da mihi fallere ; da iusto sanctoque videri :
 Noctem peccatis, et fraudibus objice nubem.
 Qui melior servo, qui liberior sit avarus,
 In triviis fixum cum se demittit ob assem,
 Non video. Nam qui cupiet, metuet quoque : porro
 Qui metuens vivit, liber mihi non erit unquam. 66
 Perdidit arma, locum virtutis deseruit, qui
 Semper in augenda festinat et obruitur re.
 Vendere cum possis captivum, occidere noli :
 Serviet utiliter : sine pascat durus aretque : 70
 Naviget, ac mediis hiemet mercator in undis :
 Ammonae profit, portet frumenta penumque.
 Vir bonus et sapiens audebit dicere : Pentheu,
 Rector Thebarum, quid me perferre patique
 Indignum coges ? Adimam bona. Nempe, pecus, rem,
 Lectos, argentum ? tollas licet. In manicis et 76
 Compedibus saevo te sub custode tenebo.
 Ipse Deus, simul atque volam, me solvet. Opinor,
 Hoc sentit : Moriar. Mors ultima linea rerum est.

EPISTOLA

EPISTOLA XVII.

AD SCÆVAM.

QUAMVIS, Scæva, satis per te tibi consulis, et scis
 Quo tandem pacto deceat majoribus uti;
 Disce, docendus adhuc quæ censet amicus: ut si
 Cæcus iter monstrare velit; tamen aspice, si quid
 Et nos, quod cures proprium fecisse, loquamur. 6
 Si te grata quies et primam somnus in horam
 Delectat: si te pulvis strepitusque rotarum,
 Si lædit caupona; Ferentinum ire jubebo.
 Nam neque divitiis contingunt gaudia solis;
 Nec vixit male, qui natus moriensque fefellit. 10
 Si prodesse tuis, pauloque benignius ipsum
 Te tractare voles; accedes sicus ad unctum.
 Si pranderet olus patienter; regibus uti
 Nollet Aristippus. Si sciret regibus uti;
 Fastidiret olus, qui me notat. Utrius horum 15
 Verba probes ac facta, doce: vel junior, audi
 Cur sit Aristippi potior sententia. Namque
 Mordacem Cynicum sic eludebat, ut aiant:
 Scurror ego ipse mihi, populo tu: rectius hoc et
 Splendidius multo est: Equus ut me portet, alat rex,
 Officium facio: tu poscis vilia rerum, 21
 Dante minor; quamvis fers te nullius egentem.
 Omnis Aristippum decuit color et status et res,
 Tentantem majora, fere presentibus equum:
 Contra, quem duplici panno Patientia velat, 25
 Mirabor, vitæ via si conversa decebit.
 Alter purpureum non expectabit amictum;
 Quidlibet indutus celeberrima per loca vadet;
 Personamque feret non inconcinnus utramque.

Alter

Alter Miletī textam cane pejus et angue 30
 Vitabit chlamydem; morietur frigore, si non
 Retuleris pannum. Refer, et sine vivat ineptus.
 Res gerere, et captos ostendere civibus hostes,
 Attingit solum Jovis, et coelestia tentat:
 Principibus placuisse viris non ultima laus est. 35
 Non cuivis homini contingit adire Corinthum.
 Sedit, qui timuit ne non succederet. Esto:
 Quid? qui pervenit, fecitne viriliter? Atqui
 Hic est, aut nusquam, quod quærimus. Hic onus horret,
 Ut parvis animis et parvo corpore majus: 40
 Hic subit, ac perfert. Aut virtus nomen inane est,
 Aut decus et pretium recte petit experiens vir.
 Coram rege sua de paupertate tacentes
 Plus poscente ferent. Distat, sumasne pudenter,
 An rapias. Atqui rerum caput hoc erat, hic fons. 45
 Indotata mihi soror est, paupercula mater,
 Et fundus nec vendibilis nec pascere firmus,
 Qui dicit; clamat: Victum date. Succinit alter:
 Et mihi dividuo findetur munere quadra.
 Sed tacitus pasci si posset corvus, haberet 50
 Plus dapis, et rixæ minus et minus invidiaque.
 Brundisium comes aut Surrentum ductus amœnum,
 Qui queritur salebras et acerbum frigus et imbres,
 Aut cistam effractam et subducta viatica plorat;
 Nota refert meretricis acumina, sæpe catellam, 55
 Sæpe periscelidem raptam sibi flentis: uti mox
 Nulla fides damnis verisque doloribus adfit.
 Nec semel irrisus triviis attollere curat
 Fracto crure planum: licet illi plurima manet
 Lacryma; per sanctum juratus dicat Osirim, 60
 Credite, non ludo; crudeles, tollite claudem.
 Quære peregrinum, vicinia rauca reclamat.

EPISTOLA

EPISTOLA XVIII.

AD LOLLIIUM.

Script. A. U. C. DCCXXXIV.

SI bene te novi, metues, liberrime Lolli,
 Scurrantis speciem præbere, professus amicum.
 Ut matrona meretrici dispar erit atque
 Discolor, infido scurræ distabit amicus.
 Est huic diversum vitio vitium prope majus, 5
 Asperitas agrestis et inconcinna gravisque:
 Commendat quæ se intonsa cute, dentibus atris;
 Dum vult libertas dici mera, veraque virtus.
 Virtus est medium vitiorum, et utrinque reductum.
 Alter in obsequium plus æquo pronus, et imi 10
 Derisor lecti, sic nutum divitis horret,
 Sic iterat voces, et verba cadentia tollit;
 Ut puerum sævo credas dictata magistro
 Reddere, vel partes minimum tractare secundas.
 Alter rixator de lana sæpe caprina 15
 Propugnat, nugis armatus: Scilicet, ut non
 Sit mihi prima fides; et, vere quod placet, ut non
 Acriter elatrem, pretium ætas altera sordet.
 Ambiguitur quid enim? Castor sciat an Dolichos plus;
 Brundisium Minuci melius via ducat, an Appi. 20
 Quem damnosa Venus, quem præceps alea nudat,
 Gloria quem supra vires et vestit et ungit,
 Quem tenet argenti fitis importuna famesque,
 Quem paupertatis pudor et fuga; dives amicus,
 Sæpe decem vitiis instructor, odit et horret: 25
 Aut si non odit, regit; ac, veluti pia mater,

B b

Plus

Plus quam se sapere et virtutibus esse priorem
 Vult: et ait prope vera: Meæ (contendere noli)
 Stultitiam patiuntur opes: tibi parvula res est:
 Arcta decet sanum comitem toga: desine mecum 30
 Certare. Eutrapelus, cuicumque nocere volebat,
 Vestimenta dabat pretiosa: beatus enim jam
 Cum pulchris tunicis sumet nova consilia ac spes;
 Dormiet in lucem; scorto postponet honestum
 Officium; nummos alienos pascet; ad inum 35
 Threx erit, aut olitoris aget mercede caballum.
 Arcanum neque tu scitaberis ullius unquam;
 Commissumque teges, et vino tortus et ira.
 Nec tua laudabis studia, aut aliena reprendes;
 Nec, cum venari volet ille, poemata panges. 40
 Gratia sic fratrum geminorum Amphionis atque
 Zethi diffiluit; donec suspecta severo
 Conticuit lyra. Fraternalis cessasse putatur
 Moribus Amphion. Tu cede potentis amici
 Lenibus imperiis; quotiesque educet in agros 45
 Ætolis onerata plagis jumenta canesque,
 Surge, et inhumanæ senium deponere Camenæ,
 Cœnes ut pariter pulmenta laboribus emta:
 Romanis solenne viris opus, utile famæ,
 Vitæque et membris; præsertim cum valeas, et 50
 Vel cursu superare canem, vel viribus aprum
 Possis. Adde, virilia quod speciosius arma
 Non est qui tractet. Scis quo clamore coronæ
 Prœlia sustinentes campestria: denique sævam
 Militiam puer et Cantabrica bella tulisti 55
 Sub duce, qui templis Parthorum signa refigit.
 Nunc; et, si quid abest, Italiam adjudicat armis.
 Ac, ne te retrahas, et inexcusabilis abstes;

Quamvis

Quamvis nil extra numerum fecisse modumque
 Curas, interdum nugaris rure paterno. 60
 Partitur lintres exercitus: Actia pugna,
 Te duce, per pueros hostili more refertur:
 Adversarius est frater; lacus Adria: donec
 Alterutrum velox Victoria fronde coronet.
 Consentire suis studiis qui crediderit te, 65
 Fautor utroque tuum laudabit pollice ludum.
 Protenus ut moneam (si quid monitoris eges tu)
 Quid de quoque viro, et cui dicas, sæpe videto.
 Percontatorem fugito: nam garrulus idem est;
 Nec retinent patulæ commissa fideliter aures; 70
 Et semel emissum volat irrevocabile verbum.
 Non ancilla tuum jecur ulceret ulla puerve,
 Intra marmoreum venerandi limen amici;
 Ne dominus, pueri pulchri, caræve puellæ
 Munere te parvo beet, aut incommodus angat. 75
 Qualem commendes, etiam atque etiam aspice; ne mox
 Incutiant aliena tibi peccata pudorem.
 Fallimur, et quondam non dignum tradimus: Ergo,
 Quem sua culpa premet, deceptus omitte tueri.
 At penitus notum si tentent crimina, serves 80
 Tuterisque tuo fidenter præsidio: qui
 Dente Theonino cum circumroditur, ecquid
 Ad te post paulo ventura pericula sentis?
 Nam tua res agitur, paries cum proximus ardet:
 Et neglecta solent incendia sumere vires. 85
 Dulcis inexpertis cultura potentis amici:
 Expertus metuit. Tu, dum tua navis in alto est,
 Hoc age; ne mutata retrorsum te ferat aura.
 Oderunt hilarem tristes, tristemque jocos;
 Sedatum celeres, agilem gnavumque remissi: 90

Potores liquidi media de luce Falerni
 Oderunt porrecta negantem pocula; quanquam
 Nocturnos jures te formidare tepores.
 Deme supercilio nubem. Plerumque modestus
 Occupat obscuri speciem, taciturnus acerbi. 95
 Inter cuncta leges, et percontabere doctos,
 Qua ratione queas traducere leniter ævum;
 Ne te semper inops agitet vexetque cupido,
 Ne pavor, et rerum mediocriter utilium spes:
 Virtutem doctrina paret, Naturæ donet: 100
 Quid minuat curas: quid te tibi reddat amicum:
 Quid pure tranqillet; honos, an dulce lucellum,
 An secretum iter et fallentis sēmita vitæ.
 Me quoties reficit gelidus Digentia rivus,
 Quem Mandela bibit, rugosus frigore pagus; 105
 Quid sentire putas, quid credis, amice, precari?
 Sit mihi, quod nunc est; etiam minus: et mihi vivam
 Quod superest ævi, si quid superesse volunt Dī:
 Sit bona librorum et provisa frugis in annum
 Copia: neu fluitem dubiæ spe pendulus horæ. 110
 Sed satis est orare Jovem quæ ponit et aufert:
 Det vitam, det opes: æquum mihi animum ipse parabo.

• EPISTOLA XIX.

AD MÆCENATEM.

PRISCO si credis, Mæcenas docte, Cratino;
 Nulla placere diu nec vivere carmina possunt,
 Quæ scribuntur aquæ potoribus. Ut male sanos
 Adscriptit Liber Satyris Faunisque poetas;

Vina

Vina fere dulces oluerunt mane Camenæ. 5
 Laudibus arguitur vini vinofus Homerus.
 Ennius ipse pater nunquam nisi potus ad arma
 Profiluit dicenda. Forum putealque Libonis
 Mandabo ficcis: adimam cantare severis.
 Hoc simul edixi; non cessavere poetæ 10
 Nocturno certare mero, putere diurno.
 Quid? si quis vultu torvo ferus, ac pede nudo,
 Exiguæque togæ simulet textore Catonem;
 Virtutemne repræsentet moresque Catonis?
 Rupit Iarbitam Timagenis æmula lingua; 15
 Dum studet urbanus, tenditque disertus haberi.
 Decipit exemplar vitiis imitabile. Proh! si
 Pallerem casu, biberent exsangue cuminum.
 O imitatores, servum pecus; ut mihi sæpe
 Bilem, sæpe jocum vestri movere tumultus! 20
 Libera per vacuum posui vestigia princeps:
 Non aliena meo pressi pede. Qui sibi fidit,
 Dux regit examen. Parios ego primus iambos
 Ostendi Latio; numeros animosque sequutus
 Archilochi, non res et agentia verba Lycamben. 25
 Ac ne me foliis ideo brevioribus ornes,
 Quod timui mutare modos et carminis artem;
 Temperat Archilochi Musam pede mascula Sappho:
 Temperat Alcæus: sed rebus et ordine dispar,
 Nec focerum quærit, quem versibus oblinat atris, 30
 Nec sponsæ laqueum famoso carmine nectit.
 Hunc ego, non alio dictum prius ore, Latinus
 Vulgavi fidicen. Juvat immemorata ferentem
 Ingenuis oculisque legi, manibusque teneri.
 Scire velis, mea cur ingratus opuscula lector 35
 Laudet ametque domi, premat extra limen iniquus?

Non ego ventosæ plebis suffragia venor
 Impensis cœnarum, ac tritæ mupere vestis;
 Non ego, nobilium scriptorum auditor et ultor,
 Grammaticas ambire tribus et pulpita dignor. 40
 Hinc illæ lacrymæ. Spissis indigna theatris
 Scripta pudet recitare, et nugis addere pondus,
 Si dixi; Rides, ait, et Jovis auribus ista
 Servas: fidis enim manare poetica mella
 Te solum, tibi pulcher. Ad hæc ego naribus uti 45
 Formido; et, luctantis acuto ne fecer ungui,
 Displicet iste locus, clamo, ac deludia posco.
 Ludus enim trepidum genuit certamen, et iram:
 Ira truces inimicitias, et funebre bellum.

EPISTOLA XX.

AD LIBRUM SUUM.

Script. A. U. C. DECXXXIII.

VERTUMNUM Janumque, liber, spectare videris:
 Scilicet ut prostes Sosiorum pumice mundus.
 Odisti claves, et grata sigilla pudico;
 Paucis ostendi gemis, et communia laudas,
 Non ita nutritus. Fuge quo descendere gestis: 5
 Non erit emissio reditus tibi. Quid miser egi?
 Quid volui? dices; ubi quid te læserit, et scis
 In breve te cogi, plenus cum languet amator.
 Quod si non odio peccantis desipit augur;
 Carus eris Romæ, donec te deferet ætas. 10
 Contrectatus ubi manibus sordescere vulgi
 Cæperis;

Cœperis ; aut tineas pascēs taciturnus inertes,
 Aut fugies Uticam, aut vinctus mitteris Ilerdam.
 Ridebit monitor non exauditus : ut ille,
 Qui male parentem in rupes protrusit asellum 15
 Iratus. Quis enim invitum servare laboret ?
 Hoc quoque te manet, ut pueros elementa docentem
 Occupet extremis in vicis balba senectus.
 Cum tibi sol tepidus plures admoverit aures ;
 Me libertino natum patre, et in tenui re 20
 Majores pennas nido extendisse loqueris ;
 Ut quantum generi demas, virtutibus addas :
 Me primis Urbis belli placuisse domique ;
 Corporis exigui, præcanum, solibus aptum ;
 Irasci celerem, tamen ut placabilis essem. 25
 Forte meum si quis te percontabitur ævum ;
 Me quater undenos sciat implevisse Decembres,
 Collegam Lepidum quo duxit Lollius anno.

Q. HORATII FLACCI
EPISTOLARUM
LIBER SECUNDUS.

EPISTOLA I.
AD AUGUSTUM.

Script. A. U. C. DCCXLIV.

CUM tot sustineas ac tanta negotia solus,
Res Italas armis tuteris, moribus ornes,
Legibus emendes; in publica commoda peccem,
Si longo sermone morer tua tempora, Cæsar.
Romulus, et Liber pater, et cum Castore Pollux, 5
Post ingentia facta Deorum in templa recepti,
Dum terras hominumque colunt genus, aspera bella
Componunt, agros assignant, oppida condunt;
Ploravere suis non respondere favorem
Speratum meritis. Diram qui contudit Hydram, 10
Notaque fatali portenta labore subegit,
Comperit invidiam supremo fine domari.
Urit enim fulgore suo, qui prægravat artes
Infra se positas: extinctus amabitur idem.
Præsenti tibi maturos largimur honores, 15
Jurandasque tuum per numen ponimus aras,
Nil oriturum alias, nil ortum tale fatentes.
Sed tuus hoc populus sapiens et iustus in uno,

Te

Te nostris ducibus, te Graiis anteferendo,
 Cetera nequaquam simili ratione modoque 20
 Æstimat; et, nisi quæ terris semota suisque
 Temporibus defuncta videt, fastidit et odit:
 Sic fautor veterum, ut Tabulas peccare vetantes,
 Quas bis quinque viri sanxerunt; Fœdera regum
 Vel Gabiis vel cum rigidis æquata Sabinis; 25
 Pontificum libros, annosa volumina Vatum,
 Dictitet Albano Musas in monte locutas.
 Si, quia Graiorum sunt antiquissima quæque
 Scripta vel optima, Romani pensantur eadem
 Scriptores trutina; non est quod multa loquamur: 30
 Nil intra est olea, nil extra est in nuce duri:
 Venimus ad summum fortunæ: pingimus, atque
 Psallimus, et luctamur Achivis doctius unctis.
 Si meliora dies, ut vina, poemata reddit;
 Scire velim, chartis pretium quotus arroget annus. 35
 Scriptor abhinc annos centum qui decidit, inter
 Perfectos veteresque referri debet, an inter
 Viles atque novos? Excludat iurgia finis.
 Est vetus atque probus centum qui perficit annos.
 Quid? qui deperit minor uno mense vel anno, 40
 Inter quos referendus erit? veteresne probosque,
 An quos et præsens et postera respuat ætas?
 Iste quidem veteros inter ponetur honeste,
 Qui vel mense brevi vel toto est junior anno.
 Utor permissio, caudæque pilos ut equinæ 45
 Paulatim vello; et demo unum, demo et item unum;
 Dum cadat elusus ratione ruentis acervi,
 Qui redit in fastos, et virtutem æstimat annis,
 Miraturque nihil, nisi quod Libitina sacravit.
 Ennius et sapiens, et fortis, et alter Homerus, 50
 Ut

Ut critici dicunt, leviter curare videtur
 Quo promissa cadant, ac somnia Pythagorea.
 Nævius in manibus non est; at mentibus hæret
 Pene recens. Adeo sanctum est vetus omne poema.
 Ambigitur quoties, uter utro sit prior; aufert 55
 Pacuvius docti famam senis, Accius alti:
 Dicitur Afrani toga convenisse Menandro:
 Plautus ad exemplar Siculi properare Epicharmi:
 Vincere Cæcilius gravitate, Terentius arte.
 Hos ediscit, et hos arcto stipata theatro 60
 Spectat Roma potens; habet hos numeratque poetas
 Ad nostrum tempus Livi scriptoris ab ævo.
 Interdum vulgus rectum videt: est ubi peccat.
 Si veteres ita miratur laudatque poetas,
 Ut nihil anteferat, nihil illis comparet; errat: 65
 Si quædam nimis antique, si pleraque dure
 Dicere cedit eos, ignave multa fatetur;
 Et sapit, et mecum facit, et Jove judicat æquo.
 Non equidem infector, delendave carmina Livî
 Esse reor, memini quæ plagosum mihi parvo 70
 Orbilius dictare; sed emendata videri
 Pulchraque, et exactis minimum distantia, miror:
 Inter quæ verbum emicuit si forte decorum,
 Si versus paulo concinnior unus et alter;
 Injuste totum ducit venitque poema. 75
 Indignor quidquam reprehendi, non quia crasse
 Compositum, illepideve putetur, sed quia nuper:
 Nec veniam antiquis, sed honorem et præmia posci.
 Recte necne crocum floresque perambulet Attæ
 Fabula, si dubitem; clament periisse pudorem 80
 Cuncti pene Patres: ea cum reprehendere coner,
 Quæ gravis Æsopus, quæ doctus Roscius egit.

Vel

Vel quia nil rectum, nisi quod placuit sibi, ducunt;
 Vel quia turpe putant parere minoribus, et, quæ
 Imberbi didicere, senes perdenda fateri. 85
 Jam Saliare Numæ carmen qui laudat, et illud,
 Quod mecum ignorat, solus vult scire videri;
 Ingeniis non ille favet plauditque sepultis,
 Nostra sed impugnat, nos nostraque lividus odit.
 Quod si tam Graiis novitas invita fuisset, 90
 Quam nobis; quid nunc esset vetus? aut quid haberet,
 Quod legeret tereretque viritum publicus usus?
 Ut primum positis nugari Græcia bellis
 Cœpit, et in vitium fortuna labier æqua;
 Nunc athletarum studiis, nunc arsit equorum: 95
 Marmoris, aut eboris fabros, aut æris amavit:
 Suspendit picta vultum mentemque tabella:
 Nunc tibicinibus, nunc est gavisâ tragœdis.
 Sub nutrice puella velut si luderet infans,
 Quod cupide petiit, mature plena reliquit. 100
 Quid placet, aut odio est, quod non mutabile credas?
 Hoc paces habuere bonæ, ventique secundi.
 Romæ dulce diu fuit ac solenne, reclusa
 Mane domo vigilare, clienti promere jura;
 Cautos nominibus certis expendere nummos; 105
 Majores audire, minori dicere, per quæ
 Crescere res posset, minui damnosa libido.
 Mutavit mentem populus levis, et calet uno
 Scribendi studio: puerique patresque severi
 Fronde comas vincti cœnant, et carmina dictant. 110
 Ipse ego, qui nullos me affirmo scribere versus,
 Invenior Parthis mendacior; et, prius orto
 Sole vigil, calamum et chartas et scrinia posco.
 Navem agere ignarus navis timet: abrotonum ægro
 Non

Non audet, nisi qui didicit, dare : quod melicorum est,
 Promittunt melici : tractant fabrilia fabri : 116
 Scribimus indocti doctique poemata passim.
 Hic error tamen et levis hæc insania quantas
 Virtutes habeat, sic collige : Vatis avarus
 Non temere est animus : versus amat, hoc studet unum :
 Detrimenta, fugas servorum, incendia ridet : 121
 Non fraudem socio, puerove incogitat ullam
 Pupillo : vivit filiquis, et pane secundo :
 Militiæ quanquam piger ac malus, utilis urbi ;
 Si das hoc, parvis quoque rebus magna juvari : 125
 Os tenerum pueri balbumque poeta figurat :
 Torquet ab obscænis jam nunc sermonibus aurem :
 Mox etiam pectus præceptis format amicis,
 Asperitatis et invidiæ corrector et iræ :
 Recte facta refert : orientia tempora notis 130
 Instruit exemplis : inopem solatur et agrum.
 Castis cum pueris ignara puella mariti
 Disceret unde preces, vatem nisi Musa dedisset ?
 Poscit opem chorus, et præsentia numina sentit ;
 Cœlestes implorat aquas docta prece blandus ; 135
 Avertit morbos, metuenda pericula pellit ;
 Impetrat et pacem, et locupletem frugibus annum,
 Carmine Dî superi placantur, carmine Manes.
 Agricolaë prisci, fortes, parvoque beati,
 Condita post frumenta, levantes tempore festo 140
 Corpus et ipsum animum spe finis dura ferentem,
 Cum sociis operum pueris et conjuge fida,
 Tellurem porco, Sylvanum lacte piabant,
 Floribus et vino Genium memorem brevis ævi.
 Fescennina per hunc invec̃ta licentia morem 145
 Versibus alternis opprobria rustica fudit ;

Libertasque recurrentes accepta per annos
 Læsit amabiliter: donec jam sævus appetam
 In rabiem cœpit verti jocus, et per honestas
 Ire domos impune minax. Dolere cruento
 Dente lacessiti: fuit intactis quoque cura
 Conditione super communi: quàm etiam lex
 Poenæque sancta, malo quæ nolle carmine quemquam
 Describi. Vertere modum, formidine fustis
 Ad bene dicendum delectandumque redacti.
 Græcia capta ferum victorem cepit, et artes
 Intulit agresti Latio. Sic horridus ille
 Defluxit numerus Saturnius, et grave virus
 Munditiæ pepulere: sed in longum tamen ævum
 Manserunt, hodieque manent vestigia ruris.
 Serus enim Græcia admovit acumina chartis;
 Et post Punica bella quietus quærere cœpit,
 Quid Sophocles et Thespis, et Æschylus utile ferrent.
 Tentavit quoque rem dignæ si vertere posset;
 Et placuit sibi, natura sublimis, et acer
 Nam spirat tragicum satis, et feliciter audet;
 Sed turpem putat incite metuitque lituram.
 Creditur, e medio quia res arcessit, habere
 Sudoris minimum, sed habet Comœdia tanto
 Plus oneris, quanto venia minus. Aspice, Plautus
 Quo pacto partes tutetur amantis ephebi;
 Ut patris attenti, lenonis et infidiosi;
 Quantus sit Dossennus edacibus in parasitis;
 Quam non astricto percurrat pulpita focco.
 Gestit enim nummum in loculos demittere; post hoc
 Securus, cadat an recto, stat fabula talos.
 Quem tulit ad scenam ventoso Gloria curru;
 Exanimat lentus spectator, sedulus inflat.

Sic leve, sic parvum est, animum quod laudis avarum
 Subruit ac refrigit. Valeat res iudicia, si me
 Palma negata macrum, donata reducit opimum.
 Sæpe etiam audacem fugat hoc ætæque poetam,
 Quod numero plures, virtutis et honore minores,
 Indocti, stolidique, et depugnare parati
 Si discordet equus, modis inter carmina possunt
 Aut ursum aut pugilem: his nam plebeculi gaudet.
 Verum equitis quoque jam ingravit ab ære voluptas
 Omnis ad incestos oculos et gaudia vana.
 Quatuor aut plures aulas premuntur in horas,
 Dum fugiant equitum turme, peditumque catervæ:
 Mox trahitur manibus regum fortuna rectoris;
 Effeda festinant, pilenta, petorruta, naves;
 Captivum portatur ebus, captiva Corinthus.
 Si foret in tergis, rideret Democritus, seu
 Diversum confusa genus panthera camelo,
 Sive elephas albus vulgi converteret ora:
 Spectaret populum ludis attentius ipsi,
 Ut sibi præbentem mimo spectacula plura:
 Scriptores autem narrare putaret æfello
 Fabellam furdo. Nam quæ pervincere voces
 Evaluere sonum, referant quem nostra theatra?
 Gargannum mugire putes nomus, aut mare Tuscum.
 Tanto cum strepitu ludi spectantur, et artes,
 Divitiæque peregrina: quibus oblitus actor
 Cum stetit in scena, concurrat dextera læva:
 Dixit adhuc aliquid? Nil sane. Quid placet ergo?
 Lana Tarentino violas imitata veneno.
 Ac ne forte putes me, quæ facere ipse recusam,
 Cum recte tractent alii, laudare maligne:
 Ille per extentum sanem mihi posse videtur

Ire poeta; meum qui pectus inaniter angit,
 Irritat, mulcet, falsis terroribus implet,
 Ut magus; et modo me Thebis, modo ponit Athenis.
 Verum age, et his, qui se lectori credere malunt,
 Quam spectatoris fastidia ferre superbi, 215
 Curam impende brevem: si manus Apollinis dignum
 Vis complere libris; et vauibus addere caesar,
 Ut studio majore petant Helicon virentem.
 Multa quidem nobis facimus mala saepe poetae,
 (Ut vineta egomet cadam mea) cum tibi librum 220
 Solicito damus, aut fessio: cum hiedimur, unum
 Si quis amiconum est ausus reprehendere versum:
 Cum loca jam recitata revolvimus irrevocati:
 Cum lamentamur non apparere labores
 Nostros, ac tenui deducta poemata filo: 225
 Cum speramus eo rem venturam, ut, simul atque
 Carmina rescias nos fingere, commodus ultro
 Arcessas, et agere vides, et scribere cogas.
 Sed tamen est operis pretium cognoscere, quales
 Aedituos habeat belli spectata domique 230
 Virtus, indigno non committenda poetæ.
 Gratus Alexandro regi Magno fuit ille
 Chœnillus, incultis qui versibus et male natis
 Retulit acceptos, regale numisma, Philippos.
 Sed veluti tractata notum labeinque remittunt 235
 Atramenta, fœre scriptores carmine fœdo
 Splendida facta liquant. Idem rex ille, poema
 Qui tam ridiculum tam care prodigus emit,
 Edicto venit; Ne quis se, præter Apellem,
 Pingeret, aut alius Lyfippo duceret æra 240
 Fortis Alexandri vultum simulantia. Quod si
 Judicium subtile videndis artibus illud

EPISTOLA II.

AD JULIUM FLORUM.

Scripta A. U. C. DCCXCVIII.

FLORE, bono claque fidelis amice **Neroni**;
 Si quis forte velit puerum tibi vendere natum
 Tibure vel Gabiis, et tecum sic agat; Hic et
 Candidus, et talos a vertice pulcher ad imos,
 Fiet erique tuis nummorum millibus octo;
 Verna ministeriis ad nutus aptus heriles;
 Literulis Græcis imbutus, idoneus, arti
 Cui libet: argilla quidvis imitaberis uda;
 Quin etiam canet indoctum, sed dulces bibentia
 Multa fidem promissa levant, ubi plenius aquo
 Laudat venales, qui vult extrudere, merces.
 Res urget me nulla: meo sum pauper in ære.
 Nemo hoc mangonum faceret tibi: non temere a me
 Quivis ferret idem. Semel hic cessavit, et (ut sit)
 In scalis latuit metuens pendantis habena
 Des nummos, excepta nihil te si fuga laedit.
 Ille ferat pretium: penæ securus, opinor.
 Prudens emisti vitiosum: dicta tibi est lex.
 Insequeris tamen hunc, et lite moraris iniqua.
 Dixi me pigram proficiscenti tibi, dixi
 Talibus officiis prope mancum: ne meo servus
 Jurgares ad te quod epistola nulla veniret.
 Quid tum profeci, mecum facientia iura
 Si tamen attentas? Quæris super hoc etiam, quod
 Expectata tibi non mittam carmina mædæ;
 Luculli miles collecta viatica multis

Ærumnis, lassus dum noctu stertit, ad assem
 Perdiderat: post hoc vehemens lupus, et sibi et hosti
 Iratus pariter, jejunis dentibus acer,
 Præsidium regale loco dejecit, ut aiunt, 30
 Summe munito, et multarum divite rerum.
 Clarus ob id facti, donis ornatur honestis,
 Accipit et bis dena super sestertia nummum.
 Forte sub hoc tempus castellum evertere prætor
 Nescio quod cupiens, hortari coepit eundem 35
 Verbis, quæ timido quoque possent addere mentem:
 I, bone, quo virtus tua te vocat: i pede fausto,
 Grandia laturus meritorum præmia—quid flas?
 Post hæc ille catas, quantumvis rusticus: Ibit,
 Ibit eo, quo vis, zonati qui perdidit, inquit. 40
 Romæ nutriti mihi contigit, atque doceri
 Iratus Graiis quantum nocuisset Achilles.
 Adjecere bonæ paulo plus artis Athenæ:
 Scilicet ut possem curvo dignoscere rectum,
 Atque inter silvas Academi quærere verum. 45
 Dura sed emovere loco me tempora grato;
 Civilisque rudem belli tulit ætus in arma,
 Cæsaris Augusti non responsura lacertis.
 Unde simul primum me dimisere Philippi,
 Decisis humilem pennis, inopemque paterni 50
 Et laris et fundi, paupertas impulit audax
 Ut versus facerem: sed, quod non desit, habentem
 Quæ poterant unquam satis expurgare cicuta,
 Ni melius dormire putem, quam scribere versus?
 Singula de nobis anni prædantur euntes; 55
 Eripere jocos, Venerem, convivâ, ludam;
 Tendunt extorquere poemata. Quid faciam vis?
 Denique non omnes eadem mirantur amantque.

Carmine tu gaudes: hic delectatur iambis;
 Ille Bionis sermonibus, et sale nigro. 60
 Tres mihi convivæ prope dissentire videntur,
 Poscentes vario multum diversa palato.
 Quid dem? quid non dem? Renuis quod tu, jubet alter;
 Quid petis, id sane est invisum acidumque duobus.
 Præter cetera, me Romæne poemata censes 65
 Scribere posse, inter tot curas totque labores?
 Hic sponsum vocat; hic auditum scripta, relictis
 Omnibus officiis: cubat hic in colle Quirini;
 Hic extremo in Aventino, vilendus uterque:
 Intervalla vides humane commoda. Verum 70
 Puræ sunt plateæ, nihil ut meditantibus obstat.
 Festinat calidus mulis gerulisque redemptor:
 Torquet nunc lapidem, nunc ingens machina signum.
 Tristia robustis luctantur funera plaustris:
 Hac rabiosa fugit canis, hac lutulenta ruit sus. 75
 I nunc, et versus tecum meditare canoros.
 Scriptorum chorus omnis amat nemo, ac fugit urbes,
 Rite cliens Bacchi somno gaudentis et umbra.
 Tu me inter strepitus nocturnos atque diurnos
 Vis canere, et cunctata sequi vestigia vatum? 80
 Ingenium, sibi quod vacuas desumpsit Athenas,
 Ut studiis annos septem dedit, insenuitque
 Libris et curis, statua taciturnior exit
 Plerumque, et risu populum quatit: hic ego rerum
 Fluctibus in mediis, ac tempestatibus Urbis, 85
 Verba lyra motura sonum connectere digner?
 Frater erat Romæ consulti rhetor; ut alter
 Alterius sermone meros audiret honores:
 Gracchus ut hic illi, foret huic ut Mucius ille.
 Qui minus argutos vexat furor iste poetas? 90

Carmina compono, hic elegos; mirabile visu,
 Galatumque novem Musis opus. Aspice primum,
 Quanto cum fastu, quanto molimine circum-
 spectemus vacuam Romanis vatibus ædem.
 Mox etiam (si forte vacas) sequere, et procul audi
 Quid ferat, et quare sibi nectat uterque coronam. 96
 Cædimur, ac totidem plagis consumimus hostem,
 Lento Samnites ad lumina prima duello.
 Discedo Alcæus, puncto illius: ille meo quia?
 Quis, nisi Callimachus? Si plus adposcere visus; 100
 Fit Mimnermus, et optivo cognomine crescit.
 Multa fero, ut placem genus irritabile vatum,
 Cum scribo; et supplex populi suffragia capto:
 Idem, finitis studiis, et mente recepta,
 Obtutem patulas impune legentibus aures. 105
 Ridentur mala qui componunt carmina: verum
 Gaudent scribentes, et se venerantur, et ultro,
 Si taceas, laudant; quidquid scripsere, beati.
 At qui legitimum cupiet fecisse poema,
 Cum tabulis animum censoris sumet honesti: 110
 Audebit, quæcunque parum splendoris habebunt,
 Et sine pondere erunt, et honore indigna ferentur,
 Verba movere loco; quamvis invita recedant,
 Et versentur adhuc intra penetralia Vestæ.
 Obscurata diu populo bonus eruet, atque 115
 Proferet in lucem speciosa vocabula rarum,
 Quæ priscis memorata Catonibus atque Cethegis,
 Nunc situs informis premit ac deserta vetustas.
 Adsciscet nova, quæ genitor produxerit usus:
 Vehemens, et liquidus, puroque simillimus amni. 120
 Fundet opes, Latiumque beabit divite lingua:
 Luxuriantia compescet; nimis aspera sano

Levabit

Levabit cultu : virtute carentia tollet :
 Ludentis speciem dabit, ac torquebitur ; ut qui
 Nunc Satyrum, nunc agrestem Cyclopsa movetur. 125
 Prætulerm scriptor delirus inersque videri,
 Dum mea delectent mala me, vel denique fallant,
 Quam sapere, et ringi. Fuit haud ignobilis Argus,
 Qui se credebat miros audire tragicædos,
 In vacuo lætus fessor plausorque theatro : 130
 Cetera qui vitæ servaret munia recto
 More ; bonus sane vicinus, amabilis hospes,
 Comis in uxorem, posset qui ignoscere servis,
 Et signo læso non insanire lagena ;
 Posset qui rupem, et puteum vitare patentem. 135
 Hic ubi cognatorum opibus curisque refection
 Expulit elleboro morbum bilemque meraco,
 Et redit ad sese : Pol me occidistis, amici,
 Non servastis, ait ; cui sic extorta voluptas,
 Et dentus per vim mentis gratissimus error. 140
 Nimirum sapere est abjectis utile nugis,
 Et tempestivum pueris concedere ludum ;
 Ac non verba sequi fidibus modulanda Latinis,
 Sed veræ numerosque modosque ediscere vitæ.
 Quocirca mecum loquor hæc, tacitusque recorder :
 Si tibi nulla sitim finiret copia lymphæ ; 146
 Narrares medicis : quod quanto plura parasti,
 Tanto plura cupis, nulline faterier audes ?
 Si vulnus tibi monstrata radice vel herba
 Non fieret levius, fugeres radice vel herba 150
 Proficiente nihil curarier. Audieras, cui
 Rem Dî donarint, illi decedere pravam
 Stultitiam ; et cum sis nihilo sapientior, ex quo
 Plenior es, tamen uteris monitoribus iidem ?
 At

At si divitiæ prudentem reddere possent; 155
 Si cupidum timidumque minus; tu nempè ruberes.
 Viveret in terris te si quis avarior uno.
 Si proprium est, quod quis libra mercatur et ære;
 Quædam (si credis consultis) mancipat usus;
 Qui te pascit ager, tuus est; et villicus Orbi. 160
 Cum tegetes occat tibi mox frumenta daturas,
 Te dominum sentit. Das nummos; accipis uvam,
 Pullos, ova, cadum temeti: nempè modo isto.
 Paulatim mercaris agrum, festasse trecentis,
 Aut etiam supra, nummorum millibus onctum. 165
 Quid refert, vivas numerato nuper, an olim?
 Emtor Aricini quondam Veientis et arvi
 Emtum conat olus, quamvis aliter putat; emus
 Sub noctem gelidam lignis calefaciat ahenum,
 Sed vocat usque suum, qua populus adfusa certis. 170
 Limitibus vicina refugit iurgia: tanquam
 Sit proprium quidquam, puncto quod mobile horæ.
 Nunc prece, nunc pretio, nunc vi, nunc sorte suprema
 Permutet dominos, et cedat in altera iura.
 Sed, quia perpetuus nulli datur usus, et hæres 175
 Hæredem alterius, velut unda supervenit undam;
 Quid vici profunt, aut horrea? quidve Calabria
 Saltibus adjecti Lucani? si metis Orcus
 Grandia cum parvis, non exorabilis auro.
 Gemmas, marmor, ebúr, Tyrrena sigilla, tabellas.
 Argentum, vestes Gætulo murice tinctas, 181
 Sunt qui non habeant; est qui non curet habere.
 Cur alter fratrum cessare, et ludere, et ungi
 Præferat Herodis palmetis pinguibus; alter
 Dives et importunus, ad umbram lucis ab ortu. 185
 Silvestrem flammis et ferro mitigat agrum;

Scit

Scit Geniſus, natale comes qui temperat aſtrum,
 Natura Deus humane, mortalis in unum,
 quodque caput, vultu mutabilis, alius et ater.
 Utar, et e modico, quantum res poſcet, acervo 190
 Tollam: nec metum, quid de me iudicet hæres,
 Quod non plura datis invenerit. Et tamen idem
 Scire volam, quantum ſimplex hilarisque nepoti
 Diſcrepet, et quantum diſcordet parvus avaro.
 Diſtat enim, ſpargas tua prodigus, an neque ſumtum
 Invitus facias, nec plura parare labores; 196
 Ac potius, puer ut ſellis Quingentibus olim,
 Exiguo grateque fructis tempore capiam.
 Pauperies immunda domus procul abſit: ego, utrum
 Nave ferar magna an parva, ferar unus et idem. 200
 Non tumidis agimur velis Aquilone ſecundo;
 Non tamen adverſis ætatem docimus Auſtris:
 Viribus, ingenio, ſpecie, virtute, loco, re,
 Extremi primorum, extremis uſque priores.
 Non es avarus: abi. Quid? cetera jam ſimul iſto
 Cum vitio fugere? caret tibi pectus inani 206
 Ambitione? caret mortis formidine et ira?
 Somnia, terrores magicos, miracula, ſagas,
 Nocturnos Lemures, portentaque Theſſala rides?
 Natales grate numeras? ignoſcis amicis? 210
 Lenior ac melior ſis accedente ſenecta?
 Quid te exempta levat ſpinis de pluribus una?
 Vivere ſi recte neſcis, decede perlitus:
 Luſiſti ſatis, ediſti ſatis, atque bibiſti:
 Tempus abire tibi eſt; potum ne largius aquo 215
 Rideat ac pulſet laſciva decentius ætas.

Q. HORATII FLACCI

ARS POETICA.

EPISTOLA AD PISONES.

Script. post A. U. C. DCCXXX.

HUMANO capiti cervicem pictor equipam

Jungere si velit, et varias inducere plumas

Undique collatis membris; aut torpiter atrum

Desinat in piscem mulier formosa superne,

Spectatum admissi risum teneatis, amici?

Credite, Pisones, isti tabulae formidabulum

Perfimilem, cujus, velut agri somnia, vange

Fingentur species; ut nec pes, nec caput uni

Reddatur formae. Pictoribus atque poetis

Quidlibet audendi semper fuit aequa potestas.

Scimus, et hanc veniam petimusque damusque vicissim:

Sed non ut placidis coeant immitia; non ut

Serpentes avibus gementur, tigribus agni.

Inceptis gravibus plerumque et magna profectis

Purpureus, late qui splendeat, unus et alter

Affluitur pannus; cum lucus et ara Dianae

Et properantis aquae per amoenos ambitus agros,

Aut flumen Rhenum, aut pluvius describitur arcus.

Sed nunc non erat his locus: et fortasse cupressum

Scis simulare: quid hoc, si fractis enatat exspes

Navibus, aere dato qui pingitur? Amphora coepit

Institui: currente rota, cur urceus exit?

ITNIUO

Denique

Denique sit quidvis simplex duntaxat et unum.
Maxima pars vatum, Pater et Juvenes patre digni,
Decipimur specie recti. Brevis esse laboro, 25
Obscurus fio: sectantem lenia nervi
Deficiunt animique: profectus grandia turget:
Serpit humi tutus nimium timidusque procellæ:
Qui variare cupit rem prodigaliter unam,
Delphinum silvis appingit, fluctibus aprum. 30
In vitium ducit culpæ fuga, si caret arte.
Æmilium circa ludum faber unus et unguis
Exprimet, et molles imitabitur ære capillos;
Infelix operis summa, quia ponere totum
Nesciet. Hunc ego me, si quid componere curem,
Non magis esse velim, quam naso vivere pravo, 36
Spectandum nigris oculis nigroque capillo.
Sumite materiem vestris, qui scribitis, æquam
Viribus; et versate diu, quid ferre recusent,
Quid valeant humeri. Cui lecta potentæ erit res, 40
Nec facundia deferret hunc, nec lucidus ordo.
Ordinis hæc virtus erit et venus, aut ego fallor;
Ut jam nunc dicat jam nunc debentia dici;
Pleraque differat, et præsens in tempus omittat,
In verbis etiam tenuis cantusque serendis, 45
Hoc amet, hoc spernat promissi carminis auctor.
Dixeris egregie, notum si callida verbum
Reddiderit junctura novum. Si forte necesse est
Indiciis monstrare recentibus abdita rerum;
Fingere cinctutis non exaudita Cethegis 50
Continget: dabiturque licentia sumta pudenter.
Et nova fictaque nuper habebunt verba fidem; si
Græco fonte cadent, parces detorta. Quid autem?
Cæcilio Plautoque dabit Romanus ademtum

Virgilio Varioque? Ego cur, acquirere pauca
 Si possum, invideor? cum lingua Catonis et Enni
 Sermonem patrium ditaverit, ac nova rerum
 Nomina protulerit: Licuit, semperque licebit
 Signatum presente nota procedere nummum,
 Ut silvæ foliis pronos mutantur in annos;
 Prima cadunt: ita verborum vetus interit ætas;
 Et juvenum ritu florent modo nata vigentque.
 Debemur morti nos, nostraque; sive receptus
 Terra Neptunus classes Aquilonibus arcet
 Regis opus; sterilisve palus prius aptaque remis
 Vicinas urbes alit, et grave sentit aratrum;
 Seu cursum mutavit iniquum frugibus annis,
 Doctus iter melius: mortalia facta peribunt;
 Nedum sermonum stet honos, et gratia vivax.
 Multa renascentur, quæ jam cecidere; cadentque
 Quæ nunc sunt in honore vocabula; si volet usus,
 Quem penes arbitrium est, et ius, et norma loquendi.
 Res gestæ regumque duumque, et tristia bella
 Quo scribi possent numero, monstravit Homerus.
 Versibus impariter junctis quesimonia primum,
 Post etiam inclusa est voti sententia compos.
 Quis tamen exiguos elegos emisit auctor,
 Grammatici certant, et adhuc sub iudice lis est.
 Archilochum proprio rabies armavit iambo.
 Hunc focci cepere pedem grandesque cothurni,
 Alternis aptum sermonibus, et populares
 Vincentem strepitus, et natum rebus agendis.
 Musa dedit fidibus Divos, puerosque Deorum
 Et pugilem victorem, et equum certamine primum,
 Et juvenum curas, et libeta vina refecit.
 Descriptas servare vices, operumque colores,

Cur

Cur ego, si nequeo ignoroque, postea salutor?
 Cur nescire, pudens, prave, quam discere malo?
 Versibus exponi tragicis res comica non vult:
 Indignatur item privatis ac prope socco
 Dignis carminibus narrari cœna Thyestæ.
 Singula quæque locum tentant sortita decentem.
 Interdum tamen et vocem comœdia tollit,
 Iratusque Chremes tumido delitigat ore.
 Et tragicus plerumque dolet sermone pedestri
 Telephus ac Peleus, cum pauper et exul uterque
 Projicit ampullas ac sesquipedalia verba,
 Si curat cor spectantis tetigisse querela.
 Non satis est pulchra esse poemata: dulcia suntu,
 Et quocunque volent, animum auditoris agunto.
 Ut ridentibus arident, ita flentibus adflent
 Humani vultus. Si vis me flere, dolendum est
 Primum ipsi tibi: tunc tua mihi infortunia laudent.
 Telephe, vel Pelea, male si mandata loqueris,
 Aut dormitabo, aut ridebo. Tristitia moestum
 Vultum verba decet; iratum, plena minarum;
 Ludentem, lasciva; severum, senia dicta.
 Format enim Natura prius nos intus ad omnem
 Fortunarum habitum: juvat, aut impellit ad iram,
 Aut ad hunc moriorem gravi deducit, et angit:
 Post effert animi motus interprete lingua.
 Si dicentis erunt fortunæ abscondita dicta,
 Romani tollent equites peditesque cachinnum.
 Intererit multum, Divusne loquatur, an heros;
 Maturusne senex, an adhuc florente juventa
 Fervidus; et matrona potens, an sedula nutrix;
 Mercatorne vagus, cultorne virentis agelli;
 Colchus, an Assyrius; Thebis nutritus, an Argis.

Aut famam sequere, aut sibi convenientia finge,
 Scriptor. Homereum si forte reponis Achillen;
 Impiger, iracundus, inexorabilis, acer,
 Jura neget sibi nata, nihil non arroget armis.
 Sit Medea ferox invictaque, flebilis Ino,
 Perfidus Ixion, Io vaga, tristis Orestes.
 Si quid inexpertum scenæ committis, et audes
 Personam formare novam; servetur ad imum
 Qualis ab incepto processerit, et sibi constet.
 Difficile est proprie communia dicere: tuque
 Rectius Iliacum carmen deducis in actus,
 Quam si proferres ignota indictaque primus.
 Publica materies privati juris erit, si
 Nec circa vilem patulumque moraberis orbem;
 Nec verbo verbum curabis reddere fidus
 Interpres; nec desilies imitator in arctum,
 Unde pedem referre pudor vetet, aut operis lex.
 Nec sic incipies, ut scriptor cyclius olim:
 'Fortunam Priami cantabo, et nobile bellum.'
 Quid dignum tanto feret hic promissor hiatus?
 Parturiunt montes: nascetur ridiculus mus.
 Quanto rectius hic, qui nil molitur inepte,
 'Dic mihi, Musa, viram, capta post tempora Troja,'
 'Qui mores hominum multorum vidit et urbes,'
 Non fumum ex fulgore, sed ex fumo dare lucem
 Cogitat, ut speciosa dehinc miracula promat,
 Antiphaten, Scyllamque, et cum Cyclope Charybdis.
 Nec reditum Diomedis ab interitu Meleagri,
 Nec gemino bellum Trojanum orditur ab ovo:
 Semper ad eventum festinat; et in medias res,
 Non secus ac notas, auditorem rapit: et quæ
 Desperat tractata nitescere posse, relinquit.

Atque

Atque ita mentitur, sic veris falsa remiscet,
Primo ne medium, medio ne diferepet imum.
Tu, quid ego et populus mecum desideret, audi.
Si plausoris eges aulea manentis, et usque
Sessari, donec cantor, Vos plaudite, dicat; 155
Ætatis cujusque notandi sunt tibi mores,
Mobilibusque decor maturis dandus et annis.
Reddere qui voces jam scit puer, ac pede certo
Signat humum; gessit paribus colludere, et iram
Colligit ac ponit temere, et mutatur in horas. 160
Imberbus juvenis, tandem custode remoto,
Gaudet equis, canibusque, et aprici gramine campi;
Cereus in vitium flecti, monitoribus asper,
Utilium tardus provisor, prodigus æris,
Sublimis, cupidusque, et amata relinquere pernix.
Conversis studiis, ætas animusque virilis 166
Quærit opes et amicitias, inservit honori;
Commisisse cavet quod mox mutare laboret.
Multa senem circumveniunt incommoda; vel quod
Quærit, et inventis miser abstinet, ac timet uti; 170
Vel quod res omnes timide gelideque ministrat,
Dilator, spe lentus, iners, avidusque futuri;
Difficilis, querulus, laudator temporis acti
Se puero, censor castigatque minorum.
Multa ferunt anni venientes commoda secum, 175
Multa recedentes adimunt: ne forte seniles
Mandentur juveni partes, pueroque viriles;
Semper in adjunctis ævoque morabimur aptis.
Aut agitur res in senis, aut acta refertur:
Segnius irritant animos demissa per aures, 180
Quam quæ sunt oculis subjecta fidelibus, et quæ
Ipse sibi tradit spectator. Non tamen intus

Digna geri promes in scenam : multaque tolles
 Ex oculis, quæ mox narret facundia præsens :
 Ne pueros coram populo Medea trucidet ; 185
 Aut humana palam coquat exta nefarius Atreus ;
 Aut in avem Progne vertatur, Cadmus in anguem.
 Quodcunque ostendis mihi sic, incredulus odi.
 Neve minor, neu sit quinto productior actu
 Fabula, quæ posci vult, et spectata reponi. 190
 Nec Deus interfit, nisi dignus vindice nodus
 Inciderit : nec quarta loci persona laboret.
 Actoris partes chorus, officiumque virile
 Defendat : neu quid medios intercinat actus,
 Quod non proposito conducatur, et hæreat apte. 195
 Ille bonis faveatque et consilietur amice ;
 Et regat iratos, et amet pacare tumentes :
 Ille dapes laudet mensæ brevis ; ille salubrem
 Justitiam, legesque, et apertis otia portis :
 Ille tegat commissa ; Deosque precetur et oret, 200
 Ut redeat miseris, abeat Fortuna superbis.
 Tibia non, ut nunc, orichalco juncta, tubæque
 Æmula ; sed tenuis simplexque foramine paucos
 Aspirare et adesse choris erat utilis, atque
 Nondum spissa nimis complere sedilia flatus : 205
 Quo sane populus numerabilis, utpote parvus,
 Et frugi castusque verecundusque coibat.
 Postquam cœpit agros extendere victor, et urbem
 Latior amplecti murus, vinoque diurno
 Placari Genius festis impune diebus ; 210
 Accessit numerisque modisque licentia major.
 Indoctus quid enim saperet liberque laborum
 Rusticus urbano confusus, turpis honesto ?
 Sic priscae motumque et luxuriem addidit arti

Tibicen;

Tibicen, traxitque vagus per pulpita vestem: 215
 Sic etiam fidibus voces crevere severis,
 Et tulit eloquium insolitum facundia præcep:
 Utiliumque sagax rerum, ac divina futuri
 Sortilegis non discrepuit sententia Delphis.
 Carminē qui tragico vilem certavit ob hircum, 220
 Mox etiam agrestes Satyros nudavit, et asper
 Incolumi gravitate jocum tentavit, eo quod
 Illecebris erat et grata novitate morandus
 Spectator, functusque sacris, et potus, et exlex.
 Verum ita riores, ita commendare dicaces 225
 Conveniet Satyros, ita vertere seria ludo;
 Ne quicumque Dens, quicumque adhibetur heros
 Regali conspectus in auro nuper et ostro,
 Migret in obscuras humili sermone tabernas:
 Aut, dum vitat humum, nubes et inania captet. 230
 Effutire leves indigna tragoedia versus,
 Ut festis matrona moveri iussa diebus,
 Intererit Satyris paulum pudibunda protervis.
 Non ego inornata et dominantia nomina solum
 Verbaque, Pisones, Satyrorum scriptor amabo: 235
 Nec sic enitar tragico differre colori,
 Ut nihil intersit, Davusne loquatur et audax
 Pythias emuncto lucrata Simone talentum;
 An custos famulusque Dei Silenus alumni.
 Ex noto fictum carmen sequar: ut sibi quisvis 240
 Speret idem; sudet multum, frustra que labore
 Ausus idem: tantum series juncturaque pollet:
 Tantum de medio sumtis accedit honoris.
 Silvis deducti caveant, me iudice, Fauni,
 Ne velut innati triviis, ac pene forenses, 245
 Aut nimium teneris juvenentur versibus unquam,
 Aut

Aut immunda crepent ignominiosaque dicta.
 Offenduntur enim, quibus est equus, et pater, et res:
 Nec, si quid fructu ciceris probat et natis enitor,
 Æquis accipiunt animis, denante corona.
 Syllaba longa brevi subjecta vocatur iambus,
 Pæs citus: unde etiam trimetris accrescere iussit
 Nomen iambeis, cum fenos redderet ictus.
 Primus ad extremum similis tibi: non ita pridem,
 Tardior ut paulo graviorque veniret an aures,
 Spondeos stabiles in iura paternæ recepit.
 Commodus ac patiens: non ut de sede secunda
 Cederet, aut quarta socialiter. Hic et in Acci
 Nobilibus trimetris apparet rarus, et Enni
 In scenam missus magno cum pondere versus,
 Aut operæ nimium celeris curaque carentis,
 Aut ignoratæ premit artis crimine turpi.
 Non quivis videt immodulata poemata iudex:
 Et data Romanis venia est indigna poetis.
 Idcircone vager, scribamque licenter? ha omnes
 Visuros peccata putem, mea: tutus et intra
 Spem venia cautus? Vitavi denique culpam,
 Non laudem merui. Vos exemplaria Græcæ
 Nocturna versate manu, versate diurna.
 At vestri proavi Plantinos et numeros et
 Laudavere sales: nimium patienter utrosque
 (Non dicam stulte) mirati: si modo ego et vos
 Scimus inurbanum lepido saponere dicto,
 Legitimumque sonum digiti callemus et aure.
 Ignotum tragice genus invenisse Camæna
 Dicitur, et plaustris verasse poemata Thespis.
 Qui canerent agerentque, peruncii fascibus ora.
 Post hunc persona pallæque repertor honestæ

Æschylus

Æschylus et modicis instravit pulpita tignis,
Et docuit magnumque loqui, nitique cothurno. 289
Successit vetus his comœdia, non sine multa
Laude: sed in vitium libertas excidit, ac vim
Dignam lege regi: lex est accepta; chorusque
Turpiter obticuit, sublato jure nocendi.
Nil intentatum nostri liquere poetæ; 285
Nec minimum meruere decus, vestigia Græca
Ausī deferere, et celebrare domestica facta,
Vel qui prætextas, vel qui docuere togatas.
Nec virtute foret clarisve potentius armis,
Quam lingua, Latium; si non offenderet unum- 290
quemque poetarum limæ labor et mora. Vos, O
Pompilius sanguis, carmen reprehendite, quod non
Multa dies et multa litura coercuit, atque
Præfectum decies non castigavit ad unguem.
Ingenium misera quia fortunatius arte 295
Credidit, et excludit fanos Helicone poetas
Democritus; bona pars non unguis ponere curat,
Non barbam: secreta petit loca, balnea vitat.
Nanciscetur enim pretium nomenque poetæ,
Si tribus Anticyris caput insanabile nunquam 300
Tonsoni Licino commiserit. O ego lævus,
Qui purgor bilem verni sub temporis horam!
Non alius faceret meliora poemata. Verum
Nil tanti est. Ergo fungar vice cotis, acutum
Reddere quæ ferrum valet, exfors ipsa secandi. 305
Munus et officium, nil scribens ipse, docebo;
Unde parentur opes; quid alat formetque poetam;
Quid deceat, quid non; quo virtus, quo ferat error.
Scribendi recte sapere est et principium et fons,
Rem tibi Socraticæ poterunt ostendere chartæ: 310
Verbaque

Verbaque provisam rem non invita sequentur.
 Qui didicit patriæ quid debeat, et quid amicis;
 Quo sit amore parens, quo frater amandus et hospes;
 Quod sit conscripsi, quod iudicis officium; quæ
 Partes in bellum missi ducis; ille profecto
 Reddere personæ scit convenientia cuique.
 Respicere exemplar vitæ morumque jubebo
 Doctum imitatore, et vivas hinc ducere voces.
 Interdum speciosa locis, morataque recte
 Fabula, nullius veneris, sine pondere et arte,
 Valdius oblectat populum, meliusque moratur,
 Quam versus inopes rerum, nugæque canora.
 Graiis ingenium, Graiis dedit ore rotundo
 Musa loqui, præter laudem, nullius avaris,
 Romani pueri longis rationibus affem.
 Discunt in partes centum diducere. Dicat
 Filius Albini, si de quincunce remota est
 Uncia, quid superet. Poterat dixisse, Triens? Eui?
 Rem poteris servare tuam. Redit uncia; quid sit?
 Semis. An, hæc animos ærugo et cura peculi
 Cum semel imbuerit, speremus carmina fingi
 Posse linenda cedro, et levi servanda cupresso
 Aut prodesse volunt, aut delectare poetæ
 Aut simul et jucunda et idonea dicere vitæ.
 Quidquid præcipies, esto brevis: ut cito dicta
 Percipiant animi dociles, teneantque fideles.
 [Omne supervacuum pleno de pectore manat.]
 Ficta voluptatis causa sint proxima veris;
 Ne, quodcunque volet, poscat sibi fabula credi;
 Neu pransæ Lamiaë vivum puerum extrahat alvo.
 Centuriæ seniorum agitant expertia frugis:
 Celsi prætereunt austerâ poemata Ramines.

Omne

Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci,
 Lectorem delectando, pariterque monendo.
 Hic meret æra liber Solis; hic et mare transit, 345
 Et longum noto scriptori prorogat ævum.
 Sunt delicta tamen, quibus ignovisse velimus:
 Nam neque chorda sonum reddit quem vult manus ac
 mens;
 Poscentique gravem persæpe remittit acutum:
 Nec semper feriet quodcumque minabitur arcus. 350
 Verum ubi plura nitent in carmine, non ego paucis
 Offendar maculis, quas aut incuria fudit,
 Aut humana parum cavit natura. Quid ergo est?
 Ut scriptor si peccat idem librarius usque,
 Quamvis est monitus, venia caret; ut citharæodus 355
 Ridetur, chorda qui semper oberrat eadem:
 Sic mihi qui multum cessat, sit Chœrilus ille,
 Quem bis terre bonum cum risu miror; et idem
 Indignor, quandoque bonus dormitat Homerus.
 Verum operi longo fas est obrepere somnum. 360
 Ut pictura, poësis: erit quæ, si propius stes,
 Te capiat magis; et quædam, si longius abstes.
 Hæc amat obscurum; volet hæc sub luce videri,
 Judicis argutum quæ non formidat acumen:
 Hæc placuit semel; hæc decies repetita placebit. 365
 O major juvenum, quamvis et voce paterna
 Fingeris ad rectum; et per te sapis; hoc tibi dictum
 Tolle memor: certis medium ac tolerabile rebus
 Recte concedi: consultus juris, et actor
 Causarum mediocris abest virtute disertæ. 370
 Messalæ, nec scit quantum Cascellius Aulus;
 Sed tamen in pretio est: mediocribus esse poetis
 Non homines, non Di, non concessere columnæ.

Ut

Ut gratas inter mensas symphonia discors,
 Et crassum unguentum, et Sardo cum melle papaver
 Offendunt; poterat duci quia cœna sine istis: 376
 Sic animis natum inventumque poema juvandis,
 Si paulum summo decessit, vergit ad imum.
 Ludere qui nescit, campestribus abstinet armis;
 Indoctusque pilæ, discive, trochive, quiescit; 380
 Ne spissæ risum tollant impune coronæ:
 Qui nescit versus, tamen audet fingere. Quid ni?
 Liber et ingenuus, præsertim census equestrem
 Summam nummorum, vitioque remotus ab omni.
 Tu nihil invita facies dicesve Minerva: 385
 Id tibi iudicium est, ea mens. Si quid tamen olim
 Scripseris, in Metii descendat iudicis aures,
 Et patris, et nostras; nonumque prematur in annum,
 Membranis intus positis. Delere licebit
 Quod non edideris: nescit vox missa reverti. 390
 Silvestres homines facer interpretsque Deorum
 Cædibus ac victu foedo deterruit Orpheus;
 Dictus ob hoc lenire tigres rabidosque lenos,
 Dictus et Amphion, Thebæ conditor arcis,
 Saxa movere sono testudinis, et prece blanda 395
 Ducere quo vellet. Fuit hæc sapientia quondam,
 Publica privatis secernere, sacra profanis;
 Concubitu prohibere vago; dare jura maritis;
 Oppida moliri; leges infidere ligno.
 Sic honor et nomen divinis vatibus atque 400
 Carminibus venit. Post hos insignis Homerus
 Tyrtæusque mares animos in Martia bella
 Versibus exacuit. Dictæ per carmina sortes,
 Et vitæ monstrata via est; et gratia regum
 Pierius tentata modis; ludusque repertus, 405

Et

Et longorum operum finis; ne forte pudori
 Sit tibi Musa lyrae solers, et cantor Apollo.
 Natura fieret laudabile carmen, an arte,
 Quæsitum est. Ego nec studium sine divite vena,
 Nec rude quid possit video ingenium: alterius sic
 Altera poscit opem res, et conjurat amice.
 Qui studet optatam cursu contingere metam,
 Multa tulit fecitque puer; sudavit et alsit;
 Abstinit Venere et Baccho. Qui Pythia cantat,
 Tibicen; didicit prius, extimuitque magistrum.
 Nec satis est dixisse: Ego mira poemata pango:
 Occupet extremum scabies: mihi turpe relinqui est,
 Et, quod non didici, sane nescire fateri.
 Ut præco, ad merces turbam qui cogit emendas;
 Assentatores jubet ad lucrum ire poeta
 Dives agris, dives positus in scenore nummis.
 Si vero est, unctum recte qui ponere possit,
 Et spondere levi pro paupere, et eripere atris
 Litibus implicitum; mirabor, si sciet inter
 noscere mendacem verumque beatus amicum.
 Tu seu donaris, seu quid donare voles cui;
 Nolito ad versus tibi factos ducere plenum
 Lætitiae; clamabit enim: Pulchre, bene, recte!
 Palescet; super his etiam stillabit amicis
 Ex oculis rorem; saliet, tundet pede terram.
 Ut qui conducti plorant in funere, dicunt
 Et faciunt prope plura dolentibus ex animo: sic
 Derisor vero plus landatore movetur.
 Reges dicuntur multis urgere culullis,
 Ac torquere mero, quem perspexisse laborant,
 An sit amicitia dignus. Si carmina condas,
 Nunquam te fallant animi sub vulpe latentes.

Quintilio si quid recitares: Corrige, sedes, rogabo: Et
 Hoc, aiebat, et hominem Melius te posse negare, diu
 Bis terque expertum frustra; delere iubebat, si nulla
 Et male formatos incudi reddere versus. Et multum
 Si defendere delictum, quam vertere, mallet. Et
 Nil ultra verbi, aut operam infamebat inanem,
 Quin sine rivali teque et tuus solus amares.
 Vir bonus et prudens versus reprehendet inertes,
 Culpabit duros, inconstis allinet atrum
 Transverso calamo signum; ambitiosa recidet
 Ornamenta; parum claris lucem dare coget;
 Arguet ambigue dictum; mutanda notabit;
 Fiet Aristarchus: non dicet: Cur ego amicum
 Offendam in nugis? Hæ magis seria ducunt
 In mala derisum semel, exceptumque finistre.
 Ut mala quem scabies aut morbus regibus urget,
 Aut fanaticus error, et iracunda Diana
 Vesanum tetigisse timent fugiuntque poetam,
 Qui sapiunt: agitant pueri, incautique sequuntur.
 Hic, dum sublimes versus spectatur, et errat,
 Si veluti merulis intentus decedit auceps
 In puteum, foveamve licet, Succubite, longum
 Clamet, sic cives, non sit qui tollere curet.
 Si curet quis opem ferre, et demittere funem;
 Qui scis, an prudens hæc se projecit, atque
 Servari nolit iudicam; Sic hique poeta
 Narrabo interitum: Deus immortalis haberi
 Dum cupit Empedocles, ardentem frigidus Aetnam
 Influit. Sit jus, liceatque perire poetis.
 Invitum, qui servat, idem facit occidenti
 Nec semel hoc fecit; neque, si retractus erit, jam
 Fiet homo, et ponet famose mortis amorem.

Nec satis apparet, versus cur dictitet; utrum 470
Minxerit in patrios cineres, an triste bidental
Moverit incestus: certe furit, ac velut ursus
Objectos cavæ valuit si frangere clathros,
Indoctum doctumque fugat recitator acerbus.
Quem vero arripuit, tenet, occiditque legendo; 475
Non missura cutem, nisi plena cruoris, hirudo.

FINIS.

Non nullus est qui seipsum miratur
Quem vero arripit nec desinit legendo;
Intusque deum agit, et intus accenditur.
Objectos cavae valuit si intrare claustris,
Placuisse invenit; comae laetae, ac velut interitus
Ministeria patris eorum, ad tristic bibentium
Nec satis apparet, videret earum discolorum.

The first of these is the fact that the
 Government has not yet decided whether
 it will accept the offer of the
 American people to send a
 Commission to investigate the
 situation in Cuba. The
 Government has not yet decided
 whether it will accept the offer of
 the American people to send a
 Commission to investigate the
 situation in Cuba.

21417

[illegible]

No.
M.
M.
O.
L.
Q.
N.